

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΩΘΕΙΤΕ

ΜΑΧΟΜΕΝΗ

ΚΡΗΤΗ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΚΡΗΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ Β. ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ Κ.Ε.Π.Κ. 'Η κατάσταση στην Κρήτη και τὰ καθήκοντα τῆς Κομμουνιστικῆς Ὀργάνωσης.
- Γ. ΤΣΙΤΗΛΟΥ. Πολιτικὴ διαφοροποίηση στὴν Κρήτη.
- Ε. ΚΛΑΔΟΥ. Τὰ βοηθητικὰ γυναικεῖα γραφεῖα καὶ ὁ ρόλος τους.
- Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Λένιν, Λήμπνεχτ Λούξεμπουργκ.
- Μ. Μ. Μαζικοὶ ἀγῶνες στὰ Χανιά.
- Σ. ΧΑΡΙΤΑΚΗ. Τὸ συνεταιριστικὸ κίνημα τῆς Κρήτης.
- Μ. ΖΟΥΡΙΔΑΚΗ. Ἀπὸ τὸ κίνημα τῶν ἀνυπόταχτων καὶ λιποταχτῶν στὴν Κρήτη (1921-1922).
- Μ. ΚΑΡΔΑΜΑΚΗ. Ἡ ὀργάνωση τῆς ἐσωκομματικῆς μας μὀρφωσης.
- Μ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ. Τὰ γεγονότα τοῦ Γενάρη 1945, στὸ Ρέθυμνο.
- ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΗ
- ΧΑΝΙΑ -
- Περιοδική -
37/94

ΜΑΧΟΜΕΝΗ ΚΡΗΤΗ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χρόνος 2ος Άρ. φύλλ. 1 ΧΑΝΙΑ—ΓΕΝΑΡΗΣ 1947	Γραφεία Πλ. Βενιζέλου Άριθ. τηλεφώνου 2.10	Χρονιάτικη συνδρ. 7.200 Τιμή φύλλου δραχμές 600
--	---	--

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ Βης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ Κ.Ε.Π.Κ. ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στά τέλη του Δεκέμβρη συνήλθε η Όλομέλεια της Κομματικής Έπιτροπής Περιοχής Κρήτης του Κ. Κ. Ε. Τα θέματα με τα οποία ασχολήθηκε η Όλομέλεια ήταν:

- 1) Η κατάσταση στην Κρήτη και τα καθήκοντα της Κομμουνιστικής Οργάνωσης.
 - 2) Έκλογή Γραφείου της Κομματικής Έπιτροπής Περιοχής Κρήτης.
- Οι αποφάσεις και στα δύο θέματα πάρθηκαν ομόφωνα.
Χανιά Δεκέμβρης 1946

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

I

Η δεύτερη Όλομέλεια της Κομματικής Έπιτροπής Περιοχής Κρήτης, έγκρινει την πολιτική γραμμή που ακολούθησε το Γραφείο της Κ. Ε. Π. Κ., από την πρώτη ως τη δεύτερη Όλομέλεια, την οργανωτική πολιτική και πραχτική δουλειά του.

II

1) Η κατάσταση της φρίκης και του έμφυλλου πολέμου, που με τη βοήθεια της αγγλικής κατοχής, έχουν βυθίσει τη χώρα μας οι μεταδεκεμβριανές κυβερνήσεις, δεν επεχτάθηκε ακόμη στην Κρήτη παρά τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι αρχές, ιδιαίτερα των «λαοπροβλήτων», με τις τρομοκρατικές Οργανώσεις και τα «όργανα τάξεως».

Η σχετική ήσυχία που επικρατεί στην Κρήτη, δεν οφείλεται στη θέληση των αρχών να διατηρήσουν την τάξη, μα στην αδυναμία τους να την διαταράξουν, γιατί αντιμετωπίζουν το μεγάλο όγκο του δημοκρατικού κρητικού λαού ένωμένο, ν'αντιστέκεται σε κάθε φασιστική ενέργεια και αυθαιρεσία και μαζικά ν'αντιμετωπίζει κάθε προσπάθεια στραγγαλισμού των ελευθεριών του.

Η δημοκρατική ένότητα, που στους μακρόχρονους αγώνες του για λευτεριά και ανεξαρτησία πραγματοποίησε ο κρητικός λαός, στέκεται και σήμερα το κύριο εμπόδιο για τη μεταφορά και στην Κρήτη του έμφυλλου πολέμου. Η ένότητα αυτή, που αντικειμενικά πραγματοποιείται από

τήν ἀκατάβλητη θέληση τοῦ λαοῦ, νὰ ζεῖ ἐλεύθερα καὶ δημοκρατικά, σφυρηλατεῖται σήμερα ἀπὸ τὶς προοδευτικὰς δημοκρατικὰς Ὀργανώσεις κι' ἔχει τὶς ἴδιες ἐπιδιώξεις ποῦ ἔχει ὁλόκληρο τὸ λαϊκὸ ἑλληνικὸ κίνημα: Λευτεριά, Ἀνεξαρτησία, Δημοκρατία, Ὁμαλότητά, Τάξη, Ἡσυχία.

Ὁ φόβος ἑνὸς γενικότερου ξεσηκώματος τοῦ ἐνωμένου κρητικοῦ λαοῦ κάνει τοὺς πράχτορες τοῦ ἐμφυλίου πολέμου δισταχτικούς στὰ ἐγκληματικά τους σχέδια καὶ στὴν ἐξάντληση τῶν προσπαθειῶν τους. Ὁ κίνδυνος ὅμως τοῦ αἱματοκυλισματος ὑπάρχει πάντα, γιατί ἡ ἀγγλικὴ κατοχὴ καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἀντίδραση μόνον στὴ διαίρεση τοῦ λαοῦ μποροῦν νὰ στηριχθοῦν καὶ γι' αὐτὸ δὲν παραιτοῦνται ἀπὸ τὰ σχέδιά τους.

2) Τὸν τελευταῖο καιρὸ οἱ προσπάθειες τῶν νεοφασιστῶν νὰ μεταφέρουν στὴν Κρήτη τὸν ἐμφύλιο πόλεμο παρουσιάζονται ἐντονώτερες.

Δυὸ στελέχη τοῦ Α. Κ. Ε. δολοφονήθηκαν ὑποῦλα στὸ νομὸ Χανίων χωρὶς ν' ἀνακαλυφθοῦν ἀπ' τὶς ἀρχὰς οἱ δράστες. Μιά Κομμουνίστρια σκοτώθηκε ἀπὸ χωρὶ κες ποῦ γυρίζουν τώρα ἐλεύθεροι ἐπειδὴ ἔγραφε στοὺς τοίχους: «Δημοκρατία». Οἱ ἀρχὰς συγκαλοῦν συσκέψεις στὶς ὁποῖες κάνουν προτάσεις στοὺς πολίτες νὰ ἐξοπλιστοῦν καὶ νὰ σχηματίσουν ἔνοπλες ὁμάδες γιὰ ν' ἀποκρούσουν ἐτοιμαζόμενες δηθεν ὁμάδες τῶν Κομμουνιστῶν. Ὁ μοναρχικὸς τύπος συνεχῶς ἀρθρογραφεῖ καὶ οἱ ἀρχὰς κάνουν δηλώσεις μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸ Γεν. Διοικητῆ, ὅτι «κάτι κακὸν μελετᾶται ἀπὸ τοὺς Κομμουνιστὲς» μὲ σκοπὸ νὰ προετοιμάσουν ἰδεολογικὰ τὸν κόσμον καὶ νὰ δημιουργήσουν τὴν κατάλληλη ἀτμόσφαιρα γιὰ τρομοκρατικά μέτρα ἐναντίον τῶν λαϊκῶν ἀγωνιστῶν. Οἱ κρητικὸι στρατιῶτες καὶ χωροφύλακες ἀπομακρύνονται ἀπ' τὴν Κρήτη καὶ ἀντικατασταίνονται μὲ διαλεγμένους χωρὶ κες, μέλη τῆς τρομοκρατικῆς Ὀργάνωσης Χ. Στὸ Ρέθυμνο δοσίλογοι καὶ τραμποῦκοι βγάζουν προκύρηξη καὶ καλοῦν σὲ ἐξολόθρευση τῶν ἑαμικῶν δυνάμεων. Στὸ Ἡράκλειο μὲ ἄμεση καθοδήγηση πράχτορα τῆς Ἰντέλιντζες—Σέρβις, δολοφονοῦν τὸν πρόεδρον τοῦ χωρίου Ποταμιές, ὁπαδὸ τοῦ λαϊκοῦ Κόμματος, καὶ τὴν οἰκογένεια του καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐπιρρίψουν τὰ ἐγκλήματα σὲ Ἑαμίτες κ. λ. π. Ὁλόκληρη ἡ κίνηση κατευθύνεται ἀπὸ τὴν Ἰντέλιντζες—Σέρβις ποῦ οἱ πράχτορες τῆς, οἱ ἴδιοι ποῦ στὸν καιρὸ τῆς γερμανικῆς κατοχῆς δούλευαν νὰ χωρῖσουν τὸ λαὸ τῆς Κρήτης, γυρίζουν πάλι ὅλο τὸ νησί καὶ συνεχίζουν τὸ ἀντι-ἑλληνικὸ τους ἔργο μὲ ὄργανα τους τὶς ἀρχὰς καὶ λίγους πουλημένους τραμπούκους.

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Κομματικῆς Ἐπιτροπῆς, Περιοχῆς Κρήτης τοῦ Κ. Κ. Ε. καταγγέλει σ' ὅλο τὸ λαὸ τὶς ἐγκληματικὰς γιὰ τὴν ἡσυχία του ἐνέργειες καὶ τὸν καλεῖ ἐνωμένο νὰ τὶς ἀντιμετωπίσει.

3) Ἡ Κομμουνιστικὴ Ὀργάνωση Κρήτης, μαζὺ μὲ τ' ἄλλα Κόμματα τοῦ Ε. Α. Μ., ἔχει καθῆκον δουλεύοντας δραστήρια ν' ἀποκαλύψει σ' ὅλο τὸ λαὸ τὰ ἐγκληματικά σχέδια κι' ἐξαντλώντας ὅλη τὴν τὴ δραστηριότητα νὰ διατηρήσει καὶ συσφίξει τὴ δημοκρατικὴ ἐνότητα ποῦ στὴν ἀντίστασιν τῆς, θὰ προσκρούσει καὶ θ' ἀποτύχει κάθε προσπάθεια ἀντιλαϊκή.

Ἡ δημοκρατικὴ ἐνότητα τοῦ λαοῦ μπορεῖ νὰ στερεώσει καὶ νὰ γίνῃ ἀποτελεσματικὴ λαϊκὴ ἀντιμετώπιση, ὅταν στηρίζεται στὴ διεκδίκηση τῶν λαϊκῶν αἰτημάτων, στὴν πάλη γιὰ τὴν ὁμαλότητα καὶ τὶς δημοκρατικὰς ἐλευθερίας. Σὲ κάθε συνοικία στὶς πόλεις, σὲ κάθε χωριὸ, πρέπει νὰ συγκροτηθοῦν ἐπιτροπὲς ἀπὸ πολίτες τῶν διαφόρων παρατάξεων, ποῦ θὰ ἐνώνουν τὸ λαὸ, θὰ παλεύουν γιὰ τὰ ζητήματα του καὶ θὰ ὀδηγοῦν ὅλο τὸ λαὸ στὴν ἀποφασιστικὴ ἀντιμετώπιση κάθε τραμπούκικης προσπάθειας, καταπνίγοντας τὴν στὴ γέννησίν τῆς. Στὴν προσπάθεια τῆς ἀντίδρασης νὰ χωρίζῃ τὸ λαὸ καὶ ν' ἀντιτάσῃ σὲ Ἑαμίτες καὶ Ἑοκίτες, παλαιοδημοκρατικούς καὶ δημοκρατικούς τῆς ἀριστερᾶς κ. λ. π. πρέπει τὰ

μέλη της 'Οργάνωσής μας νά καταβάλλουν δεκαπλάσιες προσπάθειες γιά νά ενώνουν όλο τό λαό, γιατί σήμερα δέν εἶναι ζήτημα μορφῆς τῆς Δημοκρατίας ἀλλά ὑπεράσπιση τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν ἀπό τό νεοφασισμό, καί μαζί ν' ἀντιμετωπίζουν ἀποφασιστικά μ' ὅλες τίς μέθοδες πού κάθε φορά ἡ κατάσταση ἐπιβάλλει, τίς ἀντιδραστικές ἐνέργειες.

Ἡ πρόσφατη πείρα τοῦ ἐνωμένου δημοκρατικοῦ λαοῦ πού στά 1921 καί 1922 ἀντιμετώπιζε τίς ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τοῦ Τσαλδάρη εἶναι πολύτιμη σήμερα. Τώρα μπορεῖ πολύ περισσότερο νά ἐπαναληφθεῖ ἡ μαχητική ἐπιστράτευση ὄλων τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων.

Σύγχρονα ἡ Κομματική 'Οργάνωση Κρήτης πρέπει νά πάρει ὅλα τὰ οργανωτικά καί τεχνικά μέτρα γιά νά εἶναι ἐτοιμη ν' ἀντιμετωπίσει μαζί μ' ὅλο τό λαό, ὁποιαδήποτε κατάσταση θά δημιουργοῦσαν στήν Κρήτη οἱ ἐμπρηστῆς τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί νά τοῦς συντρίψει. Οἱ μορφές διεξαγωγῆς τοῦ λαϊκοῦ ἀγῶνα στήν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα πλουτίζουν καί τό λαϊκό κίνημα τῆς περιοχῆς μας μέ τεράστια πείρα καί τό προετοιμάζουν γιά ὁποιαδήποτε κατάσταση.

4) Τό δημοκρατικό κέντρο πού προπολεμικά εἶχε τή μεγάλη πλειοψηφία στήν Κρήτη ἀκολουθεῖ σήμερα μέ τήν πολιτική του ἕνα δρόμο ἀντιδημοκρατικό, σύμφωνο μέ τό δρόμο τοῦ Τσαλδάρη, ἀντίθετο ὅμως μέ τίς διαθέσεις τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης.

Ἡ πολιτική τοῦ κ. Σοφοκλή Βενιζέλου καί τῶν ἐπιτελῶν του, πού ἐγκρίνει ὅλα τ' ἀντιλαϊκά μέτρα τοῦ Τσαλδάρη, Παπανδρέου κ. λ. π., ἡ ἐπίθεση τῶν δημοσιογραφικῶν του ὀργάνων ἐναντίον τοῦ προοδευτικοῦ κινήματος, συμβάλλουν στίς ἀντιδραστικές προσπάθειες. Τό ποσοστό ὅμως τοῦ πληθυσμοῦ πού ἐψήφισε στίς ἐκλογές τό Κόμμα τοῦ κ. Σοφοκλή Βενιζέλου καί τό ἀκολουθεῖ ἀπό τήν αἴγλη πού εἶχε τό ὄνομα τοῦ πατέρα του στοῦς παλιότερους ἀγῶνες τῆς Κρήτης, δέν ἔχει τίς ἀντιλαϊκές καί ἀντιδημοκρατικές πεποιθήσεις του. Ὁ κόσμος αὐτός θέλει δημοκρατικές ἐλευθερίες, ὁμαλότητα, ἡσυχία, συμφιλίωση, κατευνασμό τῆς ἐλληνικῆς πολιτικῆς ζωῆς καί δημοκρατική τάξη.

Μέ τόν κόσμο αὐτόν, πού ἀποτελεῖ δύναμη τῆς Δημοκρατίας, παρά τήν ἀντιλαϊκή καί φιλομοναρχική πολιτική τῆς ἡγεσίας τοῦ κέντρου, ὁ κόσμος τοῦ Ε. Α. Μ. εἶναι σύμμαχος καί μαζί πρέπει νά συμπτύξουν τή δημοκρατική ἐνότητα κι' ἐνωμένοι νά παλαίψουν γιά τήν ἀπόκρουση τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Ἡ 'Οργάνωση μας καί τ' ἄλλα Κόμματα τοῦ Ε. Α. Μ. πρέπει μαζί μέ τόν κόσμο τοῦ κέντρου καί ὁποιοδήποτε ἄλλο θέλει τήν ὁμαλότητα καί ἡσυχία νά καλέσουν κοινές συσκέψεις καί συγκεντρώσεις καί νά ἐπιβάλλουν μιᾶ γενική πολιτική κατευνασμοῦ σύμφωνα μέ τίς λαϊκές ἀντιλήψεις καί ὄχι δυναμική πολιτική ὅπως ὁ κ. Σοφ. Βενιζέλος μέ ὑποδείξεις τῶν Ἑλλήνων διακηρύττει.

5) Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Κ. Ε. Π. Κ. ἐρμηνεύοντας τὰ αἰσθήματα ὁλόκληρου τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης, στέλνει τόν πῶθερμό δημοκρατ. ἀντιφασιστικό χαιρετισμό στό δημοκρατικό λαό τῆς ὑπόλοιπης Ἑλλάδας πού ὅλο καί πῶ νικηφόρα ἀπαντᾷ μέ τόν ἔνοπλό του ἀγῶνα καί μέσα ἀπό τίς τάξεις τοῦ ἡρωϊκοῦ δημοκρατ. στρατοῦ, στά μέτρα ἐξόντωσής του, τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς καί τῆς νεοφασιστικῆς κυβέρνησης τοῦ Τσαλδάρη. Χαιρετίζει ἐπίσης τοῦς δημοκρατικούς στρατιῶτες πού τό φασιστικό μῖσος τῆς κυβέρνησης, τοῦς ἔστειλε γιά νά τοῦς περιορίσει στό Ρέθυμνο καί τόν Ἄγ. Νικόλαο γιάτί μένουν πιστοί στίς ἐλληνικές λαϊκές τοῦς ὑποχρεώσεις.

III

Ἡ Κομματική 'Οργάνωση Κρήτης τοῦ Κ. Κ. Ε. ἀπό τή συνδιάσκεψή της ὡς τή Βη Ὀλομέλεια τῆς Κ. Ε. Π. Κ. εἰχεσοβαρές ἐπιτυχίες στή δράση της (ἀπόκρουση ἐμφυλίου πολέμου, διεξαγωγή δημοψηφίσματος, ματαί-

ωση έκτοπισμοῦ στελεχῶν, μεγάλες συγκεντρώσεις, μαζικοί ἀγῶνες, διαλέξεις κ. λ. π.). Μὲ τὴ δράση τῆς Κομματικῆς Ὀργάνωσης καὶ τὴ συνεχῆ ἐπαλήθευση τῆς γραμμῆς τοῦ Κόμματος μας συντελεῖται κάθε μέρα μιὰ διαφοροποίηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν πρὸς τὸ μέρος τῆς δημοκρ. ἀριστερᾶς.

Ἡ Ὀργάνωση μας ὅμως πρέπει νὰ προσέξει σοβαρὰ καὶ νὰ διορθώσει τὶς ἀδυναμίες καὶ ἐλλείψεις τῆς σὲ πολλοὺς τομεῖς τῆς δουλειᾶς τῆς.

6) Ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση ὅλου τοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης χειροτερεύει. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος στὴν ὑπόλοιπὴ Ἑλλάδα ποῦ ἀπαγορεύει τὴν ἐξαγωγή κρητικῶν προϊόντων, ἡ ἔλλειψη κάθε ἀνοικοδομητικῆς δουλειᾶς στὶς καταστραμμένες πόλεις καὶ χωριὰ τῆς Κρήτης, ἡ τεράστια ἀνεργία τῶν ἐργατῶν, ἡ ἀπραξία τῶν ἐπαγγελματιῶν, βιοτεχνῶν, ἐμπόρων, οἱ ἐξευτελιστικοὶ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων ρίχνουν κάθε μέρα καὶ περισσότερο σὲ οἰκονομικὴ ἀπαθλίωση μεγάλα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ.

Οἱ μαζικοὶ οἰκονομικοὶ ἀγῶνες στὴν περιοχὴ μας παρὰ τὴν ἀνάπτυξη τους τὸν τελευταῖο καιρὸ στὸ Ἡράκλειο, ὕστεροῦν ἀκόμη πολὺ ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς δυνατῆς διεξαγωγῆς τους καὶ ἐπιβάλλουν στὴν Ὀργάνωση μας τὴν ἐπίμονη καὶ συστηματικὴ ὀργάνωση καὶ διεξαγωγή τους.

Ἡ πάλι γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τροφῆς καὶ δουλειᾶς στοὺς ἀνέργους, τὰ αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων ἐργατῶν, ἡ φορολογία, τὸ ἐνοικιοστάσιο κλπ. αἰτήματά τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ βιοτεχνῶν, οἱ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τὸ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος πρόβλημα, τῆς ἀνοικοδόμησης εἶναι ζητήματα ποῦ ἐπιβάλλουν στὴν Ὀργάνωσή μας νὰ τεθεῖ ἐπὶ κεφαλῆς καὶ νὰ ὀργανώσει τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴ λύση τους.

Ἡ Ὀλομέλεια σημειώνει τὴν καθυστέρηση τοῦ παρατηρεῖται στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὰ ζητήματα τῶν ἀγροτῶν, ὅπως τὸ ζήτημα τῶν ἀμβύκων τῆς φορολογίας τοῦ λαδιοῦ, τοῦ κρασιοῦ κ. λ. π.

Σὲ πολὺ σύντομο χρονικὸ διάστημα πρέπει νὰ ὑπερπηδηθεῖ ἡ καθυστέρηση τῆς ὀργάνωσης τῶν οἰκονομικῶν ἀγόνων, γιὰ τὸ μόνον μ' αὐτοὺς μπορεῖ νὰ θεμελιωθεῖ καὶ νὰ ἀποδώσει ἡ ἐνότητα τοῦ λαοῦ.

7) Οἱ συνθήκες τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ ἡ ἀναπτυσσόμενη πολιτικὴ δραστηριότητα τῶν μαζῶν ἐπιβάλλουν τὸ ζῶηρεμα καὶ τὴ δραστηριοποίηση ὅλων τῶν πλατειῶν ἐξωκομματικῶν Ὀργανώσεων (ΕΑΜ) κλπ.), ποῦ στὴν περίοδο τῆς γερμανικῆς κατοχῆς διαδραμάτισαν σοβαρὸ ρόλο, πρέπει νὰ ἀνασυγκροτηθοῦν γιὰτὶ σήμερα ἐπιβάλλεται πολὺ περισσότερο καὶ εὐρύτερα νὰ τὸν ἐπαναλάβουν.

Ἡ Ὀργάνωση μας πρέπει νὰ διαθέσει δυνάμεις γιὰ τὸ ζωντανεμμα τῶν Ἑαμικῶν Ὀργανώσεων καὶ νὰ βοηθήσει τὰ ἄλλα Κόμματα τοῦ ΕΑΜ νὰ ξεπεράσουν τὶς ἀδυναμίες τους. Ἰδιαίτερη προσοχὴ πρέπει νὰ δοθεῖ στὰ χωριὰ ποῦ σὲ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἡ μεγάλη Ἑαμικὴ ἐπιρροή μὲνει ἀνοργάνωτη καὶ ἀκαθοδήγητη.

8) Οἱ μέθοδοι τῆς πλατειᾶς λαϊκῆς διαφώτισης πρέπει νὰ βελτιωθοῦν γιὰ νὰ μπορεῖ ἡ γραμμὴ τοῦ Κόμματός μας καὶ τοῦ Ε.Α.Μ. νὰ φτάνουν σ' ὅλα τὰ στρώματα τῶν ἐργαζομένων. Μέσα στὴν παρατηρούμενη κατάσταση λαϊκῶν μαζῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ ὑπάρχουν ἀκόμη στρώματα τοῦ λαοῦ ποῦ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὶς ἀντιδραστικὲς συκοφαντίες ὅπως φάνηκε στὸ δημοψήφισμα.

Μ' ὅλες τὶς δυνατὲς μέθοδοι πρέπει τὰ μέλη τῆς Ὀργάνωσής μας νὰ διαφωτίζουν τὸ λαὸ γιὰ ὅλα τὰ προβλήματα τῆς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς, πνευματικῆς ζωῆς. Ἰδιαίτερη προσοχὴ πρέπει νὰ δοθεῖ στὶς ἐφημερίδες μας ποῦ πρέπει νὰ γίνουν πραγματικοὶ μαζικοὶ διαφωτιστὲς τοῦ λαοῦ καὶ θὰ τὸ πετύχουν ὅταν καταπιαστοῦν μὲ τὰ λαϊκὰ προβλήματα, ἀποκαλύπτουν μὲ πειστικότητα τὶς ἀντιλαϊκὲς ραδιουργίες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, τὴν ἀντιδημοκρατικὴ καὶ ἀντιλαϊκὴ στάση τῆς ἡγεσίας τοῦ κέντρου κ. λ. π.

9) 'Η παγκρήτια γυναικεία κομματική σύσκεψη πού τελευταία συγκλήθηκε φανέρωσε ότι στον τομέα της δουλειάς για τη έξυψωση και πολιτική δραστηριοποίηση της γυναίκας παρουσιάζονται ακόμη σοβαρές έλλειψεις. Αυτές κατά κύριο λόγο οφείλονται στην υποτίμηση από τις κομματικές καθοδηγήσεις του σπουδαιότατου αυτού τομέα και έγκατάλειψη του σε λίγες μόνο συντροφισσες.

'Η 'Ολομέλεια της Κ. Ε. Π. Κ., τονίζει πώς μιά από τις σοβαρότερες υποχρεώσεις της Κομμουνιστικής 'Οργάνωσης Κρήτης είναι να βοηθήσει μ' όλες τις δυνάμεις της, άνδρικές και γυναικείες, στη συγκρότηση οργανώσεων και ανάπτυξη εκείνων πού υπάρχουν για να περιλάβουν τα πλατειά στρώματα των γυναικών και διοχετεύσουν τη γυναικεία δραστηριότητα στο δρόμο της πραγματικής, σωστής, χειραφέτησης της 'Ελληνίδας στα πλαίσια πού παλεύει το πανελλαδικό γυναικείο δημοκρατικό κίνημα.

Οι καθοδηγήσεις των Ε. Π. πρέπει να δώσουν κάθε ενίσχυση στις γυναίκες μέλη του Κόμματος και να βοηθήσουν τη γρήγορη ανάπτυξη γυναικείων κομματικών στελεχών.

IV

10) 'Η Κομματική 'Οργάνωση Κρήτης του Κ. Κ. Ε. οφείλει να διορθώσει τις 'Οργανωτικές αδυναμίες της για να μπορέσει να πραγματοποιήσει τα καθήκοντα της.

'Ακόμη στις 'Οργανώσεις μας υπάρχουν μεγάλες αδυναμίες από κείνες πού ή απόφαση του Πολ. Γραφείου του Κόμματός μας, για τα οργανωτικά ζητήματα, έτόνιζε πριν από ένα χρόνο. α) 'Υπάρχει πολλές φορές άγνοια των καθοδηγήσεων για προβλήματα των Κ. Ο. Β. πού καθοδηγούν, απόσπαση της καθοδήγησης από τη βάση και έλλειψη οργανωτικής καθοδήγησης των Κ. Ο. Β. Οι αδυναμίες αυτές πρέπει σύντομα να ξεπεραστούν. 'Η καθοδήγηση των Κ. Ο. Β. πρέπει να γίνεται από μέλη των Ε. Π. ή, έφ' όσον αυτό δεν είναι πάντα δυνατό, από στελέχη πού καθοδηγούνται απ' αυτήν.

Να καθιερωθεί ο προγραμματισμός σ' όλους τους τομείς της δουλειάς, έτσι πού να μην παίρνει γραφειοκρατική μορφή, μά πού να τείνει ν' ανεβάζει διαρκώς τη δουλειά μας. Να οργανώσουμε έμεις τα γεγονότα και να μην κατακλύζομαστε απ' αυτά ή να μάς ξεφεύγουν.

β) Προσαρμογή της οργανωτικής συγκρότησης των Κ. Ο. Β. στις σημερινές συνθήκες και κατά τρόπο, πού ή ίδια ή ζωή μάς οδηγεί. Χωρίς να καταργήσουμε τις συνοικιακές Κ. Ο. Β. να προσέξουμε τη δουλειά μας στους κλάδους της εργατικής τάξης, τους επαγγελματιοβιοτέχνες και υπαλλήλους, δημιουργώντας ανάλογες κομματικές βάσεις.

Ν' αντικατασταθεί εκεί πού ακόμη υπάρχει ο χωρισμός των Κ. Ο. Β. σε γεωγραφικά τμήματα, σε τμήματα ανταποκρινόμενα σε μαζικούς συλλόγους, σε πλατειές έξωκομματικές οργανώσεις, σε τμήματα πού μπορούν να δώσουν τη μεγαλύτερη απόδοση και συνοχή στη δουλειά των κομματικών μελών.

γ) 'Εξαιρετικής σημασίας για την 'Οργάνωση μας είναι το ζήτημα των στελεχών. 'Η τολμηρή ανάπτυξη καινούργιων στελεχών και μιά μακρά προοπτική σ' αυτά, πρέπει να βρίσκεται στη βάση της οργανωτικής μας πολιτικής. Να χτυπηθεί και να εξαλειφθεί ο συγκεντρωτισμός, πού στις περισσότερες καθοδηγήσεις κυριαρχεί, έμποδίζοντας την ανάπτυξη νέων στελεχών και σύγχρονα βλάπτει τεράστια την κομματική απόδοση. Οι πειραματισμοί πού συχνά γίνονται με αλλαγές και μεταθέσεις στελεχών δεν αναπτύσσουν καθόλου τη δουλειά τους και τους δημιουργεί την έντύπωση της προχειρότητας.

δ) 'Η 'Ολομέλεια διαπίστωσε ότι καθυστερούμε σοβαρά στην στρατολογία των γυναικών και ένέκρινε την απόφαση της παγκρήτιας γυναι-

κείας σύσκεψης, όπως μέσα σε τρεις μήνες διπλασιασθεί ο αριθμός των συντροφισμών, στρατολογώντας κάθε σ. και άλλη μία, πάντα με τη βοήθεια και την παρακολούθηση της Κομματικής μας Οργάνωσης. "Όλες οι καθοδηγήσεις πρέπει να αλλάξουν τη δουλειά τους στις γυναίκες και να καταλάβουν ότι το γυναικείο κίνημα δεν αφορά μόνο τις γυναίκες μέλη του Κόμματος αλλά ολόκληρη την Οργάνωση. Το Γραφείο Περιοχής θα παρακολουθήσει και θα ελέγχει τις καθοδηγήσεις των Κομματικών Οργανώσεων στην εφαρμογή αυτής της απόφασης.

11) Ένα σοβαρό καθήκον της Οργάνωσης μας είναι η επαγρύπνηση. Πρέπει να ξεκολλήσουμε τώρα από τη συνεχή επανάληψη της ανάγκης της επαγρύπνησης και να την κάμουμε πράξη, προχωρώντας στη μελέτη όλου του περιβάλλοντος μας και των μεθόδων που χρησιμοποιεί ο έχθρος για να μας χτυπήσει, παίρνοντας όλα τα έπιβαλλόμενα μέτρα. Την Κρήτη την έπιβουλεύονταν πάντοτε η Ιμπεριαλιστική Άγγλια και γι' αυτό προσελκύει την Ιδιαίτερη προσοχή της Ιντέλιντζες-Σέρβις, που με ποικίλους πράχτορες προσπαθεί να κυκλώσει την Οργάνωσή μας και να την έπηρεάσει πολιτικά και οργανωτικά. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να καταβάλλουν οι Οργανώσεις μας στις άντικομματικές προσπάθειες που καταβλήθηκαν από διεφθαρμένα στοιχεία.

Η Οργάνωση μας πρέπει να έκκαθαρισθεί από όλα εκείνα τα στοιχεία που δεν μπορούν να είναι αξια μέλη του Κ. Κ. Ε.

Παράλληλα πρέπει να στρατολογήσουμε στο Κόμμα μας όλους εκείνους που στους σημερινούς αγώνες αναφαίνονται με παλληκαριά και πίστη στο λαϊκό αγώνα.

12) Όλες οι Οργανώσεις μας πρέπει να πάρουν και τα τελευταία μέτρα που θα ολοκληρώσουν ένα πλήρη μηχανισμό τους και θα τους εξασφαλίσουν μια συνοχή και έπικοινωνία με το λαό σε όποιεσδήποτε συνθήκες.

13) Οι έλλειψεις μας στο Ιδεολογικό μέτωπο, παρά τις σοβαρές έπιτυχίες μας σ' αυτό, είναι ακόμη μεγάλες. Το περιοδικό της Οργάνωσης μας «Μαχόμενη Κρήτη» διατηρώντας τον απλό του χαρακτήρα πρέπει να βαθαίνει περισσότερο στα διάφορα ζητήματα και να καταπιάνεται μ' όλα τα προβλήματα του λαού. Η έσωκομματική διαφώτιση πρέπει να έπεχταθεί σ' όλες τις Οργανώσεις μας και οι γκρούτες της αυτομόρφωσης να περιλάβουν όλα τα κομματικά μέλη. Το κάθε μέλος της Οργάνωσης μας πρέπει να είναι κατατοπισμένο στις γραμμές του Κόμματός μας με ανάλυση στα τμήματα των άρθρων του σ. Ζαχαριάδη και των κομματικών ντοκουμέντων. Να γίνεται από τις έφημερίδες μας συστηματική καταπολέμηση όλων εκείνων των δήθεν δημοκρατών που έδω στην Κρήτη με «δημοκρατικό» μανδύα μεταφέρουν αντιδημοκρατικές και αντιλαϊκές τάσεις. Η Οργάνωση μας πρέπει να εκλαϊκεύει το μεγάλο αγώνα που οι δημοκρατικές δυνάμεις κάνουν στην ύπόλοιπη Ελλάδα και μελετώντας την ιστορία της Κρήτης να αξιοποιεί τους έπαναστατικούς δημοκρατικούς αγώνες των προγόνων μας, φωτίζοντας μ' αυτούς τους σημερινούς αγώνες. Να προσέξουμε ο αγώνας μας να μην παίρνει στενό τοπικιστικό χαρακτήρα αλλά να ένώνεται με το λαϊκό κίνημα ολόκληρου του ελληνικού λαού.

Η Βη Ολομέλεια της Κ. Κ. Π. Κ. πιστεύει πως με τη δουλειά όλων των Κομμουνιστών και Κομμουνιστριών της Κρήτης η Οργάνωση μας, θα πραγματοποιήσει τα καθήκοντα της και θα μπορέσει σ' οποιαδήποτε κατάσταση και οποιαδήποτε μορφή κι' αν πάρει ο αγώνας της, να οδηγήσει μ' έλο το Κόμμα μας το λαό της Κρήτης στη νίκη.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Ἡ πολιτικὴ ποὺ ἀσκήθηκε στὴν Ἑλλάδα ἀπ' ὅλες τὶς μεταδεκεμβριανὲς κυβερνήσεις, πολιτικὴ ποὺ στὴ βάση της εἶχε τὸ χτύπημα τοῦ λαϊκοῦ κινήματος—γιατὶ στὴν κατοχὴ καὶ τὸ Δεκέμβριον εἶχε δειξομένη τὴν ἐπικίνδυνον γιὰ τὴν ἀντίδραση ὀικονομικῶν βαρῶν στὴν πλάτη τῶν ἐργαζομένων, εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα, ἐκτὸς ἀπὸ τ' ἄλλα, τὴ διάψευση τῶν ἐλπίδων στὴν ἀρχή, τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ ἀκολουθοῦσε τὰ παλιὰ Κόμματα, τὴν ἀπογοήτευση καὶ τὴ μεταστροφή ὕστερα.

Εἶχε ὅλος ὁ κόσμος τὴν προσδοκίαν, μιᾶς μεταπολεμικῆς ζωῆς μὲ οἰκονομικὴ ἀναζωογόνηση καὶ πολιτικὴ ἐλευθερία, ὕστερα ἀπὸ ἓνα νικηφόρο πόλεμον κατὰ τοῦ φασισμοῦ, ὅταν μάλιστα εἶχε ζήσει τὴν τεταρτοαυγουστιανὴν διχτατορίαν.

Ἡ χρεωκοπία σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς πολιτικῆς, ποὺ ἀπὸ τὸ Δεκέμβριον τοῦ 44 ἀκολουθεῖται στὴν πατρίδα μας, ἡ πραγματοποίησις ἀντὶ τῶν προσδοκιῶν τῶν μαζῶν, τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ τῆς οἰκονομικῆς κ' ἐξωτερικῆς καταβάρθρωσης, ἐπιδροῦ ἔτσι, ποὺ ἓνα μεγάλο μέρος συνεχῶς ὀγκοῦμενο ἀπὸ κείνους ποὺ εἶχαν πιστέψει πὸς ἡ δρᾶσις τῶν παλιῶν Κομμάτων θάφερεν τὴ ποθητὴ εὐημερίαν, ν' ἀποσπᾶται ἀπ' αὐτὰ καὶ νὰ ζητᾶ καινούργιους πολιτικοὺς προσανατολισμούς.

Ἄν καὶ στὴν ὀλόπλευρην χρεωκοπίαν ὀδήγησε τὸ Λαϊκὸ Κόμμα, ἡ μεταστροφή τοῦ λαοῦ δὲν περιορίζεται μόνον στοὺς ὀπαδοὺς του, μὰ καὶ στοὺς ὀπαδοὺς τῶν ἄλλων παλιῶν Κομμάτων, γιατί ἀνάμεσα σ' ὅλα αὐτὰ δὲν παρουσιάστηκε καμμιά διαφωνία στὴν ἀντιμετώπισιν τῶν βασικῶν προβλημάτων τῆς χώρας. Στὸ πρόβλημα π. χ. τῆς παραμονῆς τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων κατοχῆς στὴν Ἑλλάδα ποὺ εἶναι ἡ αἰτία ὀλων τῶν δεινῶν τῆς πατρίδας μας, ὅλα τὰ παλιὰ Κόμματα μὲ μιᾶ ἐξαιρετικὴ ἄμιλλα δουλοφροσύνης τίχτηκαν ὑπὲρ τῆς παραμονῆς των. Στὴν ἀπαίτησιν ὀλου τοῦ κόσμου γιὰ συμφιλίωσιν καὶ κατευνασμό ἡ γνώμη τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ κ. Τσαλδάρη ὅταν κ' οἱ δυὸ ζητοῦν περισσότερον ἐξοπλισμό τοῦ κράτους «ὄτε ὡς κυρίαρχον κράτος θὰ ἐφαρμόσῃ πολιτικὴν κατευνα-

σμοῦ» δηλ. διαιώνισιν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Σὲ ὅλα τὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ λαϊκοῦ κινήματος δὲν ἔχουν καμμιά οὐσιώδη διαφορά, γιατί εἶναι ὅλα Κόμματα τῆς ὀλιγαρχίας καὶ ἡ μόνη διαφορά τους εἶναι, ποῦ θὰ βροῖσκειται στὴν ἐξουσία γιὰ νὰ καρπώνεται τὰ ὀφέλη της.

Ἡ ὀμόγνωμη ἀντίληψιν τῶν παλιῶν Κομμάτων γιὰ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς χώρας μας, κάνει συνείδησιν σὲ μεγαλότερα συνεχῶς στρώματα τοῦ λαοῦ, πὸς τὸ σημερινὸ δρώμα τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἡ σύνθεσιν τῆς πολιτικῆς ὀλων αὐτῶν τῶν Κομμάτων, ἡ πολιτικὴ τῆς ἀντίδρασης καὶ τῆς ἱμπεριαλιστικῆς Ἀγγλίας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἡ ἀκατάβλητη δύναμιν τοῦ λαϊκοῦ κινήματος, ἡ ὀρωμαλοῦτητα ποὺ φανεροῦναι παρὰ τὴν ἐξαιρητικὴν τρομοκρατίαν ποὺ ἀντιμετωπίζει, ἡ καθημερινὴ ἐπαλήθευσιν τῆς πολιτικῆς του, ἀποτελοῦν μοχλὸν κίνησιν πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ὡς τώρα παρασυρόμενων μαζῶν.

Αὐτὴ ἡ διαφοροποίησιν τῶν μαζῶν, ποὺ τὸν τελευταῖον καιρὸ γίνεται ἐκδηλη σ' ὄλο τὸν κόσμον, ἀνησυχεῖ τὴν ἑλληνικὴ ὀλιγαρχίαν καὶ τὴν ἀγγλικὴν κατοχὴν καὶ προσπαθοῦν μὲ διάφορα μέτρα νὰ τὴν ἀνακόψουν, βάζοντας στὴ θέσιν τοῦ χρεωκοπημένου Τσαλδάρη ἄλλους, ποὺ ἐνὤ εἶναι συνένοχοι μ' αὐτὸν γιὰ τὴ σημερινὴν κατάστασιν, προσπαθοῦν νὰ τοὺς παρουσιάσουν σὰν κάτι τὸ «καινούργιον». Πιστεύουν πὸς θὰ ἐξαπατήσουν ἔτσι τὸν κόσμον μὲ τὸ «καινούργιον» ποὺ στὴν οὐσία ὀμως θ' ἀκολουθεῖ τσαλδαρικὴ, δηλ. πλουτοκρατικὴ καὶ ἀγγλικὴ γραμμή.

Ἄνάμεσα στοὺς δῆθεν καινούργιους εἶναι καὶ τὸ Κόμμα τοῦ κ. Σοφοκλή Βενιζέλου ποὺ σὰν βενιζελικός καὶ «φιλελεύθερος» ἔχει κάποια σημασία στὴν περιοχὴ μας, γιατί οἱ δυὸ αὐτῆς ἔνοιες ἐπαίξαν ἓνα σημαντικὸ ὀρόλον στὴν τελευταία ἱστορία τῆς Κρήτης.

Τὸ Κόμμα τῶν Βενιζελικῶν Φιλελευθέρων τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου παρουσιάζεται σήμερον στὴν Κρήτη σὰν διάδοχος τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ τῆς δρᾶσιν τοῦ Ἐλευθ. Βενιζέλου.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς κληρονομικῆς δι-

οδοῦ τῶν προσώπων τὸ σημερινὸ Κόμμα ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν οὐσιαστικῇ πλευρᾷ, τῆς ἰδεολογικῆς συνέχισης, τὸ Κόμμα τοῦ κ. Σοφοκλῆ Βενιζέλου δὲν ἔχει καμμιά συγγένεια μὲ τὸ παλῆ Φιλελεύθερο Κόμμα. Ἄλλωστε κι' ὅταν ἀκόμη ζοῦσε ὁ Ἐλ. Βενιζέλος ἡ πολιτικὴ του κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια ἀπετέλεσε ἀνοησι τῆς παληᾶς φιλελευθέρας πολιτικῆς του στὴν Κρήτη.

Τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ποῦ ὡς ἐπὶ κεφαλῆς του ἦταν ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος εἶχε τὶς ρίζες του στὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἢ ξυπόλυτων, ποῦ ἦταν στὴν Κρήτη στὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνα κι' ἦταν ἓνα Κόμμα ἀδιάλλαχτης πίλης γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Κρήτης μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἐλευθ. Βενιζέλος ποῦ στὰ 1901 ἔρχεται σ' ἀνοιχτὴ σύγκρουση μὲ τὸν Ἡγεμόνα πρίγκηπα Γεώργιο, γιὰ τὸ τελευταῖος σὺν μοναρχικὸς βλαστὸς ἦταν σατραπικὸς καὶ μὲ ἀντιδημοκρατικὴς διαθέσεις, γίνεται ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς φορέας τοῦ δημοκρατικοῦ κινήματος ποῦ κυριαρχοῦσε σ' ὅλη τὴν Κρήτη γιὰ τὸ λαὸς τῆς στὶς συνεχεῖς ἐπαναστάσεις του εἶχε διαμορφώσει βαθὴν δημοκρατικὴ χαρακτῆρα. Τὸ κίνημα αὐτὸ ἔφτασε καὶ στὴν ἀντιδυναστικὴ ἐπανάσταση τοῦ Θεορίσου τοῦ 1905 ποῦ ἀποτελέσμα τῆς ἦταν τὸ διώξιμο τοῦ Πρίγκηπα.

Ὅλο αὐτὸ τὸ πολιτικὸ κίνημα, ἂν θελήσει κανεὶς νὰ τὸ ὀνομάσει μὲ τὴ σημερινὴ πολιτικὴ ὀρολογία, ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τῆς πολιτικῆς του κι' ἀπὸ τοὺς τρόπους τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἀγῶνων του, ἦταν ἡ δημοκρατικὴ ἀριστερὰ τῆς ἐποχῆς του.

Οἱ σημερινοὶ ἀπόγονοι δὲν ἔχουν κανένα ἰδεολογικὸ δεσμὸ μ' ἐκεῖνο τὸ κίνημα. Τὸ Κόμμα τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου ἀνήκει στὸ λεγόμενον «δημοκρατικὸ κέντρο» καὶ στοῦ κέντρου αὐτοῦ τὴ δεξιὰ. Τὸ δημοκρατικὸ κέντρο ποῦ πρὶν ἀπὸ τὸ 1918 ἐκπροσωποῦσε τὶς προοδευτικὲς δυνάμεις, ἀργότερα ἔγινε «κέντρο» κι' ὕστερα μέσα στὴν ὄξυνση τῶν ἀντιθέσεων ποῦ παρουσιάζονταν ἀνάμεσα στὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ τὴν ὀλιγαρχία τοῦ πλοῦτου, τὸ «κέντρο» συντάσσεται μὲ τὴν ἀντίδραση. Τὰ προοδευτικὰ στοιχεῖα τοῦ δημοκρατικοῦ κέντρου ποῦ ἐπιθυμοῦν

πραγματικὰ τὴν προκοπὴ τοῦ τόπου καὶ δημοκρατικὲς ἐλευθερίες ξεκολλοῦν συνεχῶς ἀπὸ τὸ πολιτικὸ αὐτὸ συγκρότημα τῆς «δημοκρατικῆς» φρασεολογίας μὰ ἀντιδραστικῆς πρακτικῆς. Ἀρκετὰ στελέχη ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸ κέντρο ἔχουν συνταχθεῖ στὶς γραμμὲς τῆς πραγματικῆς δημοκρατικῆς δυνάμεις, στὸ ΕΑΜ, ἀλλὰ συνεργάζονται μ' αὐτὸ κι' ἄλλα βρίσκουν σωστὴ καὶ πραγματοποιήσιμη μιὰ τέτοια συνεργασία.

Ὁ κ. Σοφ. Βενιζέλος βρίσκεται στὸν ἀντίποδα αὐτοῦ τοῦ ρεύματος. Γύρω του ἔχουν μαζεντεῖ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, ποῦ ἀποκλείουν κάθε συνεργασία μὲ τὴ δημοκρατικὴ ἀριστερὰ καὶ θέλουν τὸ χτύπημα τῆς σὲ συνεργασία καὶ μὲ τὸ Κόμμα ἀκόμη τοῦ κ. Τσαλδάρη. Τὸ «φιλελεύθερο» Κόμμα τοῦ κ. Βενιζέλου ἐκδηλώνεται ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας μὰ ἡ «δημοκρατικότητά» τοῦ τὸ κάνει νὰ μὴν κάνει καμμιά θετικὴ δουλειὰ γι' αὐτὴ, ἐνῶ σύγχρονα ἐπιτίθεται μὲ μοναρχικὲς συκοφαντίες κατὰ τοῦ ΕΑΜ ποῦ μὲ τὸ αἷμα τῶν μελῶν του ὑποστηρίζει τὴ Δημοκρατία. Τὸ Κόμμα τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου βρίσκει λογικότερο καὶ συνεπέστερο στὶς «φιλελευθέρους» ἀρχές του, νὰ συνεργαστεῖ στὶς ψευτοεκλογὲς τῆς 31 τοῦ Μάρτη, μὲ τὸ χαφιέ Παπανδρέου καὶ τὸν περιπλανώμενο μεταξὺ Δημοκρατίας καὶ Βασιλείας Κανελλόπουλο, παρὰ μὲ τὰ θλιβερὰ κατὰ λοιπα τοῦ παληοῦ Κόμματος τοῦ Πατέρα του, Τώρα οἱ ἐφημερίδες τοῦ Κόμματός του γράφουν πὼς θὰ προσχωρήσουν σ' αὐτὸ οἱ βουλευτὲς τοῦ λιροσυντήρητου Ζέρβα, στελέχη δηλ. μιᾶς δογάνωσης ποῦ μὲ λίρες τῆς Ἰντέλιντζες-Σέρβης συγκροτήθηκε στὴν κατοχὴ, γιὰ νὰ χτυπάει τὸ Ε. Α. Μ., ἔχει ἄπειρες περιπτώσεις συνοχίας μὲ τοὺς γερμανοὺς καὶ αὐτοὶ οἱ γουλετῆς βγῆκαν στὶς «ἐκλογὲς» τῆς 31βτοῦ Μάρτη στὴν Ἠπειρο καὶ Αἰτωλοακαρνανία μὲ τὴν τρομοκρατία τῶν χιτικῶν συμμοριῶν.

Τὸ Κόμμα τῶν Βενιζελικῶν Φιλελευθέρων παρουσιάζει μιὰ τεράστια διαφορὰ μὲ τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ποῦ εἶχε γνωρίζσει παληότερα ὁ κρητικὸς λαός. Ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς κατὰπίψωσης σ' ἓνα Κόμμα, ποῦ κάποτε ἦταν προοδευτικὸ, ἐνῶ σήμερα ἀποτελεῖ τὴν ἄμεση ἐφεδρεία τῆς ἀντίδρασης, βρίσκεται στὸ ὅτι τὸ Κόμ

μα αὐτὸ δὲν ἐκπροσωπεῖ πολιτικὰ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὰ συμφέροντα τῆς πλουτοκρατίας. Στὸ αἶτημα τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, γιὰ ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου διακυβέρνησης τῆς Ἑλλάδας, πὸν θὰ φέρει οἰκονομικὴ ἀναζωογόνηση, πολιτικὴ ἐλευθερία, ἀνοιγμα τοῦ δρόμου τῆς προόδου, τὸ Κόμμα τῶν Βενιζελικῶν Φιλελευθέρων συντάσσεται μὲ τὴν ἀντίδραση καὶ εἶναι ἀπολογητὴς τῶν παλιῶν, κεφαλαιοκρατικῶν μεθόδων διακυβέρνησης.

Μέσα στὴ σκληρῇ ἀναγκαιότητα τῶν κοινωνικῶν νόμων, τὸ Κόμμα τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου ὑφίσταται καὶ αὐτὸ τὴ δοκιμασία τῆς διαφοροποίησης τῶν ὁπαδῶν του. Θὰ «αἰζηθεῖ» ἡ δύναμη τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὴν προσχώρηση τῶν βουλευτῶν τοῦ Ζέρβα ἀλλὰ θὰ ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ κείνους πὸν τὸ ἀκολουθοῦσαν γιὰ τὴν πίστειαν πὸς μ' αὐτὸ θὰ δικαιωθοῦν οἱ προσδοκίαι τους, ἀλλὰ πὸν ἡ πολιτικὴ τοῦ Κόμματος καὶ ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τοὺς στρέφει πρὸς τ' ἀριστερά.

Τὸ Κόμμα τοῦ κ. Σ. Βενιζέλου παρουσιάζεται σὰν δημοκρατικὸ καὶ ἔδω στὴν Κρήτη, τονίζει περισσότερο αὐτὸ τὸ δημοκρατικὸ χαρακτῆρα του. Ὅμως ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴ δῆθεν ὑπεράσπιση τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν πραγματικὴ ὑπεράσπιση πὸν κάνει, τῶν μέτρων τοῦ μοναρχισμοῦ, τοῦ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴ λαϊκὴ συνείδηση τὸν τίτλο τοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς Δημοκρατίας. Ὑπεράσπιση τῆς Δημοκρατίας δὲν εἶναι νὰ ταχθεῖς θεωρητικὰ στὸ δημοψήφισμα ὑπὲρ αὐτῆς (γιὰ τὴν ἀντίθετα ἔξεραι πὸς θὰ χαντακωθεῖς στὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ) μὰ καὶ ἔμπραχτα νὰ τὴν ὑποστηρίξεις. Καὶ ὑποστήριξη τῆς Δημοκρατίας σημαίνει σήμερα, ὑπόσθηριξη τῶν λαϊκῶν διεκδικήσεων, τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας, καταπολέμησι τοῦ νεοφασισμοῦ, τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς, τῆς ἀντισοβιετικῆς προπαγάνδας, συνεργασία μὲ τὶς δημοκρατικὰς χώρες, μέτρα προόδου γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους, γιὰ τὶς γυναῖκες, νεολαία κ. λ. π. Ὁ κ. Σ. Βενιζέλος καὶ τὸ Κόμμα του βρίσκουν πὸς ἡ δραματικὴ κατάσταση τῆς Ἑλλάδας μπερδεῖ νὰ βελτιωθεῖ μὲ μιὰ κυβέρνησι τῶν «ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων» γιὰ τὴν δὲν πρέπει νὰ χαλάσει ὁ «κοινοβουλευτικὸς τύπος».

Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ τοῦ κ. Βενιζέλου

κάνει ὥστε καὶ στὸ Κόμμα του νὰ παρουσιάζεται ἡ διαφοροποίησι πὸν παρουσιάζεται σ' ὅλα τὰ παλιὰ Κόμματα. Περισσότερο ἔδω στὴν Κρήτη ὁ λαὸς θέλει πραγματικὴ, οὐσιαστικὴ, δημοκρατικὴ πολιτικὴ. Γι' αὐτὸ ἀκολουθοῦσε παλιὰ τὸν Ἐλ. Βενιζέλο γιὰ τὸν αὐτὸς τότε ἐξέφραξε τὶς δημοκρατικὰς διαθέσεις του.

Σήμερα ἡ πραγματικὴ δημοκρατικὴ πολιτικὴ δὲν βρίσκειται στὰ πλαίσια τοῦ «κέντρου» καὶ μάλιστα τῆς δεξιᾶς του. Φορέας τῆς δημοκρατίας στὴν κατοχὴ καὶ στὶς μεταπολεμικὰς συνθήκας εἶναι τὸ Ε. Α. Μ. καὶ σὲ μᾶς στὴν Κρήτη εἶναι ἡ Ὁργάνωσι πὸν ἀκολουθεῖ ὅλους τοὺς προοδευτικὸς ἀγῶνες πὸν ἔγιναν στὸ παρελθόν.

Πρὸς τὸ Ε. Α. Μ. εἶναι ἡ φυσιολογικὴ πορεία ὅλων ἐκείνων πὸν ζητοῦν τὴν πραγματοποίησι τῶν λαϊκῶν πόθων, τὸ μεταπολεμικὸ συγχρονισμὸ τῆς χώρας μὲ τὶς προοδευτικὰς χώρες, τὴν ἐφαρμογὴ στὶς σημερινὰς συνθήκας τῶν ἐπαναστατικῶν καὶ δημοκρατικῶν παραδόσεων τοῦ κρητικοῦ λαοῦ.

Ἡ μεταστροφή τῶν λαϊκῶν μαζῶν πρὸς τ' ἀριστερά δὲν εἶναι μιὰ θεωρητικὴ ὑπόθεσι ἀλλὰ πράξι πὸν κάθε μέρα ἐπιβεβαιώνεται παντοῦ καὶ συντελεῖται καὶ σὲ μᾶς στὴν Κρήτη στοὺς λίγους ὁπαδοὺς τοῦ μοναρχισμοῦ καὶ στοὺς περισσότερους τοῦ Κόμματος τῶν Βενιζελικῶν Φιλελευθέρων. Μέσα στὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά τῆς Κρήτης διαρκῶς καὶ πληθαίνουν οἱ περιπτώσεις πὸν ὁπαδοὶ τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου νοιώθουν τὴν ἀνάγκη νὰ παλαίψουν μὲ τοὺς ἐμίτες ἀπὸ κοινοῦ γιὰ τὰ συμφέροντά τους καὶ ν' ἀντιταχθοῦν στὴ φιλομοναρχικὴ πολιτικὴ τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου καὶ τοῦ ἐπιτελείου του. Ἀλλὰ ἡ διαφοροποίησι τῶν λαϊκῶν στρωμάτων πὸν ὡς τώρα ἀκολουθοῦσαν τὰ παλιὰ Κόμματα δὲν προέρχεται μόνον ἀπὸ τὴν χρεωκοπία τῆς πολιτικῆς αὐτῶν τῶν Κομμάτων, μὰ καὶ ἀπὸ τὴ σωστὴ πολιτικὴ τοῦ προοδευτικοῦ κινήματος. Καὶ ἐπιβάλλει στὸ Ἐαμικὸ κίνημα νὰ βοηθήσει κατὰ τὸν καλλίτερο τρόπο ὥστε αὐτὸς ὁ κόσμος νὰ βρεῖ γρηγορῶς τὴ θέσι πὸν ζητᾷ.

* *

Τὸ ταξίδι τοῦ κ. Τσουδεροῦ τελευταία στὴν Κρήτη εἶχε σκοπὸ νὰ τραβήξει στὴ σκέπη τοῦ Κόμματός του τὸν κόσμον

αυτό, πού απογοητευμένος από την τραγική κατάσταση πού οδήγησαν τη χώρα μας όλα «τά εν τῇ Βουλῇ» Κόμματα, ζητᾶ καινούργιους λαϊκότερους καί ριζοσπαστικότερους δρόμους. Παλιός φιλελεύθερος καί συνεργάτης τοῦ Ἐλ. Βενιζέλου ὁ κ. Τσουδερός εἶναι σήμερα ἐκτός τῆς Βουλῆς ἀρχηγός Κόμματος πού μέ δημοκρατικές διακηρύξεις διεκδικεῖ κι' αὐτό τὸ ρόλο του στήν πολιτική ζωὴ τῆς χώρας.

Τὰ δημοσιογραφικά ὄργανα στήν Κρήτη τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου ἐπιτεθήκαν μέ δριμύτητα ἐναντίον τοῦ κ. Τσουδεροῦ γιατί νόμισαν πὼς θὰ τοὺς πάρει τοὺς ὁπαδούς τους, καθὼς ἔχει ριζοσπαστικότερη φρασσεολογία κι' ἀκόμη ἔχει νὰ ἐπιδείξει τὴν ἄρνησή του νὰ συναίνεσει στὸ κατασκευάσμα πού βγήκε ἀπὸ τὶς ψευτοεκλογές τῆς 31 τοῦ Μάρτη. Μὰ οἱ ὡς τὰ τώρα ἐκδηλώσεις αὐτοῦ τοῦ Κόμματος τὸ τοποθετοῦν στὴ σειρά τῶν Κομμάτων τοῦ «κέντρου» κι' ὁ διαφοροποιούμενος κόσμος δὲν θὰ σταματήσει στὸ κέντρο, ὅταν βοηθηθεῖ ν' ἀποχτήσῃ συνείδηση τῶν συμφερόντων του.

Ἐπιπλέον ἀπὸ τὸν κ. Τσουδερό ἦρθε καὶ ὁ κ. Σοφ. Βενιζέλος γιὰ νὰ μπορέσει μέ μιὰ «ἄμεση ἐπαφή» νὰ συγκρατήσει τὸν κόσμο στὸ Κόμμα του καὶ ν' ἀποτρέψῃ τὸν κίνδυνο πού κατὰ τὴν γνώμη του, τοῦ δημιουργεῖ ὁ κ. Τσουδερός. Μὴ μπορώντας ὅμως ν' ἀπαρνηθεῖ τὴν ἀντιλαϊκὴ του γραμμὴ ἄφησε στὶς μέρες τοῦ ταξιδιοῦ του τὶς ἀλλοπρόσας δηλώσεις του στὰ Χανιά καὶ στὸ Ἡράκλειο καὶ στήν ἐπιστροφή του στήν Ἀθήνα βρέθηκε σὲ πλήρη σύμπτωση μέ τὸν Τσαλδάρη στὸ ζήτημα τοῦ κατευνασμοῦ. Στὸ Ἐαμικὸ κίνημα πέφτει τὸ καθῆκον νὰ βοηθήσῃ τὸν κόσμο πού μεταστρέφεται ἀπὸ τὰ παλιὰ Κόμματα νὰ βρεῖ τὴ φυσιολογικὴ πολιτικὴ του τοποθέτηση. Ἡ θεωρία καὶ ἡ πράξη τοῦ ΕΑΜ ἐκφράζουν τοὺς πραγματικούς λαϊκοὺς πόθους καὶ μόνο σὰν ἐφαρμόζει τὴν ἑαμικὴ πολιτικὴ θὰ βρεῖ ὁ κόσμος τὴ δικαίωση τῶν προσδοκιῶν του.

Ἡ ἀκτινοβολία τοῦ Κόμματός μας καὶ τοῦ Ε. Α. Μ. πού καθοδηγοῦν τὸ ἀδάμαστο λαϊκὸ κίνημα βάζει ψηλά στὴ συνείδηση καὶ τῶν πιὸ καθυστερημένων λαϊκῶν στρωμάτων τὸ κίνημα μας. Ἡ ὁρθό-

τητα τῆς πολιτικῆς μας πού μέ τὴ ρωμαλεότητα τῆς Ὁργάνωσής μας καὶ σὲ συνεργασία μέ τὸ δημοκρατικὸ κόσμο κρατοῦμε στήν Κρήτη τὴν ὁμαλότητα καὶ ἡσυχία ὀδηγεῖ αὐτὸν τὸν κόσμο πλᾶι στὸ προοδευτικὸ κίνημα.

Χρειάζεται καὶ ἡ ὀργανωτικὴ μας πολιτικὴ νὰ βοηθήσῃ τὸ διαφοροποιούμενο κόσμο. Μὲ πλατεῖα ἀντίληψη, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται τὸ κίνημα μας ἀπὸ τὴ σκόπιμη διάσπαση πού ὁ μοναρχοφασισμὸς καὶ τὸ βενιζελικὸ ἐπιτελεῖο, θέλουν νὰ κάνουν στὸ δημοκρατικὸ κόσμο, πρέπει νὰ σφιγγτοῦν οἱ δεσμοὶ συνεργασίας μ' αὐτόν. Ἡ δημοκρατικὴ ἐνότητα θὰ ἐξασφαλίσει τὴν ἀποτροπὴ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ θὰ φέρῃ ὄλο τὸ δημοκρατικὸ κρητικὸ λαὸ στὸ ἴδιο συναγωνιστικὸ ἐπίπεδο. Ἡ πάλη γιὰ τὶς ἄμεσες διεκδικήσεις τῶν ἐργαζομένων θὰ δημιουργήσει τὴν κοινὴ συνείδηση γιὰ τὰ ζητήματα τους. Ἡ κοινὴ ἀντιμετώπιση, μέ τὰ ἐπιβαλλόμενα μέσα, τῶν τραμπουκισμῶν θὰ διατηρήσῃ σὲ κάθε χωριὸ ἢ συνοικίᾳ τὴν ἡσυχία καὶ θὰ συσφίγγῃ τοὺς λαϊκοὺς δεσμούς.

Ἀκόμη χρειάζεται δημιουργία Ὁργανώσεων ὑποδεκτικῶν τοῦ διαφοροποιούμενου λαοῦ πού θὰ ἐνώνουν ὄλα τὰ λαϊκὰ στρώματα, Ὁργανώσεων πού μέ πολλὰ νήματα θὰ ἐνώνουν τὸ λαὸ. Στὴν Κρήτη παρὰ τὶς προσπάθειες τῆς ποικιλόμορφης ἀντίδρασης δὲν μπόρεσαν νὰ χωρίσουν τὸ δημοκρατικὸ λαὸ τῆς. Κι' αὐτὸ βοηθᾷ στὸ νὰ βρεῖται ὁ ἐνωμένος λαὸς τὴν πραγματικὴ του θέση ἐφ' ὅσον τὸ προοδευτικὸ κίνημα ἔχει τὴν πολιτικὴ καὶ ὀργανωτικὴ ρωμαλεότητα νὰ πείθει τὸ λαὸ γιὰ τὴν ὁρθότητα τῆς γραμμῆς του.

Ἄν τὸ προοδευτικὸ κίνημα δὲν παρουσιάσει πολιτικὲς καὶ ὀργανωτικὲς ἱκανότητες καὶ νὰ σταθοῦν δύναμη ἕλξης γιὰ τὸ διαφοροποιούμενο κόσμο τότε αὐτὸς θὰ μείνῃ στὴ μέση παρὰ τὴ χρεωκοπία τῆς πολιτικῆς τῶν παλιῶν Κομμάτων.

Ἡ Ὁργάνωσή μας μαζί μὲ τ' ἄλλα Κόμματα τοῦ ΕΑΜ ἔχει τὴ δυνατότητα ἀναπτύσσοντας τὴ δουλειά της σ' ὅλους τοὺς τομεῖς ὅπως τονίζουν οἱ ἀποφάσεις τῆς Β' Ὁλομέλειας τῆς Κομματικῆς Ἐπιτροπῆς ν' ἀποβεῖ αὐτὴ ἡ ἔλκτικὴ δύναμη.

ΓΕΩΓ. ΤΣΙΤΗΛΟΣ

ΤΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ

Ο θεσμός των γυναικείων βοηθητικών γραφείων, που καθιέρωσε το 7ο Συνέδριο πλάι σε κάθε κοιμματικό όργανο, ήταν ένα σοβαρό οργανωτικό μέτρο, που η σωστή κατανόησή του θα βοηθούσε στην ανάπτυξη του γυναικείου κινήματος. Συμπέρασμα που βγαίνει για την περιοχή μας, όχι από υποθέσεις και άοριστες σκέψεις, αλλά από την ίδια τη δουλειά μας σε κάθε Ε. Π. ή σε γραφείο ΚΟΒ που κάπως πιο σωστά κατανοήθηκε ο ρόλος και ο προορισμός των.

Η διαπίστωση που έγινε στο Συνέδριο, μιας σοβαρής καθυστέρησης στο γυναικείο τομέα, σύγχρονα όμως οι υποκειμενικές και αντικειμενικές δυνατότητες που αναφέρονταν στο ίδιο σώμα για καλύτερη της δουλειάς μας, επιβάλλανε την δημιουργία των βοηθητικών επιτροπών που θα έδιναν ώθηση στην ανάπτυξη του γυναικείου κινήματος.

Ο έθνικοαπελευθερωτικός αγώνας, μας είχε διδάξει πολλά από την ολόπλευρη δράση των γυναικών. Οι μεταπολεμικές συνθήκες όμως απαιτούσαν νέους τρόπους δουλειάς για να ξαναβρεί την ορμητικότητα του το γυναικείο κίνημα στους νέους αγώνες για τη Δημοκρατία και την ανεξαρτησία της χώρας μας.

Για όλα αυτά το 7ο συνέδριο καθιέρωσε τα βοηθητικά γυναικεία γραφεία, δίπλα σε κάθε όργανο κοιμματικό από τα ανώτερα ως τα κατώτερα. Με το θεσμό αυτό υπήρχαν διάφοροι κίνδυνοι, όχι σωστής κατανόησης και παρανόησης της κοιμματικής μας γραμμής σ' αυτόν τον τομέα της δουλειάς μας. Γι' αυτό επιβαλλόταν σωστή κατανόηση και αφομοίωση της απόφασης του συνεδρίου από τις Κομμ. Οργανώσεις, για να έχουμε γόνιμα και θετικά αποτελέσματα. Ιδιαίτερα οι γυναίκες βοηθητ. επιτροπές ήταν ένα σοβαρό οργανωτικό μέτρο, που με μια σωστή τοποθέτησή τους, θα είχαμε σημαντική βοήθεια στη δουλειά μας.

Πώς πρέπει να δουλεύουν αυτά τα βοηθητικά όργανα; Πρώτα απ' όλα πρέπει να ξεκαθαριστεί μια για πάντα ότι δεν είναι όργανα καθοδηγητικά, αλλά όργανα που θα βοηθούν το αντίστοιχο κοιμματικό όργανο για πιο καλή δουλειά στο γυναικείο τομέα, μελετώντας τα διάφορα προβλήματα μέσα στις γυναίκες. Τα βοηθητικά όργανα χωρίς να τους αφαιρούμε πρωτοβουλία δράσης, δεν πρέπει ποτέ να μετατρέπονται σε όργανα καθοδηγητικά. Θα συζητούν ένα ζήτημα, θα κάνουν διάφορες προτάσεις και τα αποκρυστάλλωματα αυτής της συζήτησης θα εισηγείται ή συντρόφισσα που παίρνει μέρος στο αντίστοιχο κοιμματικό όργανο, θα παίρνονται αποφάσεις που θα διοχε-

τεύονται στη βάση από τα γραφεία των ΚΟΒ και στο σύνολό της ή Κομματική Οργάνωση θα δουλεύει για την πραγματοποίησή τους. Σωστό είναι όταν θάχουμε σε συνεδρίαση της Ε. Π. γυναικείο θέμα να το εισηγείται ή συντρόφισσα που στο βοηθητικό γραφείο αντιπροσωπεύει τον τομέα της δουλειάς των σχετικό με το θέμα.

Ας δοθούμε ένα βοηθητικό γυναικείο γραφείο δίπλα στην Ε. Π. πώς πρέπει να είναι συγκροτημένο και πώς πρέπει να δουλεύει. Ο αριθμός των συντροφισσών που θα το αποτελούν, εξαρτάται από τους τομείς της δουλειάς που εμείς πρέπει να κινήσουμε. Στην περιοχή μας με πενταμελή γραφεία στις Ε. Π. αντιπροσωπεύονται όλοι οι βασικοί τομείς που πρέπει να τραβούν την προσοχή μας. Υπεύθυνη του βοηθητικού γραφείου θα είναι ή σ. υπεύθυνη στην Ε. Π. για τις γυναίκες. Η κάθε μια απ' αυτές τις συντρόφισσες εκτός του ότι θα κρατά ένα τομέα δουλειάς θα ανήκει και σε ένα κοιμματικό τμήμα για να ζει έτσι την Κομμ. Οργάνωση πιο ζωντανά, να αξιοποιεί κάθε βοήθεια που βρίσκει στη βοηθητική επιτροπή και τέλος να πλουτίζει την πείρα της.

Οι βοηθ. επιτροπές μπορούν να μεταβληθούν σε πραγματικό σχολείο ανάπτυξης γυναικείων στελεχών, πάντα βέβαια μέσα στην πρακτική δουλειά και στη μαζική δράση.

Με τι ζητήματα είναι ανάγκη να καταπίνουν οι βοηθ. Επιτροπές. Τέτοια είναι πολλά, έξωκομματικά και έξωκομματικά. Π. χ. στρατολογία, ανάπτυξη στελεχών, σωστός χωρισμός των τμημάτων, καλή λειτουργία του τμήματος, καλή προπαρασκευή και διεξαγωγή των συνεδριάσεων, συνδικαλιστικό, ή δουλειά μας στο ΕΑΜ, ή δουλειά μας στην ύπαιθρο, συμβολή της γυναίκας στη δημοκρατική ένότητα, διάφορες έξωκομματικές οργανώσεις, συμμετοχή των γυναικών στη μαζική δράση, στους οίκοι, αγώνες οικονομικά της Οργάνωσης κ. τ. λ. Όλα αυτά είναι μια σειρά προβλήματα που πρέπει να απασχολούν το βοηθητικό γραφείο χωρίς όμως ποτέ να ξεχνούμε πώς, καθημερινά ή ζωή παρουσιάζει καινούρια και κανένα απ' αυτά δεν πρέπει να μας ξεφεύγει.

Με τον ίδιο τρόπο και με τα ίδια ζητήματα θα δουλεύει και θα καταπιάνεται το βοηθητικό γραφείο της Κ.Ο.Β. Ποιά θα είναι ή συγκρότησή του. Στην περιοχή μας σε κάθε Κ. Ο. Β., έχουμε τρία ή συνηθέστερα δυο γυναικεία κοιμματικά τμήματα. Οι υπεύθυνες αυτών των τμημάτων με άλλη μια ακόμα συντρόφισσα για τη διαφώτιση θα αποτελούν

τό βοηθητικό γραφείο της ΚΟΒ, θα δουλεύει με τον ίδιο τρόπο και θα έχει τις ίδιες οργανωτικές σχέσεις με το γραφείο της ΚΟΒ., που έχει και η βοηθητική επιτροπή της Έπιτροπής Πόλης με την Έπιτροπή Πόλης.

Πώς όμως δούλεψαν στην περιοχή μας οι βοηθητικές επιτροπές; Ανταποκρίθηκαν στον προορισμό τους, κατανοήθηκε και αφομοιώθηκε σωστά ο ρόλος τους; Δυστυχώς όχι. Σύγχυση και παρανόηση επικράτησε ακόμα και στα ανώτερα στελέχη της Οργάνωσής μας όπως πολύ καθαρά φάνηκε στην παγκρήτια σύσκεψη γυναικών που πραγματοποιήθηκε τό Δεκέμβρη. Εκεί αποδείχτηκε πως η συγκρότησή τους, άλλοι έγιναν για να είμαστε φαινομενικαέν τάξει μετς αποφάσεις του Συνεδρίου κι' άλλοι γιατί έτσι μιά και καλή θα ξεμπερδεύαμε αφήνοντας στις βοηθητικές επιτροπές την καθοδήγηση των γυναικών.

Φυσικό ήτανε στην αρχή οι βοηθητικές επιτροπές να παρουσιάσουν μιάν αξιόλογη δράση, που κράτησε πολύ λίγο, γιατί μετατρέπόμενες σε καθοδηγητικά όργανα, χωρίς συστηματική βοήθεια και παρακολούθηση, άρχισαν να φθειρόνται γρήγορα. Έτσι τά πρώτα τους βήματα δέν αξιοποιήθηκαν και με έξοπλισμό αούτην την αξιοποίηση να πραγματοποιούν ολοένα νέες επιτυχίες. Άλλες διαλύθηκαν τελείως με αποτέλεσμα την πλήρη εγκατάλειψη των γυναικών, άλλες συγκρατιόταν με συνεχή μπαλώματα τρόπος που ποτέ δέν φέρνει γόνιμα αποτελέσματα.

Πρέπει να ποιμε πως οι παρανοήσεις και οι συγχύσεις αυτές βασικά όφείλονται στην υποτίμηση της δουλειάς μας στις γυναίκες, που σε πολλές περιπτώσεις έφτασε και ξεπέρασε την άδιαφορία. Πληγή που αν δέν θεραπευτεί θα λέμε και θα ξαναλέμε τά ίδια χωρίς να ξεπερνούμε τις αδυναμίες μας.

Η Όλομέλεια της Κομμ. Έπιτροπής άποδίδοντας την καθυστέρηση στον τομέα των γυναικών, στην υποτίμηση που υπάρχει στις κομμ. καθοδηγήσεις τις καθιστά υπεύθυνες για τό ξεπέρασμα των αδυναμιών και για την προώθηση της δουλειάς μας.

Είχαμε Οργανώσεις όπως π. χ. στο Ηράκλειο που περιμένοντας τη μιά συντροφισσα από την Αθήνα, την άλλη να λήξει ή άδειά της για να συγκροτηθεί ή βοηθητική επιτροπή της Έπιτροπής Πόλης μετά τη Συνδιάσκεψη του Απρίλη και χρησιμοποιώντας την σ. της Έπιτροπής Πόλης σε άλλους τομείς δουλειάς εγκατάλειψαν όλοτελα την κομματική γυναικεία βάση με έπακόλουθο τό σταμάτημα κάθε πλαύτερης κίνησης.

Σέ άλλες Οργανώσεις μας όπως στο Ρέθυμνο και Λασηθι βρήκαμε σαν έμποδιο τις τοπικές συνθήκες που ίσα-ίσα έ-

κει επιβάλλεται άπ' αυτές δηλ. τις τοπικές συνθήκες, ή δημιουργία τους.

Στην Κομμ. Οργάνωση των Χανιων έγινε κάποια καλλίτερη δουλειά όχι όμως κείνη που ήταν δυνατό να γίνει. Συγκρίνοντας τον τομέα των γυναικών με τους τόσους άλλους τομείς της Οργάνωσης, διακρίνουμε μιά τεράστια διαφορά ανάμεσα τους παρ' όλο που οι συνθήκες υποκειμενικές και άντικειμενικές επιτρέπουνε και εδώ γρήγορους ρυθμούς. Στα γραφεία των ΚΟΒ υπήρχε και υπάρχει ένα ξεχώρισμα της δουλειάς, σοβαρή παρανόηση και σύγχυση για τις βοηθητικές επιτροπές. Έχουμε παραδείγματα βοηθητικών γυναικείων γραφείων που περιμένουν να συνεδριάσει πρώτα τό γραφείο της ΚΟΒ για να συνέλθουν ύστερα αυτά και να συζητήσουν τις αποφάσεις που πήρε τό γραφείο. Δηλ. γίνεται πέρα για πέρα τό αντίθετο. Ένω υπάρχει πλήθος προβλημάτων που πρέπει να συζητήσει τό βοηθητικό γραφείο, να τά εισηγηθεί στο αντίστοιχο κομματικό όργανο, πολύ λίγο καταπιάνονται μ' αυτά. Άλλά και όσες φορές σωστά δούλεψε υπάρχουν ελάχιστες εξαιρέσεις που ή πραγματική έφαρμογή γυναικείας δουλειάς, όσο σοβαρή και αν ήταν έγινε υπόθεση της Κομμ. Οργάνωσης. Οι συνεργασίες που είχαμε των υπευθύνων των βοηθητικών γραφείων με τους γραμματείς των αντίστοιχων κομμ. οργάνων παραμένουν και θα παραμένουν στείρες και άγονες, ξερες θεωρητικές όσο θα λείπει ή βοήθεια στην πραχτική έφαρμογή.

Πολλοί σύντροφοι πιάστηκαν από την άπόφαση του Π. Γ. για χωριστές γυναικείες οργανώσεις και για χρησιμοποίηση άνδρων, άφου είτε τό θέλαμε είτε όχι τά βοηθητικά όργανα μετατρέπονται σε καθοδηγητικά και άφου δέν υπάρχουν άρκετά γυναικεία στελέχη. Και τά δυό για την περιοχή μας στις τωρινές συνθήκες, υποκειμενικές και άντικειμενικές, είναι άπαραδέχτα. Γιατι σαν θέλουμε και γυναικείες υπάρχουν και τά βοηθητικά γραφεία μπορούν να βρουν τό σωστό τους δρόμο. Φτάνει να τό θελήσουμε και να επιδιώξουμε μέσα στη δουλειά να ξεδιαλυθουν οι συγχύσεις και οι παρανοήσεις.

Σέ μās τά βοηθητικά γραφεία είναι άπαραίτητα. Αυτό εκάθαρα φάνηκε και στην παγκρήτια σύσκεψη γυναικών και στην Β' Όλομέλεια της περιοχής μας. Φτάνει να τά βοηθήσουμε όσο πρέπει, για να ξεπεραστούν όλες οι αδυναμίες που παρουσιάστηκαν. Με περισσότερη δουλειά από όλους, άντρες και γυναίκες, οι επιτυχίες μας θα είναι σοβαρές. Οι σύντροφοι με μιά καλλίτερη κατανόηση της σοβαρότητας αυτού του τομέα και οι συντρόφισσες όχι με κλάψα με με βαθειά έπίγνωση της σοβαρότητας της άποστολής μας, με την μπολσεβίκικη φι-

ΛΕΝΙΝ, ΛΗΜΠΝΕΧΤ, ΛΟΥΞΕΜΠΟΥΚΓΚ

Μέσα στο Γενάρη συμπληρώνονται 23 χρόνια από το θάνατο του μεγάλου Λένιν. Επίσης συμπληρώνονται 28 χρόνια από το θάνατο των δυο ηγετών του γερμανικού προλεταριάτου Κάρλ Λήμπνεχτ και Ρόζας Λουξέμπουργκ.

* * *

Ο Λένιν είναι ο άρχηγός της επανάστασης του Οκτώβρη, ο θεμελιωτής του Σοσιαλιστικού Κράτους, ο άρχηγός του ηρωικού Μπολσεβίκικου Κόμματος, μα και άρχηγός του παγκόσμιου προλεταριάτου.

Το έργο του Λένιν είναι τέτοιο που τον τοποθετεί ισάξια πλάι στους δυο θεμελιωτές του Μαρξισμού, Μάρξ και Ένγκελς. Γιατί ο Λένιν όχι μόνο άφομοίωσε βαθειά τον Μαρξισμό, μα τον ανάπτυξε πιά πέρα στην περίοδο του ιμπεριαλισμού και της προλεταριακής επανάστασης. Φώτισε δηλαδή μαρξιστικά τον δρόμο του προλεταριάτου και διάγραψε με ακρίβεια την πορεία της πάλης του, μέσα στις καινούργιες συνθήκες που σε παγκόσμια κλίμακα είχαν δημιουργηθεί. Και αυτό το καινούργιο που έδωσε ο Λένιν στον Μαρξισμό, άποτελεί τον Λενισμό, την ασύγκριτη αυτή κληρονομιά που άφησε ο μεγάλος δάσκαλος στο παγκόσμιο προλεταριάτο. Ο σ. Στάλιν λέει ότι: «Η ύπηρεσία του Λένιν και συνεπόμενα και το νέο στο Λένιν, βρίσκεται στο ότι βασιζόμενος πάνω στις θέσεις του «κεφαλαίου» έδωσε μια θεμελιωμένη μαρξιστική ανάλυση του ιμπεριαλισμού, σαν τελευταίας φάσης του καπιταλισμού, άποκάλυψε τις πληγές του και τους όρους της αναπόφευκτης καταστροφής του.»

Ο Λένιν άποκατάστησε, από την νοθεία της σοσιαλδημοκρατίας, ανάπτυξε και

επεξεργάστηκε τη διδασκαλία, για τη διχτατορία του προλεταριάτου, σαν τον άνώτερο τύπο δημοκρατίας στην μεταβατική περίοδο για το σοσιαλισμό. Και μελετώντας τα πορίσματα της Κομμούνας του Παρισιού και της Ρωσικής επανάστασης του 1905, συνέλαβε με το μεγαλοφυές μυαλό τη μορφή εκείνη κρατικής εξουσίας, που ταίριαζε στην επανάσταση, την εξουσία των Σοβιέτ.

Ανάπτυξε την μαρξιστική ιδέα για την ηγεμονία του προλεταριάτου, για το έθνικό κι' άποικιακό ζήτημα. Ο Λένιν δημιούργησε το Κόμμα «νέου τύπου» το καθοδηγούμενο από πρωτοπόρα θεωρία το στενά δεμένο με τις μάζες. Το Κόμμα που κάτω από την σοφή καθοδήγησή του οδήγησε το ρούσικο λαό στην άθάνατη νίκη του Οκτώβρη του 1917.

Και όταν πιά η επανάσταση είχε νικήσει, ο Λένιν επεξεργάστηκε το πρόβλημα των μορφών της σοσιαλιστικής άνοικοδόμησης στην περίοδο της διχτατορίας του προλεταριάτου. Το θεωρητικό έργο που άφησε πίσω του ο Λένιν υπερασπίζοντας τον Μαρξισμό από τους διαστρεβλωτές του, και ιδιαίτερα από τους άλπορτουμιστές της ΙΙ Διεθνούς, είναι επιβλητικό και πραγματικά ισάξιο με του Μάρξ και Ένγκελς. Ο Λένιν ήταν ένα καθολικό μυαλό και οι φιλοσοφικές του μελέτες είναι άσυνήθιστα βαθειές. Σ' αυτόν τον τομέα εξαιρετική θέση έχει το έργο του «Υλισμός και Εμπειριοκριτικισμός» που είναι μια άδστηρή κριτική των φιλοσοφικών ρευμάτων της εποχής του.

Ακόμα ο Λένιν κληροδότησε στο παγκόσμιο προλεταριάτο ένα τέλει σύστημα στρατηγικής και ταχτικής βγαλμένο από την πείρα της ταξικής πάλης του προλεταριάτου. Επεξεργάστηκε άριστοτεχνικά όλες τις πλευρές της κοσμοθεωρίας του διαλεκτικού υλισμού, ύψωνοντας την σε άνώτερη βαθμίδα. Κι' έτσι σήμερα δεν μπορεί να νοηθεί ο Μαρξισμός, χωρίς άπαραίτητη έπέχτασή του τον Λενισμό.

λοδοξία και έπιμονή θετικά θα συμβάλουμε σ' αυτό. Έτσι όλοι μαζί να άνεβάσουμε, στο ύψος που είναι δυνατό, το γυναικείο κίνημα για νάχουμε πραγματικά παλλαϊκό συναγερμό στον άγώνα για τη Λευτεριά και τη Δημοκρατία.

Ε. ΚΛΑΔΟΥ

Ὁ Λένιν εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τοῦ παγκόσμιου ἐπιτελείου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς.

Πρόσφερε τόσα ὁ Λένιν στὸ παγκόσμιο κίνημα τῶν ἐργαζομένων, ὥστε δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολὴ ἂν πεῖ κανεὶς ὅτι ὑπῆρξε τὸ φωτεινότερο καὶ συνθετικότερο μυαλὸ τοῦ αἰῶνα μας.

Πᾶνε 23 χρόνια ἀπὸ τότε πὸν πέθανε ὁ Λένιν.

Οἱ Σοβιετικοὶ λαοὶ βαδίζοντας πάνω στὸ δρόμο πὸν ἐκεῖνος τοὺς χάραξε καὶ κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ ἄξιου συνεχιστῆ τοῦ ἔργου του, σ. Στάλιν, ἐργάζονται καὶ μεγαλοφυοῦν.

Κι' ἔτσι δυνατοὶ καὶ ἀδελφικὰ ἐνωμένοι οἱ Σοβιετικοὶ λαοὶ μὲ τὴν τεράστια ζωτικότητα καὶ μαχητικότητα πὸν κατάπληξε ὅλο τὸν κόσμον, ἀπόκοψαν τὸν φασίστα ἐπιδρομέα καὶ ἔσωσαν τὸν πολιτισμὸ τῆς ἀνθρωπότητας.

Καὶ σήμερα στὴν εἰρηνικὴ περίοδο πὸν οἱ λαοὶ ἀνοικοδομοῦν τὰ θερεῖλια τοῦ πολέμου, ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσὴ στὴς τεράστιες δυνατότητες πὸν τῆς δίνει τὸ ἔσσωτερικὸ τῆς καθεστῶς, βρῖσκεται στὴ τιμητικὴ πρωτοπορεία.

Στὴ γῶρα μας μετὰ τὸν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο, δημιουργήθηκε τὸ ΚΚΕ σὰν Κόμμα «νέου τύπου», ἔχοντας σὰν πρότυπο τὸ ἀσπάλειο Μπολσεβίικο Κόμμα. Τὸ ΚΚΕ διαποτισμένο μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Μαρξισμοῦ—Λενισμοῦ, ἔκαμε πραγματικὴ ἀνατομία τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητας καὶ διάγραψε τὴν πορεία γιὰ τὴν λύση τοῦ νεοελληνικοῦ προβλήματος. Καὶ σήμερα κάτω ἀπὸ τὴν φωτισμένη καθοδήγηση τοῦ σ. Ζαχαριάδη ὁδηγεῖ μὲ λενιστικὴ συνέπεια τὸ λαὸ μας, στὴν πάλη γιὰ τὴν ἐθνικὴ λευτεριά, ἀνεξαρτησία καὶ τὴν Λαϊκὴ Δημοκρατία.

* *

Ὁ Κάρλ Λήμπνεχτ καὶ ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ ὑπῆρξαν τὰ δυὸ προσδευτικότερα στοιχεῖα τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας πὸν προσπάθησαν νὰ ὁδηγήσουν τὴ Γερμανία στὸ δρόμο τοῦ πραγματικοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἦταν ἡ μεταπολεμικὴ ἐποχὴ πὸν τὸ γερμανικὸ προλεταριάτο ζητοῦσε ἐπαναστατικὴ λύση στὸ ἔσσωτερικὸ πρόβλημα καὶ μπρὸς στὴν Γερμανικὴ σοσιαλδημοκρατία ἀνοίγονταν 2 δρόμοι. Ὁ δρόμος τοῦ πραγματικοῦ σοσιαλισμοῦ δηλ. τῆς ἐπανάστασης καὶ ὁ

δρόμος τοῦ συμβιβασμοῦ μὲ τὴν ἀστικὴ τάξη. Οἱ σοσιαλδημοκράτες ἡγέτες πὸν τότε ἦταν πανίσχυροὶ προτιμοῦσαν τὸν δρόμο τοῦ συμβιβασμοῦ. Καὶ γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν ἀνενόητοι τὸν σκοπὸ τους δολοφόνησαν στὴς 16 τοῦ Γενάρου τοῦ 1919 τοὺς δυὸ διαλεκτοὺς ἡγέτες ποῦμεναν πιστοὶ στὸν ἀληθινὸ σοσιαλισμὸ.

Ὁ Κ. Λήμπνεχτ καὶ ἡ Ρ. Λούξεμπουργκ παρὰ τὴς θεωρητικῆς τους ταλαντεύσεις ἔμειναν πιστοὶ στὴν ἰδέα τῆς ἐπανάστασης. Τὸ 1917 ἴδρυσαν τὴν «Ἐνωσὴ τοῦ Σπάρτακου» πὸν στάθηκε ἀργότερα ἡ ρίζα τοῦ Κομμ. Κόμματος τῆς Γερμανίας.

Ὁ Λήμπνεχτ τὸ 1914 μόνος μέσα στὴν Καϊζερικὴ βουλὴ ὑψωσε τὸ ἀνάστημά του καὶ φώναξε: «Δὲν θὰ ψηφίσω τὴς πολεμικῆς πιστώσεις».

Οἱ ἀριστεροὶ Γερμανοὶ ριζοσπάστες, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ Λήμπνεχτ, Λούξεμπουργκ, Κλάρα Τσέτκιν, πρόσφεραν σοβαρὰ ὑπηρεσίες στὴν ὑπόθεση τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου. Καὶ ὅπως γράφει ὁ σ. Στάλιν ἔχουν στὸ ἐνεργητικὸ τους σοβαρὰ ἐπαναστατικὰ ἔργα.

Ἀντίθετα μὲ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν ἡγετῶν, ἡ Ρ. Λούξεμπουργκ χαροῖε μὲ ἐνθουσιασμὸ τὴν ρωσικὴ ἐπανάστασι τοῦ 1905 καὶ ἔκαμε πολλὰ γιὰ ν' ἀνεβάσει τὴν ταξικὴ συνείδηση τῶν ἐργατῶν καὶ νὰ μπάσει τὸ κίνημα τῆς Γερμανίας στὸν ἐπαναστατικὸ δρόμο. Στὰ 1922 ὁ Λένιν ἔγραψε γιὰ τὴν Λούξεμπουργκ ὅτι «παρ' ὅλα τὰ λάθη τῆς ἦταν καὶ μένει ἀειτός, Καὶ ὄχι μόνο θὰ τιμοῦν πάντα τὴ μνήμη τῆς οἱ Κομμουνιστῆς ὅλου τοῦ κόσμου, μὰ καὶ ἡ βιογραφία τῆς καὶ ἡ πλήρης συλλογὴ τῶν ἔργων τῆς, θὰ εἶναι ὀφελιμώτατο διδάγμα γιὰ τὴν διαπαιδαγώγηση πολλῶν γενιῶν τῶν Κομμουνιστῶν ὅλου τοῦ κόσμου.»

Σήμερα 28 χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς μεγάλης ἐπαναστάτριας ὑπάρχουν πολλές χιλιάδες γυναῖκες στὸ παγκόσμιο προσδευτικὸ κίνημα.

Καὶ στὴ γῶρα μας χιλιάδες γυναῖκες ἀκολουθοῦν τὸ κίνημά μας καὶ ἀρκετῆς γυναικειῆς μορφῆς ξεχωρίζουν ἀντάξια σὰν ἡγετικὰ στελέχη.

ANNA ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΟΙ ΜΑΖΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Ἡ καθυστέρηση στους μαζικούς αγώνες είναι μιὰ σοβαρὴ ἀδυναμία τῆς Ὁργάνωσης τῶν Χανιῶν. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ βγαίνει ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν πιὸ ἀπλὴ παρατήρηση πάνω στὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση τῆς Ὁργάνωσής μας. Στὰ κομματικὰ ὄργανα ἀπὸ τὴν Ε.Π. ἴσαμε τὰ Γραφεῖα τῶν ΚΟΒ καὶ τῶν ἐργατικῶν ἀκόμα, πολὺ λίγες φορές γίνεται συζήτηση γιὰ οἰκονομικὰ ζητήματα. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἐνῶ στὶς πολιτικὲς κινητοποιήσεις ἔχουμε νὰ παρουσιάσουμε ἀξιόλογη δράση, στους οἰκονομικούς αγώνες καθυστεροῦμε ὑπερβολικὰ. Μέσα στὸ τελευταῖο τρίμηνο τὸ σύνολο τῶν μαζικῶν αγῶνων στὰ Χανιά περιορίζεται. Σὲ παρουσιάσεις ἀρκετῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ τὶς συνοικίες γιὰ δ' ἀφορὰ λαϊκὰ ζητήματα. Σὲ παρουσιάσεις ἐπίσης ἀρκετῶν ἐπιτροπῶν στὶς ἀρχὲς ἀπὸ τοὺς βιοτέχνες γιὰ τὴν ἀναστολὴ τῆς φορολογίας καὶ ἄλλα ζητήματα. Σὲ κινητοποιήσεις στὰ ἐργοστάσια γιὰ ἀύξηση μεροκάματου καὶ τὸν 13 μισθό, μὲ σημαντικὲς ἐπιτυχίες. Σὲ ξεσήκωμα ἐπιτροπῶν ἀνέργων ἀπὸ τὰ σοματεῖα καὶ τὶς γιτονιές. Στὴν πανεργατικὴ συγκέντρωση. Στὶς ἀπεργίες τῶν Τραπεζοῦ-παλλήλων καὶ τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων. Στὴν 3ήμερη ἀπεργία τῶν ραπτεργατῶν. Στὴν 21ορη ἐπαγγελματοβιοτεχνικὴ καὶ ἐμπορικὴ ἀπεργία γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο καὶ σὲ κινητοποιήσεις καθορίσας τῶν βιοτεχνικῶν σοματειῶν γιὰ τὸν καθορισμὸ μικρῆς φορολογίας στὰ καταστήματα.

Ἄν ἀραδιάσουμε ὅλα τὰ μικροζητήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὰ συνδικαλιστικὰ μας ὄργανα στὶς συνοικιακὲς ὀργανώσεις, θὰ βγάλουμε τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν εἶναι ἀνυπότακτη ἡ μαζικὴ μας δράση, ὅπως συνηθίζουν νὰ ὑποστηρίζουν ὀρισμένοι ποὺ ἀρέσκονται στὰ παχειὰ λόγια. Ὅμως ἀπέχουμε δολόκληρα χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν δράση ποὺ ἔπρεπε νὰ παρουσιάσουμε σήμερα, μέσα στὸ πέλαιος τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν σοβαρὴν δυναμικότητα καὶ μαζικότητα τῆς Κομματικῆς Ὁργάνωσης. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ χαρακτηρίσουμε αὐτὴν μας τὴν καθυστέρηση σὰν πολὺ ἐπικίνδυνη γιὰ τὴν ὅλη ἐξέλιξη τοῦ προοδευτικῶν κινήματος στὸ Νομὸ Χανιῶν. Γιατὶ ἂν μιὰ μερίδα λαοῦ σήμερα βρῆκε τὸ πολιτικὸ πρόβλημα, ἐξ αἰτίας τῆς πολιτικῆς τῆς ὀριμότητος, σὰν τὸν πρῶτο στόχο τῆς δράσης μιᾶς κομματικῆς ὀργάνωσης, ὅμως οἱ μάζες τοῦ λαοῦ, ποὺ νοιώθουν σὰν βραχνὰ νὰ τοὺς πιέζει ἡ οἰκονομικὴ ἀδλιότητα, δίδουν τὴν πιὸ μεγάλη σημασία στὸ μαζικὸ ἀγῶνα ποὺ εἶναι ἄμεσα συνδεμένος μὲ τὰ ζητήματα τῆς ζωῆς τους. Ἐπειτα δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ποτέ, πὺς γιὰ ὅλες τὶς ἐποχὲς καὶ τὶς καταστάσεις «ἡ βάση τῆς ἐπιτυχίας μας εἶναι οἱ μαζικοὶ αγῶνες». Ξεκομμέ-

νοι ἀπὸ τὰ ζητήματα τῆς ζωῆς, πρέπει νὰ μαστε βέβαιοι, πὺς δὲν μπορούμε νὰ κρατήσουμε οὔτε τὸν πολιτικὸ ἀγῶνα σὲ μιὰ διαρκῆ ἔνταση, ποὺ ἀπαιτοῦνε σήμερα οἱ συνθήκες. Εἶναι κι' αὐτὸ σοβαρὸ.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ καθυστέρηση στὰ Χανιά στους μαζικούς αγῶνες; Εἶναι πολλοὶ οἱ ποὺ κάθε κακὸ τοὺς ἀρέσει νὰ τὸ φορτώνουν μὲ τὸ στανὶ στὶς ἀντικείμενικὲς δυσκολίες. Λένε: Τὰ Χανιά δὲν εἶχαν ποτέ με ὅλες οἰκονομικὲς κινητοποιήσεις (ξεχνᾶνε φαίνεται τὶς ἀπεργίες πρὶν τὴν 1ην Αὐγούστου, τὴν περσινοὴ ἀπεργία τοῦ Μάρτη καὶ τόσες ἄλλες) ἢ ὁ κόσμος κουράστηκε νὰ παλεύει ἢ οἱ ἀγῶνες εἶναι σήμερα πολὺ δύσκολοι κ.λ.π. Μ' αὐτὲς τὶς δικαιολογίες, βλέπεις, ξεμπλέκουμε μιὰ χαρὰ. Ἐνῶ ἂν τὸ εἴσουμε στὴ δικὴ μας καμπόρα ὑπάρχει σκληρὴ συνέχια. Τὸ κύριο βόρος γιαντὴ τὴ καθυστέρηση βρῆσκειται στὶς παρακάτω αἰτίες ποὺ εἶναι ὅλες ὑποκειμενικὲς:

1) Στὴν Κομματικὴ Ὁργάνωση τῶν Χανιῶν ὑπάρχει μιὰ σοβαρὴ ὑποτίμηση στὸν τομέα τῶν οἰκονομ. αγῶνων. Στὰ κομματικὰ ὄργανα σὰν πάρεργα συζητοῦνται τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα. Πρῶτα τὰ ἄλλα ζητήματα κι' ἂν μείνει ὥρα κάτι λέμε γιὰ τοὺς οἰκονομικούς αγῶνες. Μὰ ὅταν δὲν μελετᾶται καθόλου ἓνα ζήτημα ἢ μελετᾶται λειψά, τῆς καθῆς ὥρας ἀσφαλτοῦς θάνα καὶ ἡ πρακτικὴ δουλειὰ ποὺ θὰ γίνει γιαντὸ.

2) Στὴν Ὁργάνωση δὲν ὑπάρχει σωστὸς καὶ πλήρης προσανατολισμὸς στους μαζικούς αγῶνες. Σωστὸς προσανατολισμὸς θὰ πεῖ ὀχιμόνο νὰ βρῆσκουμε τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα ποὺ μπορούν νὰ ξεσκρῶσουν αγῶνες, ἀλλὰ νὰ καθορίζουμε τὶς κοινωνικὲς δυνάμεις ποὺ θὰ παλαίψουν σ' αὐτοὺς τοὺς αγῶνες, νὰ βρῆσκουμε κάθε φορὰ ἀνάλογα μὲ τὴν πίεση τῶν γεγονότων καὶ τὶς συνθήκες, τοὺς τρόπους πάλης, νὰ ξαίρουμε νὰ διοχετεύουμε σὲ κεντρικὰ κανάλια τοὺς ἐπιμέρους αγῶνες, νὰ χουμε μπροστὰ μας μιὰ δολόκληρη προοπτικὴ ποὺ νὰ καθορίζει σὲ χονδρὲς γραμμὲς ὄχι μόνο αὐτὸ ποὺ εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ κάνουμε σήμερα ἀλλὰ καὶ αὔριο καὶ στὸ μέλλον. Ὁ σωστὸς προσανατολισμὸς καθορίζεται πάντα ἀπὸ τὴ σωστὴ πολιτικὴ καὶ τακτικὴ στὸν τομέα τῶν μαζικῶν αγῶνων ποὺ εἶναι ἀλήθεια δὲν ἔχουμε στὰ Χανιά. Πᾶνε κάπου 3 μῆνες τώρα ποὺ ἡ Ὁργάνωση εἶχε βάλλει ἐπιταχτικὰ τὸ ζήτημα τῆς μελέτης τῶν οἰκον. ζητημάτων σ' ὅλα τὰ ὄργανα τοῦ Κόμματος καὶ τὰ σχετικὰ ἐξωκομματικὰ. Αὐτὴ ἦταν μιὰ σωστὴ δουλειὰ καὶ κιὰ ἐβγαλε τότε, ὅμως ἀπὸ τὸ ὅτι δὲν συνεχίστηκε αὐτὴ ἡ μελέτη καὶ πό-ρα πέρα, βγαίνει τὸ συμπέρασμα πὺς πολὺ μηχανικὰ καὶ ἐπιπόλαια εἶχαμε δεῖ τὸ ζήτημα. Ἡ μελέτη πρέπει νάνα ἐπίμονη καὶ καθημε-

ρινή, γιατί άκριβώς έπιμονα και καθημερινά είναι και τὰ οίκον. ζητήματα, κι' όχι «έφ' άπου».

3) Υπάρχουν μεγάλες έλλείψεις μας στις δυό βασικές συνδικαλιστικές Όργανώσεις, τὸ Έργατ. Κέντρο και τὴν Όμοσπονδία Βιοτεχνών. Καί οι έλλείψεις αυτές είναι πρώτα άπ' όλα οργανωτικές, που άν δεν τις ξεπεράσουμε θά στέκεται άδύνατο νά άγκυραλίζουμε και νά καθοδηγήμε τούς άγώνες τού λαού για τὴ ζωή του. Καί στους δυό παραπάνω οργανισμούς είναι διοικητικές που πολύ άπέχουν από τὸ νάναι σέ θέση νά κάνουν πλήρη καθοδήγηση κάτω από τις σημερινές δυσκόλες συνθήκες. Η λειτουργία τους πολύ χαλαρή. Τὰ συμβούλια τών σωματείων μονάχα όταν τὰ πνίξουν τὰ ζητήματα μπαίνουν σέ κίνηση. Συνελεύσεις γίνονται άραιότατα και έπομένως ἡ έπαφή μάζας και καθοδήγησης είναι πολύ άραιή. Τὰ συνδικαλιστικά άχτιφ που θάπρεπε τουλάχιστο 15θῆ μερα νάναι για νά εξετάζονται τὰ τρέχοντα ζητήματα, είναι πολύ σπάνια. Μὲ μιὰ τέτοια συγκρότηση και λειτουργία στους δυό βασικούς αυτούς συνδικαλιστικούς οργανισμούς άσφαλώς θά παρατατοῦμε στις τόσες δυσκόλες τών μαζικών άγώνων. Τὸ Έργατικό Κέντρο δεν έχει γίνει ακόμα ὁ μοχλός κάθε εργατικής κίνησης στὰ Χανιά, ενώ υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις. Η διαρροή γερών κομματικών φράξεων στους παραπάνω οργανισμούς θά υποβροφηθοῦσε έξαιρετικά τὸ ξεπερασμα όλων τών αδυναμιών, οργανωτικών και πολιτικών.

5) Υπάρχει μιὰ παρανόηση στὰ συνδικαλιστικά μας στελέχη στὰ Χανιά που άπλώνει μέχρι τὴν Κομματική Όργάνωση: κάθε μαζικός άγώνας που δεν φαίνεται νά παρουσιάζει πιθανότητες παλαϊκότητας πρέπει νά παραμελεῖται. Τί άποτελέσματα έχει αυτή ἡ αντίληψη; α) Ότι δεν μπορούμε νά φθάσουμε ποτέ σέ παλαϊκούς άγώνες γιατί οι μεγάλοι μαζικοί άγώνες δεν βαφτίζονται πάντα τέτοιοι από τὴν άρχή αλλά μετατρέπονται με τὴν συνεχή πάλη σέ τέτοιους. β) Έγκαταλείπουμε δεκάδες κλαδικές κινητοποιήσεις για ζητήματα που καινε τὸ λαό και είναι έτοιμος νά πάρει μέρος στὸν άγώνα για τὴ λύση τους. Τόσο τὰ εργατικά, όσο και τὰ επαγγελματιοβιοτεχνικά σωματεία δεν πρέπει νά παραμελοῦν κανένα τέτοιο ζήτημα γιατί έτσι σιγά-σιγά ξεκόβουν άπ' τὴ μάζα τους, που φάχνει και ζητά τὴ λύση τους στὴν άτομική πάλη και κλονίζεται ἡ έμπιστοσύνη της στις μαζικές μας Όργανώσεις. γ) Ό λαός για νά πάρει μέρος σέ σοβαρές κινητοποιήσεις πρέπει πρώτα νά περάσει από τὸ καμίνι τών μικροάγώνων, νά βάλει εκεί, νά γλυτώσει από τις άμφισταντεύσεις, νά νοιώσει τὴ δύναμη του και νά καταλάβει ὅτι μόνος δρόμος για τὴ λύση τών ζητημάτων του είναι ὁ άγώνας.

Τὴν παραπάνω πεποίθηση, που πάει πιά νά σβύσει, στηρίζουν τὰ στελέχη μας σὸ ὅτι στὰ Χανιά δεν υπάρχει μεγάλη προλεταριακή βάση και έπομένως είναι δύσκολο νά πετύχει ένας άγώνας που δεν θά άγκυραλίζε και τούς βιοτέχνες και επαγγελματίες που είναι μιὰ σημαντικότερη μερίδα τῶν εργαζόμενου κόσμου. Χωρίς νά ξενοῦμε ποτέ αυτό τὸ δεδομένο, δεν πρέπει νά τὸ κάνουμε κανόνα και νά ἐγκατα-

λείψουμε τούς κλαδικούς άγώνες. "Όχι μόνο από τούς κλαδικούς άγώνες δεν πρέπει νά ξεμακραινουμε αλλά και από άγώνες σέ ένα μόνο εργοστάσιο, γιατί μπορεί αυτό τὸ εργοστάσιο νάχει ένα ζήτημα που δεν ενδιαφέρει τὰ άλλα και νάναι σοβαρότατο.

4) Έχουμε αδυναμίες στὴν εργοστασιακή ΚΟΒ. Έδῶ ἡ Κομματική Όργάνωση οὔτε τὴ μαζικότητα, οὔτε τὴν λειτουργία που μπορούσε νά έχει, έχει σήμερα και αυτό τὴν έμποδίζει νά μελετήσει και νά λύσει τὰ εργοστασιακά ζήματα.

Έργοστασιακή Έπιτροπή που άποτελεῖ τὸ μοχλὸ πάντο σὸ ξεσήκωμα τῶν εργατῶν, υπάρχει μονάχα σ' ένα εργοστάσιο, ενώ υπάρχουν δυνατοότητες για συγκρότηση της και στὰ υπόλοιπα εργοστάσια. Μέσα στὰ εργοστάσια δεν έχουμε πετύχει τὴν ένότητα τῶν εργατῶν πάνω στὰ οικονομικά ζητήματα. Έτσι προτοῦ καλά-καλά άρχισι ένας άγώνας, ὁ εργοστασιαρχής τῶν κολλά «τὴν κομμουνιστική φίρμα» και τὰ «κομμουνιστικά συμφέροντα» και πετυχαίνει τὴ διάσωση. Μὲ μιὰ συστηματική δουλειά διαφωτιστική, οι εργατές μας έχει θά μπορούσαν νά πείσουν ὅλη τὴν εργατιά, ὅτι δεν υπάρχει πάνω στὰ ζητήματα τῆς ζωῆς τους καμιά διαφορά μεταξύ τους. Γιατί τὴν ίδια σκληρή δουλειά κάνουν ὅλοι, τὴν ίδια μεταχείριση έχουν από τὸν εργοστασιαρχή, τὸ ίδιο ξευτελισμένο μεροκάματο παίρνουν. Καί πάνω σ' αὐτὴ τὴ βάση θά τούς εξηγοῦσαν γιατί ὁ οικονομικός άγώνας έχει προέχταση τὸν πολιτικό και πῶς συμβιβάζονται αὐτὰ τὰ πράγματα και δεν θάπρεταν ἕνα με τὸ άλλο πράγματα τοῦ φασισμού εκεί μέσα.

Η εργοστασιακή μας ΚΟΒ με τὰ τμήματα της στὰ διάφορα εργοστάσια δεν φέρνει τὴν άγωνιστική της σφραγίδα στὰ στρώματα τῶν εργατῶν. Δεν ζει όλα τους τὰ ζητήματα, δεν κρατᾶ τὸν παλμό τῶν άγώνων τους. Πολλές φορές βρισκονται πίσω από τὰ γεγονότα, πνίγεται από τὰ ζητήματα και ἡ τις ξεφεύγουν ἡ δίνει προχειρές λύσεις. Δεν αντιμετωπίζει τούς πράχτορες τῶν κρατῶν και τῶν εργοστασιαρχῶν μέσα σὸν εργοστάσιο, αλλά τούς αφήνει μῆνες και μῆνες νά αλωνίζουν εκεί μέσα, νά σπέρνουν τὴν ἡτοπάθεια, νά τρομοκρατοῦν με τὴν άπόλυση, νά δικαιολογοῦν τούς μικρούς μισθοῦς και τόσα και τόσα άλλα. Δεν χρησιμοποιεῖ όλες τις μορφές όργάνωσης και όλες τις μεθοδες κινητοποίησης ανάλογα πάντα με τὰ ζητήματα και τις συνθήκες. Δεν έχει νοιώσει ὅτι ποτέ οι άγώνες δεν πέφτουν από τὸν οὐρανό, αλλά καλλιεργοῦνται σιγά-σιγά με έπιμονή και άποραστικότητα και ὅτι πάντα θερίζεις αὐτὸ που σπείρεις.

6) Δεν καταφέραμε ἴσαμε τώρα νά Όργανώσουμε και νά καθοδηγήσουμε τὰ κίματα τῶν άνέργων που καθημερινά δυναμώνουν και γίνονται άπειλητικότερα. Κάποιο στέλεχος ζητιόντας μιὰ δικαιολογία για τὴν καθυστέρηση τῶν μαζικών άγώνων ανακάληψε με Ικανοποίηση τὴν άνεργία. «Πῶς θέλεις νά γίνουν άγώνες στὰ Χανιά, ἔλεγε, που υπάρχει τόση άνεργία και κάθε μερα γίνεται μεγαλύτερη;» Ό σ. αυτός δεν κατάλαβε πῶς, ὅχι μόνον δεν χάνεται από τὸ μαζικό άγώνα ὁ εργατής που

περνά στην άνεργία αλλά αντίθετα ο μαζικός αγώνας τον κερδίζει περισσότερο γιατί η άνεργία τον κάνει αποφασιστικότερο μαχητή. Η μεταβολή είναι ότι ο άνεργος πιά εργατής θα κάνει άλλου είδους μαζικό αγώνα. Φτάνει έμεις να μην τον εγκαταλείψουμε και ζητήσουμε στα «σποραστράγαλα» και τα «φελήματα» την τόχη του είτε στον άτομικό αγώνα, αλλά να τον οργανώσουμε και να μπουμε μπροστά στους μαζικούς του αγώνες.

Η άνεργία δεν αδυνατίζει τους μαζικούς αγώνες αλλά τους δυναμώνει, τους κάνει άπ εφρασιτικότερους, φτάνει έμεις σαν Κομμουνιστές και συνδικαλιστές να κάνουμε το καθήκον μας.

Στά Χανιά μόλις τώρα αρχίζουν να παίρνουν ζωή οι κινητοποιήσεις οι αποφασιστικές των άνεργων, ενώ θα μπορούσε νάχαν αρχίσει από πολλού σε βάρος της προπαρασκευαστικής δουλειάς που πολυπροχώρησε.

Δεν πρέπει να θεωριοποιήσουμε στην μιά μορφή οργάνωσης κατά σωματεία είτε κατά συνδικάτα. Να χρησιμοποιήσουμε και τις δύο μαζί. Έτσι θα αγκαλιάσουμε όλες τις μάζες των άνεργων και θα είναι ευκολότερο το ξεσηκωμα για τη ζωή τους. Πρέπει να ξαίρουμε πώς ο αγώνας των άνεργων θάναί πιο σκληρός, γιατί δεν κρατάνε στα χέρια τους κλάδους δουλειάς που να παραλύουν κάθε κίνηση και να υποχρεώνουν τους «σκληροτράχηλους» Λαϊκούς σε εύκολες υποχωρήσεις. Γι' αυτό το λόγο πρέπει ο αγώνας αυτός να οργανώνεται καλύτερα, να περιφρουρείται περισσότερο και να μελετάται μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια.

Στόν αγώνα των άνεργων πρέπει πολύ κοντά να βρίσκονται οι εργαζόμενοι γιατί άργά ή γρήγορα ή ίδια μορφα τους περιμένει κι αυτοί και την ενίσχυση αυτή πρέπει να την εξασφαλίζουμε έμεις από τα πρώτα.

7) Τους μαζικούς μας αγώνες δεν τους προχωρήσουμε μέχρι το τέλος να δώσουν μιά νίκη στον αγωνιζόμενο λαό για να του γίνει ο αγώνας πεοιθήση. Στάδια που είναι άλλως διόλου μεταβατικά και ο σκοπός τους είναι να ανεβάσουν τον αγώνα, τα θεωρούμε σαν τελικούς στόχους και σταματάμε μετά.

Ο τελικός στόχος δεν μπορεί νάναί άλλος από την λύση ενός ζητήματος. Όλα τα άλλα εκεί τείνουν και αυτόν εξυπηρετούν. Η πανεργατική συγκέντρωση περίπου μιά τέτοια τροπή πήρε. Αυτό δείχνει μιά μας αδυναμία στο βάθεμα του μαζικού αγώνα, στις αιτίες που τον γεννούν και το σκοπό που εξυπηρετεί.

Αν πάρουμε τους αγώνες έστω και του ίδιου κλάδου ακόμα και για το ίδιο ζήτημα δεν βλέπουμε να αποτελούν μιά αλυσίδα που ν' αρχίζει από μερικές κινητοποιήσεις και άτλιές μορφές και να περνά σε αποφασιστικότερες κινητοποιήσεις και συνθετότερες μορφές. Έμεις συνήθως έχουμε ξεσπάσματα. Και συνήθως συμβαίνουν όταν μας πνίξουν τα γεγονότα, αποκορυφωθεί η άγανάχτηση και είναι ανάγκη μέσα σε λίγες ώρες να στείλωθαι ένας αγώνας, χωρίς νάχει γίνει άρκετή προπαρασκευαστική δουλειά και νάχουν

παρθεί όλα τα μέτρα για να φθάσουμε στο φυσιολογικό ξεσπασμα της "Άλφα ή Βήτα μορφής".

Αν οι αγώνες μας αποτελούσαν μιά συνέχεια, ή πίεση στις άρχές και στους εργοστασιαρχες θάταν δυναμικότερη, και οι επιτυχίες περισσότερες.

Πολλές φορές πάνω στον αγώνα επικρατούν οι αντίληψεις των άνεργων και των ήττοπαθών. Αν μέσα σ' αυτούς δεν πιστεύουμε ότι κρύβεται καμιά τορπίλλα του αγώνα μας και χρειάζονται άλλα μέτρα, πρέπει να τους πείθουμε ότι με το πρώτο χτύπημα «δεν φραά το χιαπόδι» αλλά χρειάζεται επίμονη και συνεχής πάλη.

8) Δεν συνδιάζουμε τους αγώνες της εργατιάς με την πάλη των λαοροτών. Η συμμετοχή των άροτοτών και στον αγώνα της πόλης του αιδάνει την μαχητικότητά του, τον πλαταίνει γρήγορα και βοηθά έξαιρετικά, στην επιτυχία τ.υ. Σεις κινητοποιήσεις για τα τρέφια, τα ρούχα, τις βαρειές φορολογίες κλπ. ή συμμετοχή της άροτιάς θα μιάς εξυπηρετούσε πάρα πολύ.

9) Με την διαφώτιση μας την ζωντανή και τη γραφή δεν καταφέραμε να κάνουμε πεποιθήση στις εργαζόμενες μάζες την άναγκαιότητα του καθημερινού μαζικού αγώνα, σαν άπο κλειστά της, ής σωτηρίας από τα νύχια των καρχασιών του Λαϊκού Κόμματος και της έμετάλλευσης, για την εξισφάλιση της ζωής τους και της ζωής των παιδιών τους. Υπάρχει άρκετός κόσμος ακόμα που ζητά λύση των ζητημάτων του, στον άτομικό αγώνα, στα μέσα, στις ψευτοδουλειές που χαματοποιούν τον εργατή, στον άχρωματισμό, στην άτομάκωνση από την πρώτη γραμμή του αγώνα. Η ίδια ή ζωή με τα πλούσια διδάγματά της, μιά βοηθά καταπληχτικά σήμερα στο ν' ανοίγουμε τα μάτια κάθε πεινασμένου και να τον φέρνουμε στο σωστό δρόμο.

10) Πάνω στην συγκρότηση των άπεργιακών επιτροπών επικράτησε μιά πολύ παράξενη ταχτική. Οι δικοί μας, μιά που και τα πιο μαύρα στοιχεία δέχονταν να πάρουν μέρος στην άπεργία, νόμισαν ότι απ' αυτούς έπρεπε να αποτελεστεί ή επιτροπή της άπεργίας στην πλειοψηφία ή στην όλοτητα της. Αυτό το δικαιολόγησαν με το ότι μιά που τέτοιοι θάμπαιναν μπρος δεν θάμνε κανείς έξω από την άπεργία. Πραγματικά στους Δημ. Υπαλλήλους έτσι έγινε, όμως αυτοί αν δέχτηκαν να μπουν στην Α.Ε. δεν τώκαναν για να εξυπηρετήσουν τον αγώνα, αλλά αποκλειστικά μπηχαν σαν πρώτορες της αντίδρασης για να εκφυλίσουν τον αγώνα και τον τραβήξουν όπως θέλουν.

Στο θταλληλικό προσωπικό του Δήμου που άποφασίστηκε άπεργία και άποτελέστηκε ή Α.Ε. από τέτοιους πάλι, αυτοί ούτε καν έφθασαν μέχρι την άπεργία αλλά την τορπίλησαν με όλα τα μέσα και εκφύλισαν τον αγώνα των ύσπληλων.

Η τέτοια ταχτική άποτελει παρανόηση της πολιτικής μας της ενότητας στους μαζικούς ά-

γῶνες. Καί μ' αὐτή τὴν παρανόηση ὄχι μόνο δὲν δημιουργοῦμε σταθερὸ βῆθος γιὰ τὴν ἀνθήση καὶ καρποφορία τοῦ ἀγῶνα ἀλλὰ τουναντίον τὸν στηρίζουμε σὲ σάπια πόδια καὶ πέφτει πολὺ γρήγορα.

Δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώκουμε τὴν ἀποκλειστικότητα στὶς Α.Ε. Νὰ βάζουμε καὶ ἀντιδραστικούς, ἀλλὰ νὰ κρατᾶμε πάντα σὲ τίμια χέρια τὴν καθοδήγηση γιὰ νὰ τραβᾶμε τὸν ἀγῶνα κατὰ πού σφερόνται στὸ λαὸ κι' ὄχι στὸ κράτος καὶ τὸν ἐργοδότη.

11) Δὲν ἀντιμετωπίζουμε ἐγκαιρὰ καὶ ἀποφασιστικὰ τὰ κηρύγματα τῆς τρομοκρατίας καὶ τῆς ἡττοπάθειας. Πολλὲς φορές, ἰδιαίτερα στὰ ἐργοστάσια, ἢ δουλειὰ τῆς ἀντίδρασης γιὰ ἀπονέκρωση τῶν ἐργατῶν, εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν δική μας γιὰ ἀνέβασμα τῆς ἀγωνιστικῆς διάθεσης.

Σκούζουν καθημερινὰ ἐκεῖ μέσα οἱ πράχτορες τοῦ ἐργοστασίου γιὰ κίνδυνο ἀπόλυσης, περιοκῆς τοῦ μισθοῦ, ἀπομάκρυνσης γιὰ ἓνα διάστημα σὲ περίπτωση πού ὁ ἐργάτης πρωτοστατεῖ ἢ παίρνει μόνο μέρος στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὸ ψωμί. Μ' αὐτὰ τὰ κηρύγματα, κρατᾶνε τοὺς ἐργάτες κάτω ἀπὸ τὶς πὺ βαρεῖς συνθήκες δουλειᾶς καὶ τοὺς λένε οἱ ἐργάτες εὐχαριστῶ. Χρειάζεται ἐπίμονη δουλειὰ ν' ἀνατρέψουμε τὰ ἐπιχειρήματα τῶν πραχτόρων καὶ νὰ βάλουμε τὰ πράγματα στὴ θέση τους. Τὸν κίνδυνο τῆς ἀπόλυσης ἂν κάνουμε καλὰ τὴ δουλειὰ μας μποροῦμε νὰ τὸν μετατρέψουμε σὲ γερὴ βάση γιὰ περισσότερη ἐνότητα καὶ ἀποφασιστικότερη πάλη μέσα στὸ ἐργοστάσιο.

12) Δὲν προσέξαμε ὀρισμένους βασικούς στόχους τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς κίνησης πού παίζουν ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν ἀνάπτυξη τῶν μαζικῶν ἀγῶνων.

Στὶς συγκοινωνίες καὶ τὰ ὑδροῦλεχτρικὰ δὲν δώσαμε τὴ σημασία πού χρειάζεται καὶ κοιτσοῦναι πολὺ ἢ δουλειὰ μας ἐκεῖ. Καὶ ὅμως ἂν κάναμε περισσότερη δουλειὰ ἐκεῖ, οἱ κλάδοι οὗτοι ὄχι μόνο δὲν θὰ μπαινάνε ἐμπόδιο στὸ μαζικὸ κίνημα, ἀλλὰ θὰ τὸ ἐξυπηρετοῦσαν σοβαρὰ. Καὶ καλλιτέρεμα τῆς δουλειᾶς μας ἐκεῖ σημαίνει πρῶτ' ἀπ' ὅλα καλλιτέρεμα τῆς κομματικῆς δουλειᾶς.

13) Σὲ ὀρισμένα ἐργοστάσια ἔχουν βάλει μπροστά γιὰ νὰ πνίγουν τοὺς ἀγῶνες τῶν ἐργατῶν τὰ ραφιναρισμένα ἀντιδραστικὰ μέτρα.

Μόλις δοῦν ὅτι πάει νὰ ξεσπάσει καμμιά ἀπεργιακὴ κίνηση, γιὰ σάχη πετοῦνε στὰ μάτια τῶν ἐργατῶν μιὰ ἐλάχιστη αὔξηση καὶ σταματοῦν τὸν ἀγῶνα.

Τὰ στελέχη μας ἐκεῖ ἔχουν τὴν ἀντίληψη ὅτι «ἔχουν καλλίτερα ἀφεντικὰ ἀπὸ τὰλλα ἐργοστάσια πού «φροντίζουν (:) κάπως καὶ γιὰ τοὺς ἐργάτες». Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ δυνάμεις μας ἐκεῖ εἶναι πολὺ δυναμικὲς καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐξυπνη πολιτικὴ πού τυφλώνει ἀκόμα καὶ τὰ στελέχη μας ἐκεῖ. Γιατὶ ἂν δὲν δίνονταν αὐτὴ ἢ ἐθελουσίᾳ αὔξηση, ὁ ἀγῶνας θὰ προχωροῦσε καὶ μὲ τὸ στανιὸ ὁ ἀφεντικὸς θὰ παρουσιάζονταν πρὸ ἡλόχερος.

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ δείχνει ὅτι δὲν ἔχουμε τὴν ἀναγκαῖα ἐπαγρύπνηση καὶ προτοῦ κηρύξουμε τὸν ἀγῶνα, μὰ καὶ στὴν διάρκειά του γιὰ νὰ μὴ μᾶς ξεγελοῦν οἱ λογιῆς λογιῆς ἐξυπνοι.

Ἀκόμα σὲ πολλὲς κινητοποιήσεις, στὴν διάρκειά τους, καθυστεροῦμε πολὺ στὰ μέτρα τῆς ἐπαγρύπνησης πού κρατοῦνε στὸ σίγουρο δρόμο τὴν πάλη μας καὶ μᾶς προφνιάσσουν ἀπὸ τὰ γλυστρήματα καὶ τὶς ὑπονομεύσεις τῆς ἀντίδρασης.

Αὐτὲς πάνω-κάτω εἶναι οἱ ἀδυναμίες μας στοὺς μαζικούς ἀγῶνες στὰ Χανιά. Ἄν τὰ συμπεράσματα αὐτὰ τὰ μελετήσουμε καὶ τὰ πλουτίσουμε μὲ τὴν ἰδιαίτερη πείρα καθ' ἓνας στὸν κύκλο του, καὶ μὲ τὶς δικές του παρατηρήσεις θὰ φτιάξουμε τὴ δουλειὰ μας καὶ θὰ προχωρήσουμε καὶ σ' αὐτὸν τὸν τόσο βασικὸ τομεὰ τῆς κομματικῆς μας δράσης. Ἐκεῖνο πού βγιάζει, εἶναι πολὺ γρήγορα ἀπὸ τὶς διαπιστώσεις καὶ τὰ συμπεράσματα νὰ περάσουμε στὴν πραχτικὴ δουλειὰ. Ἡ πάλη γιὰ τὰ οικονομικὰ ζητήματα θάναί πολὺ σκληρὴ γιὰ τὸ κράτος καὶ ὁ ἐργοδότης πετυγαίνει διπλὸ σκοπὸ μὲ τὴν οικονομικὴ ἐξαθλίωση. Μὰ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ἐργαζομένων ὑπάρχει πλατὺ ἔδαφος γιὰ μαζικὴ δράση, πού διὰν σ' αὐτὸ στρέψουμε καὶ τὴ δυναμικότητα τῆς ὀργάνωσής μας, θὰ ξεπεράσουμε ὅλα τὰ ἐμπόδια καὶ θὰ τραβήξουμε μπροστά.

M. M.

ΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Ο Συνεταιρισμός είναι μιὰ οργάνωση πού στην Ελλάδα είναι πολύ παλιά. Ἀκόμα ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς τουρκικῆς σκλαβιάς οἱ Ἕλληνες εἶχαν συνεταιρισμούς. Οἱ συνεταιρισμοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔπαιζαν—ὅπου ὑπῆρχαν—ὄχι μόνο σοβαρὸ οἰκονομικὸ μὰ καὶ ἐθνικοαπελευθερωτικὸ καὶ ἐκπολιτιστικὸ ρόλο (συνεταιρισμὸς Ἀμπελακίων Θεσσαλίας μὲ 6.000 μέλη ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰώνα).

Τὸ συνεταιριστικὸ κίνημα στὴν Κρήτη ἀναδείχθηκε μὲ τὴ σημερινή μορφή του, κυρίως μετὰ τὸν πρῶτο παγκόσμιον πόλεμο.

Ἡ δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου εἶχε ληστέψει τὰ ταμεῖα τῶν συνεταιρισμῶν καὶ εἶχε τοποθετήσει στὶς διοικήσεις τους, μὲ τὸ δικτατορικο τῶν συνεταιρισμῶν Ἀλιβιζάτο, δικὰ τῆς ὄργανα. Ἐτσι οἱ συνεταιρισμοὶ βρέθηκαν χωρὶς ἱκανοὺς ἀνθρώπους στὶς διοικήσεις τους καὶ στὴν καταχρῆ νέκρωσαν.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἔχομε μιὰ ζωηρὴ κίνηση γιὰ τὸ ξαναζωντανεῖμα τῶν συνεταιρισμῶν καὶ μιὰ σοβαρὴ προσπάθεια γιὰ τὴ δημιουργία νέων, ὅπου δὲν ὑπῆρχαν. Στὴν ἀπελευθέρωση εἴχαμε 350 περίπου συνεταιρισμοὺς καὶ αὐτοὺς νεκροὺς. Σήμερα ἔχομε 563 ἐλεύθερους καὶ 41 ἀναγκαστικὸς δηλαδή συνολικὰ 604.

Ἀπὸ τοὺς 604 συνεταιρισμοὺς οἱ 515 ἀνήκουν στὶς 15 ὑπάρχουσες ἐνώσεις στὴν Κρήτη, 42 δὲν προσχώρησαν ἀκόμα σὲ ἐνωση καὶ 47 εἶναι νέοι πού δὲν ἐγκρίθηκαν ἀκόμα τὰ καταστατικά τους ἀπὸ τὸ ὄργανο.

Ἐτσι οἱ συνεταιρισμοὶ ἔχουν καλύψει τὰ 9/10 τῶν κοινοτήτων τοῦ νομοῦ Ἡρακλείου καὶ μόνο 65 κοινότητες δὲν ἔχουν ἀκόμα συνεταιρισμούς.

Ἀπὸ τοὺς 604 συνεταιρισμοὺς οἱ 400 ἀσχολοῦνται σχεδὸν ἀποκλειστικὰ μὲ πιστωτικὲς ἐργασίες, 122 (οἰνοποιητικοὶ καὶ κитροπαραγωγῶν, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς πιστωτικὲς ἐργασίες καὶ μὲ τὴν ἀπὸ κοινού

ἐπεξεργασία ἢ συντήρηση καὶ διάθεση τοῦ προϊόντος (κυρίως οἱ ἐνώσεις τους) καὶ 58 ἔχουν καὶ δικὰ τους ἐλαιουργεῖα.

Στοὺς 604 συνεταιρισμοὺς εἶναι ὀργανωμένοι 61.792 ἀγρότες μὲ τὰ στοιχεῖα πού ὑπάρχουν. Περίπου 15 χιλιάδες ἀγρότες πού ἔχουν δικαίωμα ἀπὸ τὸ νόμονάνα μέλη τῶν συνεταιρισμῶν, δὲν ἔχουν συνεταιρισμοὺς ἢ δὲν εἶναι γραμμένοι στοὺς συνεταιρισμοὺς τοῦ χωριοῦ τους.

ΤΙ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

Μποροῦμε λοιπὸν νὰ διαπιστώσουμε ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς τὰ παρακάτω:

1) Ἐχομε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἕνα σοβαρὸ πλάταμα τοῦ συνεταιριστικοῦ κινήματος στὴν Κρήτη.

2) Ὑπάρχει ἀκόμα ἕνα σημαντικὸ περιθώριο γιὰ ἴδρωση νέων συνεταιρισμῶν κυρίως στὶς ὄρεινές καὶ ἀπομακρυσμένες περιφέρειες πού ἔχουν ἐπίσης μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ τὴ συνεταιριστικὴ οργάνωση.

3) Ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ ἐκεῖ πού εἶναι συνεταιρισμοὶ πολλοὶ ἀγρότες πού, γιὰ διάφορους λόγους δὲν ἔγιναν ἀκόμα μέλη τους.

4) Οἱ περισσότεροι συνεταιρισμοὶ ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικὰ σχεδὸν μὲ πιστωτικὲς ἐργασίες.

καὶ 5) Καὶ οἱ συνεταιρισμοὶ πού ἀσχολοῦνται καὶ μὲ ἄλλες ἐργασίες, δὲν ἔχουν φτάσει στὸ σημεῖο νὰ ἱκανοποιοῦν τὶς ἄλλες ἐπείγουσες καὶ σοβαρὲς ἀνάγκες τῶν μελῶν τους (ἀπὸ κοινού προμήθειες εἰδῶν, πωλήσεις προϊόντων κλπ.)

ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝ)ΣΜΟΥΣ

Μιὰ πρόχειρη μελέτη τῆς κίνησης τῶν συνεταιρισμῶν τοῦ περασμένου χρόνου, μπορεῖ νὰ μᾶς δώσει τὶς πειὸ χαρακτηριστικὲς τάσεις τοῦ συνεταιριστικοῦ κινήματος τῆς Κρήτης σήμερα.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν συνεταιρισμένων ἀγροτῶν καὶ κυρίως ἀπὸ τὰ μέλη ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλὰς διοικήσεις ἀργὰ μὰ σταθερὰ καὶ ὀλοένα καὶ πειὸ μεθοδικὰ

καταβάλλεται προσπάθεια:

1) Ν' απαλλάξουν τους συνεταιρισμούς τους από την «πατροπαράδοτη» κηδεμονία της Αγροτ. Τράπεζας και όρισμένων Ξε επιταγών συνεταιριστικοκαπήλων.

2) Νά επεκτείνουν τον κύκλο εργασιών των συνεταιρισμών προς προμηθευτικές εργασίες και από κοινού πώληση των προϊόντων τους.

3) Νά πλατύνουν το ενδιαφέρον των συνεταιρισμών και ν' ἀγκαλιάσουν και τὰ γενικά προβλήματα (άνοιχοδόμηση, βελτίωση καλλιέργητικῶν μεθόδων) και τοπικά του χωριού τους (μόρφωση αγροτών, υγεία, εκπολιτισμός, συγκοινωνία κλπ.).

και 4) Νά χρησιμοποιήσουν τους συνεταιρισμούς σαν όργανα πάλης των αγροτών για την επίλυση όλων των προβλημάτων της αγροτιάς.

Οι τάσεις αυτές, τάσεις προοδευτικές, καταχτούν ολοένα και περισσότερο την πλειοψηφία των αγροτών, ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους πεποιθήσεις. Παρ' όλα αυτά όμως παραμένει το γενικό χαρακτηριστικό ότι οι συνεταιρισμοί δεν μπήκαν ακόμα αποφασιστικά σ' αυτό το δρόμο.

Από την άλλη πλευρά όμως το Κράτος και η ΑΤΕ με τη βοήθεια και μερικῶν ἐκμεταλευτῶν της συνεταιριστικῆς ιδέας προσπαθοῦν με κάθε μέσο νά ἐμποδίσουν την ἀνάπτυξη των συνεταιρισμῶν, τὸ ξεκαθάριμά τους ἀπὸ τὴν ἀντιδημοκρατικὰ στοιχεῖα και τὴ μετατροπὴ τους σὲ ὄργανα πάλης και ἐξυπηρέτησης των αγροτῶν. Τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα σὲ πολλές περιπτώσεις ἀπαγορεύουν, δλότελα παράνομα, τις συνελύσεις των συνεταιρισμῶν (Βιάννος, Μάραθος κλπ.).

Η ΑΤΕ μέσω της ἐποπτείας που ἀσκει, σαμποτάρον την ἴδρυση νέων συνεταιρισμῶν καθυστερώντας την ἀποστολή τους στο ὑπουργεῖο πολλές φορές 10 και περισσότερους μήνες ἢ ἐπεμβαίνει σκανδαλώδεια χωρίς κανένα νόμιμο δικαίωμα σὰ ἐσωτερικά τους (Μουρνιές, Ἐνωσή Γ. Σ. Ἡρακλείου, Ἐνωσή Κιτροπαραγωγῶν κλπ.).

Οἱ «συνεταιριστικοπατέρες» με τὴ σειρά τους σαμποτάρον με κάθε μέσο, προσπαθοῦν νά ἐκφυλίσουν την προσπάθεια των αγροτῶν για τὴ μετατροπὴ των συ-

νεταιρισμῶν σὲ ὄργανα πάλης των ἀγροτῶν και ἀρνοῦνται πολλές φορές με πείσμα την ἐγγραφή νέων μελών στους συνεταιρισμούς ἀκριβῶς για νά ἐμποδίσουν τὸ δυνάμωμα αὐτῆς τῆς προσπάθειας, (Ἐνωσή Ἡρακλείου, Ἐνωσή Κιτροπαραγωγῶν, Καλέσσα, Βούτες κλπ.).

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

1) Ὁ συνεταιρισμός δὲν εἶναι στενὰ οικονομικὴ ὀργάνωση των αγροτῶν, ὅπως δὲν εἶναι καθόλου πολιτικὴ ὀργάνωση. Εἶναι ὀργάνωση που ἔχει σκοπὸ την ἀνάπτυξη του βιωτικῶν και ἐκπολιτιστικῶν ἐπιπέδου των αγροτῶν. Αὐτὸ μπορεί νά πραγματοποιηθεῖ μόνο με τὴν πάλη των αγροτῶν. Ὁ συνεταιρισμός σαν ὀργάνωση που ἐνώνει ὅλους τους αγρότες ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ φρονήματά τους εἶναι τὸ ὄργανο πάλης της αγροτιάς για τὴ ζωὴ και την ἀνύψωσή της. Αὐτὸ δὲν τόνωσαν ἀκόμα ἀρκετὰ οἱ προοδευτικοὶ αγρότες. Τὸ πρῶτο και τὸ βασικὸ καθῆκον εἶναι ἡ ὀργάνωση και καθοδήγηση τῆς πάλης των αγροτῶν μέσα ἀπὸ τους συνεταιρισμούς για τὰ ζητήματά τους (δάνεια, λιπάσματα, γεωργικὰ ἐργαλεῖα, σπόρους, ὑφάσματα, καλὲς τιμὲς στὰ γεωργ. προϊόντα, ἐλάττωση φόρου κλπ.).

Αὐτὸ μπορεί νά γίνει με την ὀργάνωση ἀνεξαρτήτων κατὰ κλάδους παραγωγῆς για τὴ μελέτη των διαφόρων προβλημάτων των αγροτῶν, (ἐλαιουργικὰ, οἰνοποιητικὰ, σταφιδικὰ, κίτρο, χαροῦπι, ἐσπεριδοειδῆ, κτηνοτροφία, δάνεια κλπ.). Τὰ συνέδρια αὐτὰ πρέπει νά γίνουν ὄχι μόνο βῆμα ἀπ' ὅπου θ' ἀκουστοῦν και θὰ ἐκλαίκευτῶν τὰ προβλήματα αὐτὰ, ἀλλὰ και εὐκαιρία μελέτης των μορφῶν ὀργάνωσης και των μεθόδων πάλης των αγροτῶν για τὴ λύση των προβλημάτων τους και ἀρχὴ αὐτῆς τῆς πάλης.

2) Ὅσο οἱ συνεταιρισμοὶ θὰ βρίσκονται κάτω ἀπὸ την κηδεμονία τῆς ΑΤΕ δὲ θὰ μπορούν νά προκόψουν και νά ὀφελήσουν τους αγρότες. Ὅταν τὸ χρηματιστικὸ κεφάλαιο θὰ ἔχει συμφέρον ἀπὸ τις τοποθετήσεις στην αγροτ. οικονομία, θὰ ἐνισχύει τους συνεταιρισμούς για ν' ἀσφαλίζει τις τοποθετήσεις του, ὅταν θὰ βρίσκει ἄλλου μεγαλύτερο κέρδος, ὅπως σήμερα, ἢ θὰ βλέπει κίνδυνο για τὰ συμφέροντά του ἀπὸ την πάλη των

ἀγροτῶν θὰ δουλεύει διασπαστικά-δι-
λυτικά καὶ θὰ συμποτάσει τὴν πάλῃ τῶν
ἀγροτῶν.

Τὸ καθῆκον τῶν προοδευτικῶν ἀγρο-
τῶν εἶναι νὰ παλεύουν γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴν
τῶν συνεταιρισμῶν ἀπὸ τὴν κηδεμονία τῆς
ΑΤΕ. Νὰ καταπολεμοῦν κάθε ἐπέμβασὴ
τῆς στὰ ἐσωτερικά τους, περιορίζοντας
τὴν ἐποπτεία τῆς μόνο στὰ ζητήματα ἐ-
φαρμογῆς τῶν νόμων καὶ νὰ ζητοῦν τὴν
ἄσκησιν τῆς ἐποπτείας ἀπὸ τὰ ἀνότερα
ὄργανα καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ΑΤΕ ἢ τὸ Κρά-
τος.

3) Μεγάλα ὀφελήματα μποροῦν νὰ ἔ-
χουν οἱ συνεταιροὶ ἀκόμα καὶ σήμερα
μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν προμηθευτικῶν ἐρ-
γασίῶν τῶν συνεταιρισμῶν ἀπ' εὐθείας
ἀπὸ τὴν παραγωγή καὶ μὲ τὴν ὁργάνω-
σιν τῆς πούλησιν τῶν προϊόντων τους ἀπ'
εὐθείας στὴν κατανάλωσιν. Αὐτὸ ἐπίσης
εἶναι ἓνα καθῆκον ποῦ πρέπει νὰ τὸ πραγ-
ματοποιήσουν οἱ προοδευτικοὶ ἀγρότες.

Οἱ συνεταιρισμοὶ δὲν μποροῦν νὰ
προκόψουν ἐφ' ὅσο θὰ διοικοῦνται ἀπὸ
πράχτορας τῆς ΑΤΕ. Αὐτοὶ πάντα συμ-
ποτᾶρουν κάθε προσπάθεια τῶν ἀγρο-
τῶν, καὶ ἐνισχύουν τὴν πολιτικὴν τῆς Α.
ΤΕ ποῦ χρειάζεται μὲν τοὺς συνεταιρι-
σμοὺς γιὰ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰ χρήματά
τῆς ἀλλὰ τοὺς θέλει νὰ περιορίζονται ἀ-
ποκλειστικά σ' αὐτὸ τὸ ρόλο καὶ προσπα-
θεῖ νὰ τοὺς περιορίζῃ ἐκεῖ. Ἀπὸ δῶ
βγαίνει ἡ ἀνάγκη νὰ ξεκαθαριστῇ τὸ
συνεταιριστικὸν κίνημα τῆς Κρήτης ἀπὸ
τοὺς πράχτορας τῆς ΑΤΕ. Αὐτὸ δὲ ση-
μαίνει φυσικὰ νὰ μετατραποῦν οἱ συν-
εταιρισμοὶ σὲ πολιτικὰ Κόμματα. Ἀντίθε-
τα ἡ προσπάθεια τοῦ ξεκαθαρίσματος αὐ-

τοῦ πρέπει πάντα νὰ συνδυάζεται μὲ τὴν
ἐκλογὴν στὶς διοικήσεις τῶν συνεταιρι-
στικῶν ὀργανώσεων προοδευτικῶν καὶ
τίμιων ἀγροτῶν ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ πο-
λιτικά τους φρονήματα καὶ τὴν κομματικὴν
τους τοποθέτησιν

Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ εἶναι πολὺ λεπτὴ
καὶ χρειάζεται πολὺ προσοχὴ γιὰτὶ ὑπάρ-
χει ἡ τάσις ποῦ ἔχει ἐκδηλωθεῖ κίβλας,
αὐτοὶ ποῦ χάνουν τὶς διοικήσεις νὰ ἰδρῶ-
νουν διασπαστικὸς συνεταιρισμοὺς πρᾶγ-
μα ποῦ πρέπει ν' ἀποφεύγεται. Γι' αὐτὸ
χρειάζεται προηγουμένα νὰ ξεσκεπάζεται
συστηματικὰ ἡ ἀντισυνεταιριστικὴ ταχ-
τικὴ τῶν ὁργάνων τῆς ΑΤΕ μὲ τὶς συγ-
κεκριμένες πράξεις τους, γι' αὐτοὺς ὄχι
γιὰ τὰ φρονήματά τους. Κι' αὐτὸ εἶναι
ἐπίσης καθῆκον τῶν προοδευτικῶν ἀγρο-
τῶν.

5) Ὅσο περισσότερο τὸ συνεταιρι-
στικὸν κίνημα ἀγκαλιάζει ὀλόκληρην τὴν
ἀγροτιὰ, τόσο μεγαλώνει ἡ δύναμις του.
Ἐπειτα δὲν εἶναι παραδεχτὸ οἱ ὄρειοὶ
πληθυσμοὶ καὶ τὰ πιὸ ἀπομακρυσμέ-
να χωριὰ νὰ μὴν ἔχουν συνεταιρισμοὺς.
Τόσο περισσότερο οἱ ἀποστάσεις καὶ ἡ
καθυστερήσις σ' αὐτὲς τὶς περιφέρειες
τῶν καλλιεργητικῶν μεθόδων, καὶ ἡ με-
γαλύτερη φτώχεια κάνουν ἀκόμα πιὸ ἀ-
παραίτητους τοὺς συνεταιρισμοὺς. «Οὔτε
ἓνα χωριὸν χωρὶς συνεταιρισμό. Οὔτε ἓ-
νας ἀγρότης ἔξω ἀπὸ τοὺς συνεταιρι-
σμοὺς». Αὐτὸ πρέπει νὰναι τὸ σύνθημα
τῶν προοδευτικῶν ἀγροτῶν.

Αὐτὰ εἶναι τὰ πιὸ βασικὰ καθήκον-
τα τῶν προοδευτικῶν ἀγροτῶν ποῦ δου-
λεύουν στοὺς συνεταιρισμοὺς.

Σ. ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΥΠΟΤΑΚΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΟΤΑΚΤΩΝ (1921-1922)

Δέν είναι ή πρώτη φορά πού δοκιμάζει και ή Κρήτη τò βαθύ αντίλαϊκό μίσος του Λαϊκού Κόμματος και τού μοναρχισμού γενικότερα. Δέν είναι ή πρώτη φορά, πού κρατικά όργανα με την έμπνευση και την καθοδήγηση τής Κυβέρνησης, καταπατούν τò Σύνταγμα και τούς σύμφωνους μ' αυτό νόμους, περιφρονούν τò δημοκρατικό φρόνημα τού λαού και καθοδηγούν είτε άκόμη και πρωτοστατούν σέ έγκλήματα πού στιγματίζουν τόν ανθρώπινο πολιτισμό και έξεγειρουν κάθε συνείδηση πού έχει συνείδηση τών καθηκόντων της άπέναντι σò σύνολο, μα και τών δικαιωμάτων της στη ζωή και στην κοινωνία.

Η ιστορία τών τελευταίων χρόνων διδάσκει ότι, όταν τò Λαϊκό Κόμμα (διαστρεβλώνοντας τή θέληση τού έλληνικού λαού είτε παρα τή θέληση του) κατάλαβε τήν έξουσία, εκδήλωσε με τόν πιό βάρβαρο και μικροπρεπή τρόπο, τήν αντίλαϊκότητα και τόν αντικρητισμό του. Μα ή ίδια ιστορία άποδείχνει ότι, κάθε φορά, πού προκάλεσαν τόν κρητικό λαό πηραν τήν άπάντηση, πού ήταν ή φυσιολογική συνέπεια τής πρόκλησης τους.

Ο κρητικός λαός έχει κάνει σειρά άτέλειωτη σκληρούς άγώνες ενάντια σέ ξένους κατακτητές και ντόπιους τυράννους, έχυσε ποτάμια αίμα, για να έξασφαλίσει τήν ομαλότητα στόν τόπο του. Ομαλότητα όμως θεμελιωμένη σò σεβασμό τής άτομικής έλευθερίας, στην κατοχύρωση τής εθνικής άνεξαρτησίας και προσωπικής αξιοπρέπειας, στην διαφύλαξη τής τιμής και τού άνθρωπισμού. Φιλοξένησε και ύπεράσπισε μέχρι αυτοθυσίας καθ' ένα πού έφτασε σò νησί του καλοπροαίρετα, μα δέν θά είναι εύκολο να καυχθούν πολλοί, ότι βγήκαν ως τò τέλος κερδισμένοι, όταν προσπάθησαν να τόν έξαπατήσουν, είτε να καταπνίξουν τò δημοκρατικό του φρόνημα. Έτσι έξηγείται ή άγανάκτηση πού προκάλεσαν στόν κρητικό λαό οι βανδαλισμοί τού πεζοναύτικου και τών εγκάθετων πού έξαπέλυσε στα 1921 ό τότε Γεν. Διοικητής

Κρήτης κ. Ν. Τσαλδάρης (ό σημερινός πρωθυπουργός) και ή δυναμική αντίμετώπιση των σέ πολλά σημεία, παρα τήν μεσαιωνική άστηρότητα τών νόμων πού έξέθαψε ή παληοκομματική μαρία τού Λαϊκού Κόμματος.

Αν και τὰ δημοσιογραφικά όργανα τής εποχής εκείνης καθυστεροΰσαν τεχνικά, αν και δέν άντανακλούσαν ολοκληρωμένα τόν παλμό τής ζωής τού τόπου και τού χρόνου τής έκδοσης τους, ώστόσο δίδουν μια κάπως σαφή εικόνα τού τι γινόταν και τι πνεΰμα επικρατούσε τότε στην Κυβέρνηση και στόν κρητικό λαό. Όργανο τού Κόμματος τών Φιλελευθέρων στα Χανιά, πού αντιπολιτευόταν τότε τούς λαϊκούς ήταν ό «Κήρυξ» με διευθυντή τόν κ. Κ. Μητσοτάκη και κύριο πολιτικό άρθρογράφο τόν Ά. Μητσοτάκη. Είναι άπαραίτητο να ξεκαθαρίσουμε από μιας άρχής, ότι ό «Κήρυξ» και τότε δέν κράτησε συνέπεια στη δημοσιογραφική του πάλη, και πολύ περισσότερο δέν άγωνιζόταν πραγματικά για τὰ λαϊκά συμφέροντα. Βασική του προσπάθεια ήταν να άποσείσει από τούς ώμους τού Βενιζελικού Κόμματος τήν εΰθύνη για τήν Όργάνωση και σudaύλιση τού κινήματος τών λιποτακτών και άνυποτάκτων, για τὰ όποια τò κατηγορούσε ή Κυβέρνηση και να δείξει, ότι δήθεν, έφ' όσον δέν κυβερνούσε ό Βενιζέλος, όλα θά πήγαιναν κακά. Κάθε φορά πού τὰ πράγματα προχωροΰσαν πιό πέρα, κάθε φορά πού ό λαός πήγε να βάλει τή σφραγίδα του σέ μια ένεργεια, ό «Κήρυξ» ύποβοηθούσε έμμεσα ή άμεσα τò έργο τής Κυβέρνησης. Παρ' όλα αυτά δέν έφτασε ποτέ σò σημείο τού σημερινού «Κήρυξ». Δέν έφτασε σò σημείο να άναμασά τούς έξωφρενισμούς τής Κυβέρνησης για ύποκίνηση «εκ τών έξω τού κινήματος τών λιποτακτών και άνυποτάκτων κ.λ.» Διαβάζοντας κανένας αυτές τις έφημερίδες βγάζει τò συμπέρασμα, ότι τò λαϊκό Κόμμα δέν άλλαξε μέθοδες για τήν αντίμετώπιση κάθε έσωτερικού και έξωτερικού προβλήματος. Η καταβαράθρωση κάθε

ἔθνικῆς ὑπόθεσης στήν ἔξωτερική πολιτική, ὁ τραμπουκισμός, ὁ διχασμός, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, τὸ οἰκονομικὸ χάος στὸ ἐσωτερικὸ ἀποτελοῦσαν καὶ τότε τὸν ἄξονα τῆς πολιτείας τῆς Λαϊκῆς Κυβέρνησης.

Ὁ ἄ. Μητσοτάκης στὸ ἄρθρο του «Υπεύθυνος κύκλος» ποῦ δημοσιεύθηκε στὶς 2 τοῦ Γενάρη τοῦ 1922 στὸν «Κήρυκα», παρουσίαζε ἔτσι τὴν κατάστασι «Δὲν παρέρχεται ἡμέρα δὲν παρέρχεται ὥρα χωρὶς νὰ σημειωθοῦν σκηναὶ ἀνήκουστου ἀγριότητος καὶ βαρβαρότητος, οἱ στρατιῶται καθ' ὁμάδας περιέρχονται τὰ μαγεῖρεϊα καὶ τὰ οἰνοπώλεια τῆς πόλεως μας ἀπειλοῦντες διὰ τῶν ὄπλων τὰ ὁποῖα ἡ Πατρίς τῶν ἐνεπιστεύθη διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, ὑβρίζοντες πτωχοῦς βιοπαλαιστάς, ἱερά καὶ ὄσια...Αἱ ἐπικλήσεις μας δὲν ἔχουν ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ νὰ ἐπιδεινῶνουν τὴν κατάστασιν. Ὁ λόκληρος ὁ νομιμόφρων πληθυσμὸς τῆς πόλεως μας ἐτέθη ὑπὸ ἀγριον διωγμὸν ὑπὸ τῆς συντεταγμένης δυνάμεως...Ἡ σιωπὴ τῶν (τῶν ἀρχῶν) δὲν δύναται νὰ ἐρμηνευθῆ ἄλλως παρὰ σιωπηρὰ ἐπιδοκιμασία τῆς ἀξιοθρηνήτου αὐτῆς πράξεως...Καὶ ὅμως καθ' ὅμας ὑπάρχουν ὑπεύθυνοι καὶ πρῶτος ὄλων ὁ κ. Γενικὸς Διοικητής.»

Στὸ τελευταῖο δῆμνο τοῦ 1921 εἶχε γίνεϊ πιά φανερὴ σ' ὄλους, ἡ χρεωκοπία τῆς Κυβέρνησης σ' ὄλους τοὺς τομεῖς. Οἱ ἐπιχειρήσεις στὴ Μ. Ἀσία ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ χειρότερο, ἡ Ἑλλάδα εἶχε ἀπομονωθεῖ ἔξωτερικά, ὁ Δημ. Γούναρης περιφέροντας τὸ δίσκο τῆς ἐπαιτείας ἀπὸ χώρα σὲ χώρα ἀγωνιζόταν νὰ περισώσει τὰ χαμένα καί, νὰ βρεῖ μιὰ διέξοδο ἀπ' τὸ οἰκονομικὸ χάος. Στὸ ἐσωτερικὸ ἀναρχία. Οἱ ἀνυπότακτοι καὶ οἱ λιποτάκτες συγκροῦνταν μὲ τοὺς χωροφύλακες σ' ὄλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. Στὸ χωριὸ Μαγουλάδες τῆς Κέρκυρας 25 λιποτάκτες συγκροῦσθησαν μὲ ἀπόσπασμα χωροφυλακῆς, ὁ πληθυσμὸς πῆρε τὸ μέρος τῶν λιποτακτῶν καὶ ἔδιωξε τὸ ἀπόσπασμα. Τὸ ἴδιο ἔγινε στὴ Βοσνίτσα, στὴ Λαμία καὶ ἄλλοῦ. (Κήρυξ 9)1)22).

Σὲ τέτοιες δύσκολες ὥρες ποῦ τὸ ἔδαφος χάνεται κάτω ἀπὸ τὰ τρεμάμενα πόδια τῆς κυβέρνησης, τὰ ἀνελεύθερα μέτρα καὶ ἡ τρομοκρατία φουντώνουν, οἱ πολιτικὲς προκλήσεις (προβοκάτσιες) καὶ οἱ συκοφαντίες μένουν ἡ τελευταία σάνιδα σωτηρίας στοὺς ἔξοικονομητοὺς ἀπὸ τὸ λαὸ Κυβερνήτες. Ἐτσι θεσθάβεται ὁ ἀντισυνταγματικὸς νόμος 1013 ποῦ ἐπιτρέπει τὸν ἐκ-

ποτισμὸ τῶν οἰκογενειῶν τῶν καταδιωκόμενων. Ἐπικηρύσσονται σὰν «ληστὲς» 7 κοητικοὶ καὶ ἀνάμεσα τοὺς ἕνας μοῖραρχος ὁ Π. Μιναράκης. Ἡ παραβίασι τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀσύλου εἶχε καταντήσει καὶ τότε «συνταγματικὸν ἔθιμον», γιὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ὄπλων, ἐνῶ κανένας νόμος δὲν ἀπαγόρευε τότε τὴν κατοχὴ τῶν. Ἡ ἐλευθεροτυπία καταργεῖται, ἡ προληπτικὴ λογοκρισία ἀπλώνει στὶς ἀντιπολιτευόμενες ἐφημερίδες τὴν κρύα ἀσπράδα καὶ στὸ λαὸ τὸ σκοτάδι. Ὁ στρατιωτικὸς Διοικητῆς Παπακρυζιάτῆς γιὰ νὰ δικαιολογήσει παράνομες συλλήψεις καὶ «νὰ ἐμφανίσει τὴν κατάστασι δικαιολογοῦσαν τὴν κήρυξιν Στρατιωτικοῦ νόμου»—ὅπως γράφει ὁ «Κήρυξ» στὶς 24)11)1921— δημοσιεύει διαταγὴν στὴν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι «πυροβόλησαν τὸν στρατὸν ἀπὸ τὰ παράθυρα». Γιὰ ν' αὐξήσουν τὸν πανικὸ κλείνουν τὰ καταστήματα στὴν πόλιν τῶν Χανιῶν γιὰ ἀρχετὲς μέρες, μεταφέρουν στρατὸ ἀπὸ τὸ Μέτωπο γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τὸ κίνημα καὶ τὸ πολεμικὸ «Μυκάλη» βομβαρδίζει τὶς συγκεντρώσεις τῶν ἀνυποτάκτων. Τὰ καταδιωκτικὰ ἀποσπάσματα ἐξαπολύονται γιὰ ἐκκαθαριστικὲς ἐπιχειρήσεις, ἐνάντια στὶς γυναῖκες, τὰ παιδιά, στὶς ὄρνιθες καὶ στὰ χρυσαφικὰ τῶν γυναικῶν. Οἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἀναφέρουν συμπλοκὲς στοὺς Ἀρμένους Ἀποκορώνου ἀνάμεσα σὲ γυναῖκες καὶ πεζοναῦτες, στὶς ὁποῖες τραυματίστηκαν γυναῖκες ἀπὸ σφαῖρες ντοῦμ-ντοῦμ ποὺ τὶς ἔρριξαν οἱ ἀνδρῆοι πολεμιστὲς τοῦ κ. Τσαλδάρη». Στὴν Ἀλμυρίδα τῆς Πλάκας τραυματίζονται ἀπὸ ἐνέδρα 3 ἄοπλοις πολῖτες. Τὰ μπλόκα, οἱ ἐπιδρομές, κατάντησαν ὁ καθημερινὸς ἐφιάλτης τῆς υπαίθρου στὴ δυτικὴ κυρίως Κρήτη καὶ ἀφῆσαν στὴ μνήμη τῶν Κοητικῶν τὰ ἴδια ἴχνη ποὺ ἀφῆσε καὶ στὴν Πελοπόννησο τὸ πέρασμα τοῦ Δράμαλη. Γιὰ νὰ δικαιολογήσουν ὅλα αὐτὰ ἀνακαλύπτεται καὶ τότε, ὅτι εἶναι ξένα τὰ ἐλατήρια τοῦ κινήματος. Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητῆς Κρήτης Δημητράκοπουλος σὲ διαταγὴν του μὲ ἀριθ. πρωτοκόλλου 336 ἀνάμεσα σ' ἄλλα λέει «... δὲν θέλω νὰ παραδεχθῶ ὅτι ξένα ἐλατήρια ὄθησι τούτους εἰς τὰ στασιαστικὰ ταῦτα κινήματα». Δὲν παρέλειψαν ἀκόμη νὰ ἀνακατέψουν καὶ τὴ «μπολσεβίκην μαγία μπλιατισκολόγησις». Ἡ «Νέα Ἐρευνα» ἀποδίδει τὴν ἀποκήρυξιν

τῶν ἀνυποτάκτων ἀπὸ τοὺς Φιλελεύθε-
ρους πολιτευόμενους στὸ ὅτι «... ἐκινδύ-
νευαν οἱ περιοριστές τῶν ἀπὸ τῆς μπου-
σεβικίζουσας συμμορίας». Πράγμα πὸν ὁ
«Κήρυξ» τῆς 3)12)21 χαρακτηρίζει σὰν
«καταχθόνια ἀποκνήματα τῆς ἐμπαθείας
τῶν συνταχτῶν τῆς συναδέλφου». Πρέπει
νὰ σημειωθεῖ ὅτι μέσα στοὺς ἀνυπότα-
κτους καὶ λιποτάκτες ἦταν ὁπαδοὶ καὶ τῶν
δύο παρατάξεων μάλιστα καὶ συγγενεῖς
τῶν λαϊκῶν πολιτευομένων. Ὁ «Κήρυξ»
στὶς 30 Σεπτεμβρίου γράφει:

«Ἄλλ' ἐρωτῶμεν τὴν τῶσον ἀσυνειδή-
τως κατηγοροῦσαν συναδέλφον (Νέα
Ἐρευνα), μόνον εἰς τὰς Βενιζελικὰς τά-
ξεις ἀνήκουν οἱ ἀνυπότακτοι καὶ οἱ λιπο-
τάκται;... Εἶναι γεγονός ἀδιάφυστον ὅτι
οἱ περισσότεροι ἀνυπότακτοι καὶ λιπο-
τάκται ἀνήκουν εἰς τὸ κομματικὸν στρα-
τόπεδον τῆς κατηγορούσης συναδέλφου».
Ἀκόμη τὰ ὄργανα τῶν κυβερνητικῶν ὀρ-
γάνων ξεσήκωσαν τὴν ἀγανάκτηση καὶ
τῶν Λαϊκῶν Κρητικῶν, πράγμα πὸν ἀ-
νάγκασε τὴν «Νέα Ἐρευνα» νὰ συστήσει
ἐπανειλημμένα περισσότερη σύνεση στοὺς
ἀξιωματικούς καὶ στρατιώτες. Ὁ «Κή-
ρυξ» στὶς 29 Ὀκτώβρη 1921 γράφει:

«... Τὸ μᾶλλον ἀξιοθρήνητον εἶναι τοῦ-
το. Ἐνῶ αἱ ἀντιθετοὶ πολιτικαὶ μερίδες
σέβονται ἀλλήλας, φροντίζουσαι νὰ μὴ
δίδονται ἀφορμαὶ διενέξεων καὶ διαπλη-
κτισμῶν μεταξύ τῶν ὁπαδῶν των, τὰ ὀρ-
γανα τῆς ἐξουσίας καταλαμβάνουσι τὴν
θέσιν μαινομένων κομματικῶς ἐναντίον
τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων».

Οἱ Λαϊκοὶ πίστευαν πὼς μὲ τὴν ἄγρια
τρομοκρατία τὴ συνοφαντία καὶ ὅλα τ' ἄλλα
ἀνήθικα μέσα πὸν χρησιμοποιοῦν θ' ἀνάγ-
καζαν τοὺς Κρητικούς νὰ σκῆψουν τὸ κεφάλι
ν' ἀρνηθῶν τὴ δημοκρατικὴ τους ἰδεο-
λογία ἢ τοῦλάχιστο θὰ ἔπαιναν τὰ εἶναι
μαχητικοὶ ὑπερασπιστές της. Φάνηκαν ὅμως
καὶ τότε κακοὶ ψυχολόγοι καὶ κακοὶ πο-
λιτικοί. Τὰ ἀποτελέσματα ἦταν ἀκριβῶς
τ' ἀντίθετα. Ὁ λαὸς προστὰ στήθια ἀν-
τέταξε βία, ἀντὶ νὰ μουντίσει πῆρε τὴ
θέση τῶν κινηματιῶν καὶ μαχητικὰ τοὺς
ὑπεράσπισε. Εἶναι χαρακτηριστικὸ τὸ ἐ-
πεισόδιον στοὺς Ἀρμένους τοῦ Ἀποκό-
ρωνα. Οἱ γυναῖκες ἀγανακτισμένες, ὑπε-
ρασπίζοντας τὴ τιμὴ τους, τὰ παιδιά
τους, τὴ παρουσίαν τους, χύμηξαν νὰ ἀ-
φοπλίσουν τοὺς Μακροήδες καὶ Καλύβι-
δες καὶ χρειάσθηκε νὰ βάλουν, οἱ λεον-
ταρίδες, μὲ σφαῖρες ντοῦμ-ντοῦμ νὰ τραυ-
ματίσουν ἀρκετὰ ἀπὸ τῆς ἀόπλης αὐτῆς

γυναῖκες γιὰ νὰ γλυτώσουν. Ἡ ἀγανά-
κτηση πὸν ἔσηκωσε στὸν κρητικὸν λαὸν ἡ
ἐφαρμογὴ τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ νόμου
1013 καὶ τὰ ἀπειλούμενα ἐπεισόδια τρο-
μοκρατήσαν τὸν κ. Γενικὸ Διοικητὴ πὸν
«ἔσπευσε» στὶς 6)10)21 νὰ βεβαιώσει
ὅτι «αἰφεται» ἡ ἐφαρμογὴ του.

Μὲ τῆς ἐκκαθαριστικῆς ἐπιχειρήσεις ὄχι
μόνο δὲν ἔπαισαν τοὺς ἀνυπότακτους,
ὄχι μόνο δὲν τοὺς διάλυσαν, παρὰ τόσο
τοὺς δυνάμωσαν, πὸν πολλὰς φορὰς μὲ τὴν
ὑποστήριξη καὶ τὴ συνδρομὴ τοῦ λαοῦ ἀπεί-
λησαν στὰ σοβαρὰ τὴν κατάλυση τοῦ Κρά-
τους τοῦ κ. Γαυδάκη στὴν Κρήτη. Τόση τα-
ραχὴ δοκίμαζε ἡ Λαϊκὴ Κυβέρνηση σὲ τέ-
τοιες συγκεντρώσεις πὸν μετάφερε δυνάμεις
ἀπὸ τὸ μέτωπο καὶ στόλο γιὰ νὰ τοὺς
ἀντιμετωπίσει, χωρὶς φυσικὰ ἀποτελέ-
σμα. Τὸ ἀν δὲν κατάλαβαν τίς ἀρχὲς αὐ-
τὸ ὀφείλεται σὲ ἄλλα αἰτία κι' ὄχι στὴν
ικανότητα τῶν Λαϊκῶν. Ὁ «Κήρυξ» στὶς
18)4)21 γράφει γύρω ἀπὸ μιὰ τέτοια
συγκέντρωση:

«Ἐγινε συνάθροισις στοὺς Κάμπους
τῆς Κυδωνίας ἀποσκοποῦσα τὴν κατάλη-
ψιν τῶν ἀρχῶν καὶ δὲν γνωρίζομεν τι
ἄλλο. Ἡ ἐκδήλωσις αὐτὴ εἶναι φυσικὴ συ-
νέπεια τῆς στάσεως τὴν ὅποιαν δεικνύει
ἀπέναντι τῆς Κρήτης τὸ ἐπίσημον Κρά-
τος..... Ἐνοοῦμεν πλήρως τὴν βαθεῖαν ἀ-
γανάκτησιν ἥτις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ
ἄλλου ἄκρου συγκλονίζει τὴν Νῆσον μας.
Τὴν εὐρίσκομεν μάλιστα ἀπολύτως φυσι-
κὴν καὶ δικαιολογημένην..... Ὁ κρητικὸς
λαὸς ὑπερήφανος, πατριωτικὸς, νομιμό-
φρων καὶ κατ' ἐξοχὴν πολιτικῶς ὄριμος,
ἔχει βαθεῖαν συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώ-
σεῶν του ἀλλὰ καὶ τῶν δικαιωμάτων
του. Λάτρευε τῆς Ἐλευθερίας τῆς Ἐθνι-
κῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀτομικῆς, δὲν δύναται
ν' ἀνεχθῆ οὔτε ἀδικίας, οὔτε διώξεις, οὔ-
τε ὕβρεις. Ἀξιοὶ παρὰ τῶν ἀρχῶν καὶ
τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας ἰσότητα καὶ
δικαιοσύνην καὶ πρὸ παντός καλὴν συμ-
περιφορὰν. Διὰ τῆς τρομοκρατίας καὶ
τῶν ἀπειλῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ διοικηθῆ.
Καμμιὰ δύναμις δὲν εἶναι ἀρκετὴ νὰ τὸν
κάνη νὰ κῆψη πρὸ τῆς ἀδικίας, οὔτε τὸ
σύνταγμα στρατοῦ τὸ ὅποιον τὴ εἰσηγή-
σει τῶν ἐκ Χανίων ταρταρίνων πολιτευο-
μένων ἐστάλη ἐνταῦθα, οὔτε τὸ ἄγλημα
τῶν πεζοναυτῶν εἶναι ἀρκετὰ νὰ ἐπιβά-
λουν τὴν τάξιν ὅταν ὁ κρητικὸς λαὸς θέ-
λει ν' ἀνατρέψει τὸ ἐν Κρήτῃ καθεστῶς...
Τίποτ' ἄλλο δὲν ἀπειλεῖ περισσότερο τὴν
δημοσίαν τάξιν ἀπὸ τὴν παραμονὴν τοῦ
ναυτικοῦ ἀγῆματος».

Καὶ παρὰ κάτω συνεχίζει:

«Καλῶς ἀντιλαμβάνεται ὁ κ. Γενικὸς
Διοικητὴς ὅτι ὁ λαὸς Χανίων δὲν δύναται
ν' ἀνέχεται ὀλίγα καθάρματα νὰ ὑβρίζουν

καὶ τὴν οἰκογενειακὴν του τιμὴν».

Θὰ διερωτᾶται κανεὶς καὶ δικαιολογημένα γιατί νὰ ἐκδηλώνει τόση λύσσα ἢ Λαϊκὴ Κυβέρνηση στὴν περίοδο αὐτὴ ἐναντία στὸ κίνημα τῶν ἀνυποτάκτων καὶ στὸν κρητικὸ λαό. Ἀκόμη γιατί ὁ κρητικὸς λαὸς ὑπόθαψε καὶ υπεράσπισε τοὺς ἀνυπότακτους ἂν καὶ εἶναι γεγονός ὅτι εἶχαν καὶ τὴς σκιᾶς τοὺς. Ἄν καὶ εἶναι γεγονός πὼς πολλὲς φορές συμπεριφέρθησαν ἄσχημα ἀπέναντι του

Ὅπως καὶ πᾶρα πάνω ἀναφέρουμε σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα ἦταν ἀνυπότακτοι. Ἀκόμη καὶ στὴν ἰδιαίτερη πατρίδα τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Θεοτόκη ἐγινε σύγκρουση ἀνάμεσα σὲ ἀνυπότακτους καὶ λιποτάκτες, καὶ χωρῆδες. Ἀκόμη καθολικὸ ἦταν τὸ φαινόμενο τῆς μαχητικῆς ὑποστήριξης τῶν ἀνταρτῶν τοῦ 21-22 ἀπὸ τὸ λαό. Ἄν ἐδῶ στὴν Κρήτῃ ἡ λύσσα ἦταν ξεφρενιασμένη, ἂν ἐδῶ ἐφαρμόστηκε ὁ ἀντισυνταγματικὸς νόμος 1013, ἂν ἐδῶ μεταφέρθηκε ἀπὸ τὸ μέτωπο στρατὸς καὶ στόλος δὲν ἐγινε γιατί ἦταν ἡ Κρήτῃ, ἡ πατρίδα τοῦ Βενιζέλου ἀλλὰ γιατί ἐδῶ τὸ κίνημα ἦταν μαζικότερο καὶ πιὸ ἐπικίνδυνο. Ἀκριβῶς ὅπως συμβαίνει καὶ σήμερα μὲ τὰ ἔκτακτα μέτρα τάξεως, καὶ τὴς ἐκκαθαριστικῆς ἐπιχειρήσεως, στὴ Μακεδονία καὶ Θεσσαλία.

Πολλοὶ καὶ σήμερα ἀκόμη νομίζουν ὅτι στὴν Κρήτῃ ἰδιαίτερα, μαζικοποιήθηκε περισσότερο τὸ κίνημα ἀνυποτάκτων καὶ λιποτακτῶν γιατί τὸ ὑπόθαψε τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων. Ἔτσι καὶ σήμερα ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα ἐβγαλε τοὺς ἀντάρτες στὰ βουνά. Αὐτὰ μπορεῖ νὰ λέγονται ἀπὸ ὀρισμένους παληομερολογίτες πολιτικούς καὶ δημοσιογράφους πού ἔχουν ἀκόμη τὴν ἀφέλεια νὰ πιστεύουν ὅτι ὁ λαὸς κοιμάται, κι' οὔτε βλέπει, οὔτε σκέπτεται, οὔτε κρίνει.

Καὶ μόνο τὸ γεγονός ὅτι πᾶρα πολλοὶ ἀνυπότακτοι καὶ στὴν Κρήτῃ κι' ἄλλοῦ ἦταν καθαρῶναιμοι κι' ἀπὸ γενιὰ λαϊκοί, δείχνει πὼς αὐτὸς ὁ ἰσχυρισμὸς δὲν ἔχει πόδια νὰ σταθεῖ. Οὔτε μπορεῖ νὰ γίνῃ πιστευτὸ ὅτι τὸ φούντωμα τοῦ κινήματος τῶν ἀνυπότακτων ὀφείλεται σὲ τομαροφιλία. Πρῶτα-πρῶτα αὐτὸ δὲν συνέβη ποτέ, ὅταν στὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ ὁ πόλεμος πού διεξαγόταν ἦταν δίκαιος, ἐθνικοαπελευθερωτικός. Ἄς θυμηθοῦμε τὸν

ἐθνουσιασμὸ στὴν Ἑθν. Ἀντίσισση στὸν Ἀλβανικὸ πόλεμο, στοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, τὰ σώματα τῶν Μακεδονομάχων κ. λ.

Καὶ οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι βέβαια καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδας στὸν παγκόσμιον πόλεμον γιὰ τοὺς Κῶρξον καὶ Λόυδ Τζῶρτζ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ ἐξυτηρέτηση τῶν ἀγγλικῶν ἱμπεριαλιστικῶν συμφερόντων, μετατροπὴ τῆς σάρκας καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Ἑλληνισμοῦ σὲ χρυσάφι ἐνῶ, γιὰ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ ἦταν ἐξόρμησις τοῦ ἔθνους γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν ἀλυτρώτων ἀδελφῶν. Στὴ μικρασιατικὴ ἐκστρατεία ὅμως ὁ τυχοδιωκτικὸς χαραχτήρας τοῦ πολέμου καὶ, ὁ ξένος δάκτυλος ἦτανε ἀρεκτὰ φανεροί.

Ἡ μικρασιατικὴ ἐκστρατεία κινήθηκε ἀπὸ τὴ Μ. Βρετανία, γιὰ νὰ βρῆσκει ἡ ἐπιρροή της κοντὰ στὰ πετρέλαια τῆς Μουσοῦλης καὶ τοῦ Ἰράν. Γιὰ νὰ ἐδραιώσει τὴν κυριαρχία της στὸ μόλις σχηματισμένον βασίλειον τοῦ Ἰράκ, πού τῆς ἦταν ἀπαραίτητο ἰδιαίτερα γιὰ τὴν κυριαρχία τῶν Ἰνδιῶν. Ὁ Λόυδ-Τζῶρτζ ὁ «φλογερὸς φιλέλληνας» σὲ ἀγόρευσὴ του στὴ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων δήλωσε χωρὶς περιστροφές: «Ὑστερα ἀπὸ τὴ στάση τῆς Βουλγαρίας ἡ Ἑλλὰς εἶναι τὸ μόνο Κράτος ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ στηριχθεῖ ἡ Ἀγγλία διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός της ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ». Μ' ἄλλα λόγια μονάχα οἱ Ἕλληνες πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ «ἐλευθέρων κρατῶν» δεχόντουσαν νὰ χύνεται αἷμα ἑλληνικὸ γιὰ τὰ ἱμπεριαλιστικὰ σχέδια τοῦ Σίτυ. Μὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Βενιζέλος —ὅπως μᾶς βεβαιώνει ὁ «Κήρυξ» τῆς 22 Ἰουνίου 1921— ἀπειλοῦσε τοὺς Ἀγγλοὺς πὼς ἡ ἀποτυχία τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας θὰ ἦταν ζημιὰ κυρίως τῶν ἀγγλικῶν συμφερόντων νὰ πού θὰ ἐπεφταν-στὴ διάθεσιν τοῦ Κεμάλ. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ἀγγλικά συμφέροντα δὲν ἔπαθαν καμμιά ζημιὰ γιατί οἱ ἐγγλέζοι τὰ εἶχαν κανονίσει μὲ τὸν Κεμάλ.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ Βενιζέλος ἀναδείχθηκε στοὺς ἀγῶνες τοῦ κρητικοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ἐνοσί του μὲ τὴν Ἑλλάδα, ἐναντία στὴς ἐπεμβάσεις τῶν ξένων, (Θέρισσο) ἀγῶνες προοδευτικὸς ἐθνικοαπελευθερωτικούς, τὸ γεγονός ὅτι εἶχε συνδέσει τὸ ὄνομά του μὲ τὸ κίνημα τοῦ Γουδι πού

πολλοί στήριξαν σ' αὐτὸ ἐλπίδες πραγματικοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ. Τὸ γεγονός ὅτι στὶς νίκες τῶν Βαλκανικῶν πολέμων πού κέρδισε ὁ λαὸς ἦταν προθιπουρογός, δημιούργησε τὴν ἐντύπωση στὸν ἑλληνικὸ λαό, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἐθνικὸς ἡγέτης μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Ἑλλάδα θ' ἀπελευθερώσει τὰ παιδιὰ της καὶ θὰ τὰ ἐνώσει κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη της. Αὐτὴν τὴν ἐντύπωση κλόνησε βέβαια ὁ τυχοδιωκτισμὸς τῆς οὐκρανικῆς ἐκστρατείας, ὅχι ὁμως ἀρκετὰ πού νὰ πείσει τὸ λαὸ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς μικρασιατικῆς περιπέτειας, γιὰ τὸ πραγματικὸ χαραχτήρα της καὶ τὸ ὄλο τῶν ξένων καὶ τῶν δικῶν μας σ' αὐτήν.

Ἔτσι ἐξηγεῖται γιὰ τὴν ἀρχὴ ἀποβιβάζονταν μὲ ἐνθουσιασμὸ στὰ μικρασιατικὰ παράλια οἱ Ἕλληνες φαντάροι. Μόνο ἀπὸ τὴν Κρήτη ἀποβιβάστηκαν 40.000 περίπου στρατιῶτες κι' ἀνάμεσα τους πολλοὶ ἐθελοντές. Ἡ συνέχιση ὁμως τῆς ἐκστρατείας καὶ πέρα ἀπὸ τὶς ἑλληνοκατοικημένες περιοχὲς ἀποκάλυψε στὸν ἑλληνικὸ λαὸ πόσο λίγο εἶχε σχέση ὁ μικρασιατικὸς πόλεμος μὲ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν ἀλυτρώτων. Τὸ πέρασμα στὴν ἐξουσία τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, τοῦ Κόμματος τῆς συμφορᾶς τοῦ 1897, πού στὰ 1915 παράδωσε στοὺς Βουλγάρους τὴν Ἀνατολικὴ Μακεδονία πού συγκέντρωνε μόνο τὴν ἐχθρότητα ἀπὸ ὅλη τὴν Εὐρώπη, πρόσθεσε στὸν ἑλληνικὸ λαὸ τὴ βεβαιότητα ὅτι κάτω ἀπὸ τὴν ἀνίκανη καὶ ἀντεθνικὴ του καθοδήγηση μὲ τὰ στρατιωτικὰ στελέχη στὰ ὁποῖα ἔδωσε τὴν ἡγεσία τοῦ στρατοῦ, ἡ ἦττα ἦταν ἐξασφαλισμένη. Ἀποκαλύφθηκε λοιπὸν ἡ μικρασιατικὴ ἐκστρατεία, τυχοδιωκτικὴ, ὄχι ἐθνικοαπελευθερωτικὴ μὲ ἐξασφαλισμένη τὴν ἦττα. Νὰ γιὰ τὴν ὅσοι γύριζαν ἀπὸ τὸ μέτωπο ἀρνιόνταν νὰ ξαναπᾶνε (λιποτάκτες) κι' ὅσοι «ἐκλήθησαν» ἀπὸ τὸ Λαϊκὸ Κόμμα (3 ἡλικίες) δὲν παρουσιάζονταν (ἀνυπότακτοι). Τὸ ὅτι τώρα ὁ κορητικὸς λαὸς ἀντιμετώπισε μὲ τὴ βία πολλὰς φορὰς τοὺς καννιβαλισμοὺς τῶν παλληκαριῶν πού ἐξαπέλυσε ὁ κ. Τσαλδάρης καὶ ἂν στὸ τέλος γελοιοποιήθηκαν ὁλότελα φεύγοντας σὰν βρεμμένες γάτες, αὐτὸ ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ στὶς

προκλήσεις τους. Ἀποδείχτηκε ἔτσι καὶ τότε ὅπως καὶ σήμερα, ὅτι ἡ βία δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ δαμάσει ἓνα λαὸ πού ἔχει πεισθεῖ γιὰ τὴν ἀδικη, ἀντιστασιακὴ καὶ ἀντεθνικὴ πολιτεία τῶν κυβερνητῶν του.

* *

Σήμερα περνᾶμε ἀνάλογες περιστάσεις. Πάλι λαϊκὴ κυβερνηση μὲ ἄξονα πολιτικῆς τὴν ἐξωτερικὴ ἀπομόνωση τὸ ξεπούλημα τῆς ἔθν. ἀνεξαρτησίας καὶ τὸ ἐσωτερικὸ χάος, τὸν ἐμφύλιο πόλεμο. Πάλι πολλὰ κρατικὰ ὄργανα ἀγωνίζονται μὲ ἐξαιρετικὴ «φιλοτιμία» νὰ ἐπιβάλουν καὶ στὴν Κρήτη τὸ νόμο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Δὲν λείπουν καὶ σήμερα οἱ στρατιῶτες πού ἀρνήθηκαν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν Λαϊκὴ Κυβερνηση στὴν πολεμικὴ τῆς ἐξόρμηση, τούτη τὴ φορὰ ἐνάντια στοὺς ἴδιους τοὺς Ἕλληνες. Καὶ πάλι τὸ ἀντάρτικο ἀποδίδεται σὲ «ἔξωθεν βοήθεια» ὁμως τούτη τὴ φορὰ ὑποστηρίζεται ἡ ἀνήθικη αὐτὴ συκοφαντία ἀπὸ τὴν ἡγεσία τῶν Βενιζελικῶν καὶ τὰ δημοσιογραφικὰ τους ὄργανα. Πάλι ὁ κορητικὸς λαὸς μαζὶ μὲ ὄλο τὸν ἑλληνικὸ λαὸ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ὁμαλότητας καὶ τῆς τάξης, μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ βρίσκει ἀποφοριστικὴ ἀντίδραση κι' ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ «δημοκρατικὸ» στρατόπεδο, ἀπὸ τὸ γυῖο τοῦ Ἑλ. Βενιζέλου, πού καὶ φανερὰ ἀρνεῖται νὰ συμβάλλει στὴν ἀποτροπὴ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἀπὸ τὴν Κρήτη, γιὰ τὴν «ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν συνεργασία του μὲ ἄλλα Κόμματα». Καὶ σήμερα οἱ ἐκκαθαριστικὲς ἐπιχειρήσεις ἀντὶ νὰ ἀδυνατίσουν τοὺς ἀντάρτες τοὺς δυναμώνουν, ἀντὶ νὰ τοὺς διαλύουν, τοὺς συγκεντρῶνουν ὄλο καὶ πιὸ στενὰ γύρω στὶς πόλεις τῆς Μακεδονίας τῆς Θεσσαλίας ἀκόμη καὶ τῆς Πελοποννήσου. Πάλι ὁ δίσκος τῆς ἐπατείας πηγαινοέρχεται μάταια στὴν Εὐρώπη καὶ Ἀμερικὴ. Πάλι τὸ ἔδαφος φεύγει μ' ἐπιταχυνόμενον ρυθμὸ κάτω ἀπὸ τὰ τρεμάμενα πόδια τῆς Κυβερνησης καὶ τὸ τέλος τῆς διαγράφεται συντομώτατο. Καὶ ἀποδείχεται ἄλλη μιὰ φορὰ πὼς χωρὶς τὸ λαὸ κι' ἐνάντια του δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κρατηθεῖ στὴν ἐξουσία.

9)1)47

M. ΖΟΥΡΙΑΔΑΚΗΣ

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΜΟΡΦΩΣΗΣ

Η ανάπτυξη του μορφωτικού ιδεολογικού μετώπου των μελών και στελεχών του Κόμματός μας, είναι σήμερα ένα από τα βασικά πολιτικά και οργανωτικά προβλήματα και καθήκοντα για κάθε οργανόση. Η Πανελλαδική Οργανωτική Σύσκεψη (15-17 Απριλίου 1946) σχετικά με το πρόβλημα αυτό αναφέρει στα συμπεράσματά της ότι: «Οι σημερινές συνθήκες, τα πολύπλοκα οικονομικά πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα και καθήκοντα, που μπαίνουν μπροστά στο Κόμμα και το λαό, προβάλλουν το ζήτημα της μόρφωσης και διαφώτισης σαν ένα σοβαρό πολιτικό-οργανωτικό καθήκον».

Από την Πανελλαδική Σύσκεψη κι εδώ κι ακόμα πιο πρώτα από το 7ο Συνέδριο του Κ.Κ.Ε. γίνεται μια συστηματική προσπάθεια και δουλειά μέσα στο Κόμμα και τα αποτελέσματά της φαίνονται σε μια σειρά εκδηλώσεις, με τη λειτουργία της Κεντρικής Κομματικής Σχολής «Δημήτρης Γληνός», με την ανάπτυξη σχολών σε διάφορες οργανώσεις πόλεων και περιοχών, την καλύτερη οργάνωση του τύπου μας και την έκδοση κατά περιοχές μορφωτικών θεωρητικών οργάνων όπως τελευταία εδώ ή «Μαχόμενη Κρήτη».

Οι αποφάσεις της 2ας ολομέλειας της Κομματικής Επιτροπής Περιοχής Κρήτης που δημοσιεύονται σε άλλη σελίδα διαπιστώνουν σοβαρές ελλείψεις και αδυναμίες στον τομέα της διαφώτισης μας, παρά τις τελευταίες επιτυχίες μας. «Οι ελλείψεις μας στο ιδεολογικό μέτωπο παρά τις σοβαρές επιτυχίες μας σ' αυτό, είναι ακόμα μεγάλες». «Η έσω κομματική διαφώτιση πρέπει να επεξεργασθεί σε όλες τις οργανώσεις μας και οι γκρουπες αυτόμόρφωσης να περιλάβουν όλα τα κομματικά μέλη».

Με βάση πάντα τις αποφάσεις αυτές και την πείρα που έχουμε ως σήμερα από τη δουλειά μας στην έσωκομματική μόρφωση θα οργανώσουμε την αυτόμόρφωσή μας, και θα πρέπει σύντομα να ξεπεράσουμε τις αδυναμίες και ελλείψεις μας. Με μια συστηματική και προσεγμένη προσπάθεια ή αυτόμόρφωσή μας, «οργανωμένη και καθοδηγημένη» θ' αποδώσει πολλά, γιατί σήμερα μέσα στις συνθήκες που ζούμε, με τη δεύτερη κατοχή θα πρέπει να στηρίξουμε όλα μας την έσωκομματική μόρφωση στην αυτόμόρφωση των μελών και στελεχών μας. «Ο σ. Ζαχαριάδης μιλώντας στο 7ο Συνέδριο για το μορφωτικό τομέα της δουλειάς μας έλεγε: «Το κέντρο της έσωκομματικής μόρφωσης θα πρέπει να το μετατοπίσουμε στην αυτόμόρφωση μελών και στελεχών και όλα τα άλλα, φροντιστήρια, σχολές, μορφωτικές ομάδες, πρέπει να βοηθούν στην κατεύθυνση της αυτόμόρφωσης».

Τι έννοοιμε όταν λέμε αυτόμόρφωση; Βασικά ότι το μέλος ή στέλεχος του Κ. αναλαμβάνει την υποχρέωση (άρθρο 3 του καταστατικού του ΚΚΕ) «να καταγίνεται ακούραστα για να ανηρύσει την ιδεολογική, μαρξιστική-λενινιστική του κατάσταση». Το Κ. τώρα θα πρέπει να οργανώσει με τέτοιο τρόπο την αυτόμόρφωση που οι σ. να πάρουν και ν' απομοιάσουν τις πιο στοιχειώδεις γνώσεις και απαραίτητες έννοιες της μαρξιστικής κοσμοθεωρίας και να προέσουν ν' αντιμετώπισουν πολιτικά και πρακτικά όλα τα νεοελληνικά προβλήματα. Απ' αυτό βγαίνει πως το πρόβλημα της αυτόμόρφωσης είναι κυρίως πρόβλημα οργανωτικό και από τη σωστή ή όχι αντιμετώπισή του εξαρτάται η επιτυχία του.

Μπορούμε στην Κρήτη να οργανώσουμε αυτόμόρφωση; Σ' όλη την Κρήτη σήμερα παρά τις προσπάθειες των μοναρχικών εμπρηστών και των Άγγλων πραχτόρων, ο λαός με τη δημοκρατική του έννοτητα και την αποφασιστική πάλη του έχει αποφυγει τον εμφύλιο πόλεμο που σ' άλλες περιοχές της χώρας έχει ανάψει και σωριάζει καινούρια έρεπια πάνω στα παλιά. Οι δυνατότητες δηλαδή μίς σχεδόν νόμιμες ύπαρξης και λειτουργίας των οργανώσεών μας είναι μεγάλες και οι αντικειμενικές συνθήκες τέτοιες που μας βοηθούν για μια τέτοια δουλειά. Φυσικά τα κομματικά μέλη και στελέχη μας είναι απασχολημένα σε χιλιάδες δυο πρακτικές δουλειές, δεν πρέπει όμως να ξεχνούμε ποτέ πως η ανάπτυξη του ιδεολογικού μας μετώπου είναι μια υποχρέωση για κάθε σ. χωριστά και για το Κ. ολόκληρο. Με αναπτυγμένα ιδεολογικά μέλη και στελέχη και η δουλειά του Κ. γίνεται πιο εύκολη και με καλύτερα αποτελέσματα.

Τι θα φτιάξουμε; Δεν είναι εύκολο σήμερα κι' ούτε θάταν σωστό η αυτόμόρφωσή μας να αποσπάσει από την πρακτική δουλειά στελέχη και μέλη του Κ. Κι' αυτό γιατί όσο και να είναι διαφορετική η κατάσταση στην Κρήτη, οι έθροι της ήσυχίας του τόπου έντεινουν καθημερινά τις προσπάθειές τους για επέχταση του εμφυλίου πολέμου, ενώ ταυτόχρονα «λαοπροβλήτων» πᾶνε να πεθάνουν το λαό στην πείνα. Μπροστά σε μια τέτοια κατάσταση η απόσπαση στελεχών και μελών του Κ. από τη μαζική δράση μπορεί να βλάψει αντί να οφελήσει. Ανάγκη λοιπόν να προσαρμολοήσουμε και στον τομέα αυτό της δουλειάς μας οργανωτικά, που και η αυτόμόρφωσή μας να λειτουργεί και η μαζική δράση μας να μην υποχωρήσει. Μπορούμε δηλαδή να φτιάξουμε στις οργανώσεις μας «ομάδες αυτόμόρφωσης» πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες κι' ακόμη σχολή, με στελέχη και μέλη μας που παράλλη-

κά με τις άλλες κομματικές δουλειές τους να παρακολουθούν την αυτομόρφωσή μας.

Ως πού πρέπει να φτάνει ή προσπάθειά μας; Οδύε συζήτηση πώς δέν πρέπει να περιορίζεται μόνο στα στελέχη μας. Η οργανωμένη αυτομόρφωσή μας είναι ανάγκη εκτός από τα στελέχη να βοηθά και τα άλλα μέλη του Κ. και πρέπει πάντα να τείνουμε να οργανώσουμε «ομάδες αυτομόρφωσης» (γκρούπες) και στη βάση μας όσο και να μὴ φαίνεται σήμερα εύκολο πράγμα. Φυσικά δέν θα φτιάσουμε σ' αυτό άμέσως τώρα ο προσανατολισμός μας όμως πρέπει να είναι αυτός και οι άποψάσεις τής Ζη; δλομέλειας τής Κομματικής Έπιτροπής περιοχής ξεκαθαρίζουν τó ζήτημα. Οσοόσο τέτοιες γκρούπες πρέπει να έχουμε σ' όλες τις Κ.Ο.Β. και να παίρνουν μέρος σ' αυτές οι σ. του Γραφείου τής Κ.Ο.Β. χωρίς ν' αποκλείεται και ή συμμετοχή σ' αυτές ορισμένων σ. με άμεση ή άναπτυσσόμενους ιδεολογικά. Τέτοιες γκρούπες υπάρχουν στα Χανιά σ' όλες τις βασικές Κ.Ο.Β. (συνδικατικές, εργατικές, δημοκρατικοεργατικές). Υπεύθυνοι για κάθε τέτοια γκρούπα πρέπει να είναι ο διαφωτιστής τής Κ.Ο.Β. και με παρακολούθηση ενός σ. από την Ε.Π.

Εκτός από τις πρωτοβάθμιες αυτές γκρούπες μπορούμε να έχουμε σ' όλες τις οργανώσεις των πόλεων και δευτεροβάθμιες γκρούπες πού να παίρνουν μέρος σ. τής Ε.Π. μέλη Βοηθητικών Έπιτροπών και διάφοροι άλλοι σ. πού δείχνουν εξαιρετική πρόοδο και επίδοση στις καλύτερες γκρούπες των γραφείων των Κ.Ο.Β. Τέτοιες γκρούπες μπορούμε να έχουμε περισσότερες από μία σε κάθε πόλη με όχι περισσότερα από 10 μέλη ή καθεμιά, να περιλαμβάνουν όλα τα μεσαία στελέχη και να παρακολουθούνται από την Ε.Π.

Πιο πάνω κι' από τις δευτεροβάθμιες αυτές γκρούπες μπορούμε στις δυο τουλάχιστο βασικές οργανώσεις μας Χανιά και Ηράκλειο να οργανώσουμε σχολές με άνωτερο φυσικά κύκλο μαθημάτων και με στενότερη παρακολούθηση από την Ε.Π. Στις σχολές αυτές μπορούν να παίρνουν μέρος οι σ. του Γραφείου τής Ε.Π., άλλοι σ. στελέχη τής Κομματικής Έπιτροπής Περιοχής πού βρίσκονται στην έδρα τής Ε.Π. και ακόμη σ. στελέχη και μέλη πού δουλεύουν σε μαζικές οργανώσεις ή πού έχουν κλείσει τον κύκλο μαθημάτων πού διδάσκονται στις πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες γκρούπες. Έδω ή έπεξεργασία του θέματος θα γίνεται περισσότερο διεξοδικά, θα βγαίνουν θέσεις, θα διατηρείται Βιβλιοθήκη, θα παρακολουθείται ή δουλειά από άνωτερο στέλεχος.

Λειτουργία. Είπαμε παραπάνω πώς ή άπόφαση σήμερα ορισμένων στελεχών και μελών του Κ. για τις γκρούπες ή για μία σχολή, από τή μαζική δράση δε θάταν σωστό πράγμα. Υποχρεωτικά λοιπόν οι σ. πού θα παίρνουν μέρος σ' αυτές θα πρέπει να τις παρακολουθούν έχοντας στην πλάτη τους και όλη την άλλη πρακτική δουλειά των οργανώσεών μας. Γι' αυτό και συνεδρίαση περισσότερο από μία φορά τή βδομάδα στις γκρούπες ή στις σχολές, δέν είναι για σήμερα τουλάχιστο σωστό,

Κι' ακόμη ή συνεδρίαση να μὴ διαρκεί πάνω από 1½ ώρα. Το πολύ 2 και σε ώρες τέτοιες πού οι σ. να παρακολουθούν άπ' τήν άρχή ώς τó τέλος και να μὴ σηκώνονται να φεύγουν στη μέση.

Πώς θα γίνεται τώρα ή διδασκαλία; Εισήγηση στις γκρούπες, πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες δέν πρέπει να γίνεται γιατί αυτό δέν είναι εύκολο για σ. πού πρώτη φορά ερχονται σε γνωριμία με τή θεωρία του Μαρξισμού—Λενινισμού και με ελάχιστα βοηθήματα και ελάχιστο χρόνο στη διάθεσή τους για διάβασμα και συνεργασίες με τó σ. τής Ε.Π. πού παρακολουθεί τή γκρούπα. Καλό είναι τó μάθημα να γίνεται υπό τóπο έρωτήσεων πού θα υποβάλλουν οι σ. ή ό σ. υπεύθυνος με τó μέλος τής Ε.Π. Στις έρωτήσεις αυτές πού όταν υποβάλλονται από τους σ. τής γκρούπας είναι και άποριε; θα φροντίζουμε ν' άπαντούν οι σ. με τή σειρά και θα επιμένουμε ώπου να ξεκαθαριστέ για όλους τους σ. τó ζήτημα. Οι έρωτήσεις του σ. υπεύθυνου και του σ. πού παρακολουθεί από την Ε.Π. θα πρέπει να είναι μελετημένες, να πιάνουν τα κύρια στοιχεία του θέματος. Στο κλείσιμο πού θα κάνει ό σ. υπεύθυνος τής γκρούπας θα πρέπει δίνοντας μια εικόνα του όλου θέματος τονίζοντας τα βασικά σημεία και να σταματήσει περισσότερο στα σημεία πού ίσως έμειναν σκοτεινά και φυσικά όχι με πολυλογίες.

Στό τέλος πάντα κάθε μαθήματος θα πρέπει να όρίζειται τó επόμενο θέμα πού θάναί βάσει του προγράμματος τής Ε.Π. και να δίνονται τα βοηθήματα πού πρέπει να είναι πάντα λίγα και άναμείσά-τους ένα βασικό πού θα πιάνει τó θέμα.

Φυσικά στις δευτεροβάθμιες γκρούπες θα πρέπει να έμβιβάζουμε περισσότερο, να καλούμε τους σ. να μās αναπτύξουν ένα σημείο από τó θέμα να μās φέρουν παραδείγματα από τή ζωή και τή δράση των οργανώσεών και θα πρέπει να χρησιμοποιούμε περισσότερα βοηθήματα.

Στις σχολές εισήγηση από ένα ή περισσότερους σ. σε κάθε βδομαδιακό μάθημα πρέπει να γίνεται και να πιάνει βασικά τó θέμα χωρίς όμως να ξεπερνά τα 20—25 τó πολύ λεπτά. Όταν ή εισήγηση πιάσει περισσότερο αυτό θάναί σε βάρος τής συζήτησης πού πρέπει σ' αυτή να παίρνουν μέρος οι περισσότεροι σ. Μετά τó τέλος τής εισήγησης οι σ. θα υποβάλουν έρωτήσεις και άποριες και πριν άρχισι ή συζήτηση ό σ. εισήγητής θα πρέπει να δίνει ορισμένες επεξηγήσεις πού μπορούν να συμπληρώνονται από τους σ. στη διάρκεια τής όμιλίας των. Τó κλείσιμο του μαθήματος θα πρέπει να είναι πολύ προσεγμένο και ό σ. υπεύθυνος τής σχολής θα πρέπει να συμπληρώσει τα κενά πού ίσως άφησε ή εισήγηση και συζήτηση και να ξεκαθαρίσει τó όλο θέμα. Ποτέ όμως τó κλείσιμο να μὴ είναι κουραστικό και να μὴ ξεφεύγει σε άλλα θέματα έξω από τó μάθημα. Στό τέλος έπίσης κι' έδω θα πρέπει να όρίσουμε τó επόμενο θέμα πάντα βάσει του προγράμματος τής Ε.Π. Να κάνουμε εισήγηση για τó επόμενο θέμα δέν θάταν σωστό, αλλά πρέπει να πούμε όρισμένα

πράγματα, να δρίσουμε τους εισηγητές και να δοθεί η βιβλιογραφία.

Τι πρέπει να μαθαίνουμε—Πρόγραμμα. Για να λειτουργήσει σωστά η αυτομόρφωσή μας πρέπει απαραίτητα να έχουμε ένα πρόγραμμα δουλειάς φτιαγμένο κατά τέτοιο τρόπο που ν' ανταποκρίνεται βασικά στον επιδιωκόμενο σκοπό και στις δυστοπίτες που υπάρχουν σε μια οργάνωση. Χωρίς πρόγραμμα στη δουλειά μας δεν μπορούμε να προχωρήσουμε, δεν θα έχουμε ξεκαθαρισμένους στόχους και φυσικά δεν θα μπορούμε να οργανώσουμε σωστά αυτό που κάθε φορά θα φτιάχνουμε. Ο προγραμματισμός της δουλειάς μας είναι σήμερα κάτι που πρέπει όλοι οι σ. να έχουν και όλες οι καθοδηγήσεις. Το πρόγραμμά για τις γκρουπές και τις σχολές πρέπει να γίνει από την Ε.Π. με πολλή προσοχή. Να διαλεχθούν σωστά οι σ. για τις γκρουπές και τις σχολές, να καθοριστούν χρονικά όρια που ούτε μικρά νάναι ούτε μεγάλα και να μπουν για έπξεργασία θέματα που θα μπορούν ν' άφομοιωθουν από τους σ. και να τους βοηθήσουν στην πρακτική τους δουλειά. Γι' αυτό καλό θάναί τα θέματα αυτά να μίν είνε μόνο θεωρητικά, μά και οργανωτικά που να βγαίνουν κυρίως από τη δούση της καθεμάς οργάνωσης.

Ποιά μαθήματα να περιλάβει το πρόγραμμά; Πάντα πρέπει να ξεκινούμε από τέτοια θέματα που να μπορούν ν' άφομοιωθουν από τους σ. και να προχωρήσουμε ύστερα στα πιο σύνθετα που χρειάζονται περισσότερο διάβασμα και μεγαλύτερη προσοχή. "Αν π. χ. στις πρωτοβάθμιες γκρουπές βάλουμε για συζήτηση ένα οικονομικό θέμα από την Πολιτική Οικονομία, φυσικό θάναί οι σ. να μίν μπορούν να μās παρακολουθήσουν. Κι' αυτό γιατί για να μπορούσιν ν' άφομοιώσουν ένα τέτοιο θέμα θα πρέπει να έχουν ένα απόθεμα γνώσεων που στερούνται. Για τις γκρουπές και των δυό κατηγοριών καλό θάναί ν' άρχισουμε με την άνάλυση του καταστατικού, να προχωρήσουμε ύστερα στο θέμα «Κοινωνία—τάξεις—ταξική πάλη» και να τελειώσουμε με τα προβλήματα της επανάστασης στην Ελλάδα και το ρόλο που έχει να παίξει το Κόμμα μας σαν μαχητική επαναστατική πρωτοπορεία του εργαζόμενου λαού. Τη βιβλιογραφία για όλ' αυτά τα θέματα μās δίνει πολύ διεξοδικά ο «Βοηθός Αυτομόρφωσης».

Ότιόσο δεν πρέπει ν' άκούμαστε σε θεωρητικά μόνο θέματα. Πολλά οργανωτικά προβλήματα έχει μπρός του να λύσει σήμερα το Κ. και κάθε οργάνωση χωριστά. Γι' αυτό και τα προβλήματα της κομματικής άνοιχodόμησης δεν πρέπει ποτέ να λείπουν από το πρόγραμμά μας. "Η «συγκρότηση και λειτουργία της ΚΟΒ.», ή «στρατολογία και εκπαίδευση» ή «οργανωτική προσαρμογή», τα «στελέχη», ή «επαγρύπνηση», ή «διαφάνιση» το «γυναικείο κίνημα» κλπ. Είναι θέματα που πρέπει ν' άναλυθουν και να ξεκαθαρισθουν στους σ. που παίρνουν μέρος στις γκρουπές. Αλλά, άκόμη πιο πολύ όταν θα έντοπίζονται στις συνθήκες ζωής κάθε οργάνωσης, θα βοηθήσουν πολύ τους σ. στην πρακτική τους δουλειά.

Στις σχολές είπαμε πώς πρέπει να βάλου-

με θέματα για έπξεργασία τέτοια που νάναι συνέχεια όσο αυτό είναι δυνατό των θεμάτων που έπξεργάζονται στις γκρουπές, ή «Νεοελληνική Ιστορία» με τα γεγονότα και έπεισodόδιά της φωτισμένα μαρξιστικά, θα δώσει μια έξήγηση για τα νεοελληνικά προβλήματα που δεν βοηχαν τη λύση τους στα 125 χρόνια της «ελεύθερης» και «ανεξάρτητης» ύπαρξης του νεοελληνικού έθνους και θ' άποτελέσει μια εισαγωγή στην νέα Ιστορία του Κ.Κ.Ε.» Μά έκτός άπ' αυτά τα δυό στη σχολή καλό είναι να έπξεργασθουμε δριμένα θέματα Πολιτικής Οικονομίας και άκόμη προβλήματα της κομματικής άνοιχodόμησης και του συνδικαλιστικού κινήματος.

Τι πρέπει να κίνουμε για τη μάζα του Κ; Τονίσαμε στην άρχή πώς πρέπει πάντα να τείνουμε να οργανωθουν στη βάση μας γκρουπές αυτομόρφωσης. "Αν αυτό όμως δεν είναι άμεσα κατορθωτό δεν πρέπει ποτέ να ξεχνούμε πώς βασικός σκοπός της αυτομόρφωσης μας είναι ν' άναπτύξει το ιδεολογικό μέτωπο του Κ. δηλαδή όλων των μελών μας και όχι μόνο των στελεχών. Γι' αυτό άνάγκη είναι να οργανώσουμε έτσι την αυτομόρφωσή μας που να φτάνει κι' ως τη μάζα του Κ. Και πρέπει εδώ να τονίσουμε πως η βάση επιζητεί κάθε ευκαιρία για να μορφωθεί, να λύσει τις άπορίες που γεννά ή καθημερινή ζωή, ν' άναπτυχθεί πολιτικά, ιδεολογικά. Μορφωτικά λοιπόν μαθήματα πρέπει να φτάνουν κι' ως τη βάση μας, αυτό είναι άπαραίτητο. Πώς όμως θα γίνει αυτό; Σήμερα που τα μέλη μας κοουάζονται τόσο πολύ σε μια σειρά πρακτικές δουλειές δεν θάταν σωστό τα μορφωτικά μαθήματα να καταβαίνουν στα τμήματα κάθε βδομάδα ή κάθε δεκαήμερο. "Ενα τέτοιο πράγμα θα κοουάζε τα μέλη μας και δεν θα παρακολουθούσαν. "Η πείρα άπέδειξε πώς όταν τα τμήματα συνεδριάζουν μια φορά το μήνα με άποκλειστικό θέμα τη «μόρφωση» μπορεί να γίνει καλή δουλειά και τα μέλη μας έχουνται με καλή δούση. Στις συνεδριάσεις των τμημάτων ή στις συνελεύσεις των Κ. Ο. Β. πρέπει άπαραίτητα να παίρνουν μέρος στελέχη της Ε. Π. που με λόγια άλλα και κατανοητά να καταπιάνονται με θεωρητικά ή οργανωτικά θέματα και να προσέχουν πολύ την έλληνοποίηση των θεωρητικών θεμάτων. Τα παραδείγματα έπίσης πρέπει να είναι άλλα και χειροπιαστά που οι σ. να πείθονται με την ορθότητα και τον οδηγητικό ρόλο της θεωρίας μας. Πρέπει δε να έχουμε πάντα υπ' όψη μας πώς πολλές φορές τα μέλη μας είναι άγράμματα κι' ούτε το «Ριζοσπάστη» μπορούν να διαβάσουν. Στη συζήτηση άκόμη να μίν στεκόμαστε στα όσα θα μās λένε οι σ. που παίρνουν μέρος στις γκρουπές από την Κ. Ο. Β., μά κυρίως να ζητούμε άπ' όλους τους σ. να λένε τη γνώμη τους και να διατυπώνουν τις άπορίες τους.

Μπορούμε να έχουμε στη βάση το ίδιο πρόγραμμα που έχουμε στις γκρουπές; Άναμφισβήτητα όχι κι' αυτό για πολλούς λόγους. "Ότιόσο όμως ένα θέμα που έπξεργάστηκαν οι γκρουπές μπορεί να φτάσει και στα τμήματα

μας. Π. χ. από το βιβλιαράκι, «άπλά μαθήματα» που στις γκρούπες μας το χώρισαν σε 4—6 μαθήματα μπορούμε να συζητήσουμε ένα θέμα στα τμήματά μας σε μια μόνο φορά. Φυσικό είναι πώς δεν θα πιάσουμε να αναλύσουμε όλο το βιβλιαράκι, μά το πιο ενδιαφέρον να το δώμε, θέμα: «Το σοσιαλιστικό σύστημα παραγωγής», «Εδώ ακόμη θα πρέπει να μιστε ελαστικοί στην εφαρμογή οποιουδήποτε προγράμματος γιατί καθημερινά στα μέλη μας γεννιούνται ένα σωρό άποριες και σ' αυτές πρέπει να δίνουμε σημασία πολλή μία, που πολλές φορές ο τύπος μας και κυρίως ο επαρχιακός δεν έπαρχει. Μία ανάλυση στα τμήματά μας ενός άρθρου του σ. Ζαχαριάδη, μιας απόφασης του Κόμματός μας ή του ΕΑΜ, θα την δέχονταν με πολλή ευχαρίστηση τα μέλη μας, που θέλουν πάντα να έχουν ξεκαθαρισμένο στο μυαλό τους τι θέλουμε εμείς και τι οι έγχθροι του λαού μας. Σε πολλές συνουκίες στις οργάνωσεις μας έχουμε λέσγες κομματικές, εαμικές, ή δημοκρατικές. Ο τύπος μας από τις λέσγες αυτές δεν πρέπει να λείπει ποτέ και το διάβασμά του να γίνεται μαζικά και να αναλύεται το περιεχόμενό του.

Τι προ πει να προσέγουμε στην οργάνωση της αυτομόρφωσης μας: Δέ χωρεί αμφιβολία πώς στην οργάνωση της αυτομόρφωσης μας θα συναντήσουμε πολλές και σοβαρές ελλείψεις και αδυναμίες. Από παλιά υπάρχει μ'σα σε πολλά μέλη και στελέχη του Κ. μια υποτίμηση γενικά για τη δουλειά μας στο μορφωτικό τομέα και είναι φυσικό σήμερα να συναντήσουμε ορισμένες αντιρροήσεις. Σε πολλούς συντρόφους υπάρχει μία δυσπιστία για την αποτελεσματικότητα της αυτομόρφωσης μέσα στο Κ. 'Απ' άφορη την κακή αυτή εκτίμηση ενός πολιτικού και οργανωτικού προβλήματος παθαίνουμε πολλές φορές στραλάτσια. Έχουμε συχνές αναβολές στις συνεδριάσεις που έχουν οι γκρούπες και οι σχολές. Καθήκον δικό μας είναι να πείσουμε τους σ. αυτούς πώς παίρνεται μέρος σε γκρούπες αυτομόρφωσης ή σχολές δεν πρόκειται να βγούν σοφοί μά να πάρουν ορισμένες στοιχειώδεις γνώσεις για να μπορέσουν μόνοι τους ν' απομωώσουν το πλούσιο σήμερα υλικό που βγαίνει από το Κ. και το προοδευτικό κίνημα, για να μπορέσουν αποτελεσματικότερα ν' αντιμετώπισουν τα ποσελληνικά προβλήματα. 'Ακόμη πρέπει όλοι οι σ. να καταλάβουν πώς και η δουλειά μας στις γκρούπες και τις σχολές είναι εκτέλεση κομματικού καθήκοντος και σαν τέτοιο πρέπει να την βλέπουν.

Πολύ επίσης πρέπει να προσέξουμε στη λειτουργία στις γκρούπες και τις σχολές. Χω-

ρίς καλή λειτουργία και αν ταχτικά συνεδριάζουν δεν θα μās δώσουν όμως τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Όταν λέμε πώς πρέπει να εξασφαλίσουμε καλή λειτουργία πρέπει να έννοουμε πώς πρέπει να έχουμε κάποια μέτρα που να μην σκοπιάσουμε σε ελλείψεις και αδυναμίες που θα μπορούσαν να προβλεφτούν και να συμπληρωθούν. 'Απαιτητο είναι ο σ. υπεύθυνος της γκρούπας ή της σχολής να βλέπει από τη μία συνεδρίαση στην άλλη τους σ. που παίρνουν μέρος στην γκρούπα ή τη σχολή και να τους βοηθά στην εξέγερση των απαραίτητων βοηθημάτων, να τους δίνει ορισμένες επεξηγήσεις. 'Ετσι θα έχουμε πάντα λιγότερους αδιάβαστους που πρέπει κι' αυτό να το προσέχουμε πολύ και ν' απαιτούμε από τους σ. να όριζουν ορισμένες ώρες στο πρόγραμμα δουλειάς των, για διάβασμα.

Πολύ ακόμα να προσέξουμε στον τρόπο της διεξαγωγής του μαθήματος και ιδιαίτερα στις γκρούπες. Να μην είναι δηλαδή οι μόνοι που θα μιλούν εκεί μέσα ο σ. υπεύθυνος και ο σ. της Ε. Π. γιατί αυτό και τους υπόλοιπους σ. κουράζει και δεν βοηθά το σκοπό μας. Ούτε επίσης χρειάζεται πολυλογία και όρολογία άκατανόητη.

'Η παρακολούθηση από την Ε. Π. πρέπει να είναι τέτοια που να βοηθά τους σ. και όχι να τείνει στην υποκατάστασή τους μέσα στις γκρούπες, τις σχολές ή τις συνεδριάσεις των τμημάτων. Το ίδιο, δεν πρέπει να παρακολουθούμε «αφ' ύψηλου» κι' ούτε να βασίζομαστε στις γνώσεις μας και να μη διαβάζουμε. 'Η μαρξιστική—λενινιστική θεωρία είναι τέτοια που καθημερινά πλουτίζεται και αν θέλομε εμείς να λέμε πώς κάτι ξέρουμε πρέπει να διαβάζουμε πάντα και κάθε τι καινούριο.

Από τη δουλειά μας στην οργάνωση της αυτομόρφωσης μας πρέπει πάντα να κοιτάζουμε να πλουτίσουμε την πείρα μας και με την πείρα μας αυτή θα βοηθήσουμε γενικά την προσπάθεια που όλο το Κ. καταβάλλει σήμερα προς την κατεύθυνση αυτή. Γ' αυτό θα όφελουσε πολύ η οργάνωση αντίφ κομματικών που θα παίρνουν σ. από τις γκρούπες, τις σχολές και τη βάση για ν' ανταλλάσσουν την πείρα τους. 'Η δουλειά μας στην διαφύτωση και την εσωκομματική μόρφωση δεν είναι κάτι που αναφέρεται σε κάτι το στατικό, το ολοκληρωμένο. 'Όπως σ' όλες τις κομματικές δουλειές κι' εδώ τραβάμε πάντα προς τα μπρος και όλα τα μέλη του Κ. πρέπει να βοηθήσουν για να γίνει πράξη αυτό που θα βοηθήσει γενικά και θα ανεβάσει τη δουλειά μας.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΑΚΗΣ

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1945 ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ

Αυτές τις μέρες κλείνουν δυο χρόνια που η αγγλική κατοχή ύστερα από τη στρατιωτική επικράτηση της στην Αθήνα και στον Πειραιά, θέλησε να έπεχτεί και στην Κρήτη τον εμφύλιο πόλεμο με στόχο της το λαϊκό δημοκρατικό κίνημα.

* *

Το σχέδιο των Έγγλέζων και των ντόπιων υποταχτικών τους δεν περιλάμβανε το Δεκέμβρη μόνο την Αθήνα και τον Πειραιά. Ήταν πιο γενικό, για όλη την Ελλάδα, για να δώσουν μια και καλή τέρμα στη θέληση του ελληνικού λαού που ήταν η δημοκρατική του αναγέννηση. Γι' αυτό όλο μπόρεσαν άπλωσαν τον εμφύλιο πόλεμο.

Στην Κρήτη από τον καιρό της κατοχής δούλεψαν σατανικά για την εξουθένωση του λαϊκού κινήματος. Με τα κηρύγματα της αυτόνομησης, της προσάρτησης μας στην Αγγλία «για να ζήσει ο κρητικός λαός καλά» άρχισε η ενίσχυση που έδιναν στους κρητικούς στον εθνικοαπελευθερωτικό τους αγώνα. Ξαπόλυσαν πολλές δεκάδες πράχτορες της Ίντέλιντζες -Σέφβις σ' όλους τους Νομούς της Κρήτης για να κάνουν πράξη τα σατανικά τους σχέδια με όλους τους λιροσυντηρητικούς ντόπιους που τους άκολουθοῦσαν.

Από την πρώτη στιγμή που έφτασαν κήρυσσαν και μελετοῦσαν όχι τον πόλεμο ενάντια στους Γερμανούς μά την συντριβή του ΕΑΜ και του ΚΚΕ. Μοναδικό σκοπό είχαν τη διάσπαση της ενότητας του κρητικού λαού. Με αντιεμικά και αντιλαϊκά συνθήματα καλλιεργοῦσαν τη διχόνοια και το μίσος ανάμεσα στον λαό. Μεταχειρίστηκαν και δώ άνιερους τρόπους και σατανικές μέθοδες. Δημιούργησαν άλλες οργανώσεις σαν αντίβαρο στο ΕΑΜ, όπως την ΕΟΡ στο Ρέθυμνο και την ΕΟΚ για όλόκληρη την Κρήτη. Και για να φέρουν συγχύσεις έβαζαν σά σκοπό στις οργανώσεις αυτές, τον εθνικό αγώνα, εκμεταλλεόμενοι τα πατριωτικά αισθήματα των Κρητικών. Γι' αυτό άκριβώς παράσφραν όρισμένους πατριώτες

που έδωσαν ό,τι μπόρεσαν στον εθνικό αγώνα.

Ο κρητικός λαός ξεκίνησε με το Ε. Α. Μ. την πάλη του ενάντια στο καταχτητή και έγιναν προσπάθειες για την διάσπασή του, μόνο όταν οι Έγγλέζοι, κατανοώντας τον κίνδυνο που τους απειλοῦσε, δούλεψαν δραστήρια γι' αυτό ενσπείροντας τη διχόνοια με το αντιεμικό και αντικομμουνιστικό δηλητήριο τους. Μά ο λαός παρά τις προσπάθειές τους διατήρησε την δημοκρατική του ενότητα άναμφισβήτητα. Πράγμα που πιστοποιήθηκε στο δημοψήφισμα της 1ης του Σεπτεμβρη και στις «έκλογές του Μπέβιν» το Μάρτη του 1946.

Δέν σταμάτησαν όμως μόνο στα κηρύγματα του μίσους και της διχόνοιας τα αντιλαϊκά τους σχέδια. Δημιουργώντας αυτές τις διάφορες «εθνικές» οργανώσεις με βασικό σκοπό να τις στρέψουν ενάντια στις προοδευτικές δυνάμεις, τους έδιδαν κάθε ενίσχυση ενώ αντίθετα στον ΕΛΑΣ, όποια λογής κτύπημα τους ήταν δυνατό και εύκολο, Όσα όπλα δέν μοίρασαν στους εθνικόφρονες με την άμηση ή έμμεση ύπόδειξη να κτυπήσουν το Ε. Α. Μ. τα έκρουβαν στις σπηλιές, για τις στιγμές που θα μπορούσαν να τα στρέψουν ενάντια στο λαό για να συντρίψουν τις λαϊκές προοδευτικές δυνάμεις. Συνεργάστηκαν μαζί με τους προδότες και δέν είναι λίγες οι περιπτώσεις που ήγετικά στελέχη της ΕΟΡ και Έγγλέζοι συνεδρίαζαν σε σπία άρχιπροδοτών όπως στο Ρέθυμνο στο άρχιπροδότη Άλεξομανώλη εν γνώσει βέβαια πάντα των καταχτητών.

Όμως τα σχέδιά τους και στην Κρήτη όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα δέν καρποφόρησαν. Το ΕΑΜ άνέβηκε σε μεγάλη πολιτική δύναμη, γίνθηκε μια άτράνταχη πραγματικότητα για όλόκληρη την Κρήτη κι' έπρεπε να έξοντωθεί με πιο δραστήριες μέθοδες. Γι' αυτό παίρνει ο Πλεύρης τα όπλα στο Ηράκλειο για να χτυπήσουν τους Κομμουνιστές,

λίγες μέρες πριν λευτερωθούμε και στο Ρέθυμνο κηρύσσεται από τον Πετρακωγιώργη ο εμφύλιος πόλεμος.

Ο λαός με την οργανωμένη αντίστασή του τους ανάγκασε να προσγειωθούν και να μὴν γίνουν από τότε πράξη τὰ ἐγκληματικά τους σχέδια για τὸν ἐμφύλιο πόλεμο.

Από την πλευρά του ΕΑΜ συνεχίζεται με συνέπεια ὁ ἐθνικός και δημοκρατικός ἀγώνας. Ούτε για μιὰ στιγμή δὲν ἔλειψαν οἱ προσπάθειες για συνεργασία, ἀπαραίτητη προϋπόθεση για τὴν μεταπολεμική ὁμαλή δημοκρατική ἐξέλιξη τοῦ τόπου μας. Σ' αὐτὴν τὴν προσπάθεια τῆς συμφιλίωσης και τῆς ἐνότητας οἱ ἐαμικές δυνάμεις στὴν Κρήτη πρόσφεραν ἀλύπητα, πάνω ἀπὸ κομματικά πάθη και μίσση, κάθε βοήθεια.

Λίγες μέρες πριν τὴν ἀπελευθέρωση με τὸν σχηματισμὸ τῆς Πανεθνικῆς Κυβέρνησης και ὕστερα ἀπὸ τὶς ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ ΕΑΜ πραγματοποιήθηκε ἡ συμφιλίωση. Συγκροτήθηκαν μιχτιές ἐπιτροπές και ἀπὸ τὶς δυὸ παρατάξεις πὸν βασικός σκοπὸς τους ἦταν ἡ ὁμαλότητα και ἡ αἰχία τοῦ κρητικῦ λαοῦ. Συνέπεια στοὺς ὅρους ἀνω στοὺς ὁποίους δημιουργήθηκαν οἱ μιχτιές ἐπιτροπές τήρησε μόνον τὸ ΕΑΜ. Οἱ Ἐοκίτες καθοδηγούμενοι ἀπὸ τοὺς Ἑγγλέζους πὸν σὲ κάθε πόλη βρισκονταν, ἐργάστηκαν κρυφὰ και φανερὰ για τὴ διάλυση τους. Ἡ ἡσυχία τοῦ λαοῦ ἀνησυχῶσε πολὸ τοὺς Ἑγγλέζους. Ἡ συγκέντρωση τῶν λαϊκῶν δυνάμεων στὸ ΕΑΜ ἀκόμα εὐπολῶ. Γι' αὐτὸ και δὲν ἄφιναν καμιὰ ἐγκαρία ἀνεκμετάλλευτη για τὸ ματοκίλισμα. Τέτοιες ἐνέργειες γίνονται σ' ὅλες τὶς πόλεις. Μὰ ὅμως ξεπερνοῦν κάθε ὄριο στὸ Ρέθυμνο με καθοδήγη τὸν Ἑγγλέζο Πάυλο.

Με λογιῆς-λογιῆς σνοκοφαντίες προσπαθοῦν νὰ στρέψουν τὸ μίσος τοῦ λαοῦ ἐναντία στὸ ΕΑΜ. Τρομοκρατία ἀγρια πὸν θυμίζει στὸ Ρεθεμνιώτικο λαὸ τὶς μέρες τῆς κατοχῆς. Πριν βοαδύσει ὁ κόσμος κλείνεται στὰ σπίτια του. Οἱ ἀντάρτες τῆς ΕΟΡ ἀσύδοτοι δὲν δειλιάζουν για καμιὰ ἐνέργεια. «Οἱ τίμιτοι πατριῶτες τῆς ΕΟΡ δὲν ἀποκορύπτουν τὴν ἀγανάκτησή τους. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἀποπνιχτική ἀτμόσφαιρα τὸ ΕΑΜ μαζί με ὄλο τὸ λαὸ παλεύει για μιὰ καλλίτερη ζωή. Κινητοποιήσεις γίνονται καθημερινὰ για

ψωμί, δουλειά, ἡσυχία. Πάλευε παρ' ὅλα τὰ ἐμπόδια και τὶς δυσκολίες, για νὰ χτίσει λαϊκά, δημοκρατικά τὸ ἐρειπωμένο νοικοκυριὸ τοῦ λαοῦ. Μὲ διάφορες προκλήσεις δημιουργοῦν καθημερινὰ ἐπεισόδια. Ἀφοπλίζουν τὴν προσωπική φρουρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ΕΑΜ στὴ μιχτι ἐπιτροπή. Μὲ διαταγή τοῦ Ἑγγλέζου Παύλου γίνεται ἐρευνα στὸ ξενοδοχεῖο «Ἀχιλείων» ὅπου ἔμενε ἡ Παγκρήτια Ἐπιτροπή τοῦ ΕΑΜ και τὸ Συμβούλιο Περιχῆς τῆς ΕΠΟΝ. Ἀφόπλισαν τὴ φρουρὰ και πῆραν τὸ ἀρχειο τοῦ ΕΑΜ. Και ἔγιναν ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὴν ὁμάδα τοῦ Ροδάκινου πὸν υπαγότανε στὴν ἀγγλικὴ ὑπηρεσία. Μὲ τέτοιου εἶδους ἐνέργειες οἱ Ἑγγέζοι με τοὺς δοσίλογους και φασίστες, ἀλλὰ μαζί και με πολλὰ παιδιά τοῦ λαοῦ παρασυρμένα προπαρασκευάζαν τὸν ἐμφύλιο πόλεμο στὸ Ρέθυμνο.

Μὲ τὸ ξέσπασμα τοῦ ἐμφύλιου πολέμου τὸ Δεκέμβριο τοῦ 44 και τὴ στρατιωτικὴ ἐπικράτηση τους στὴν ἐνοπλη αὐτὴ σύγκρουση, πίστεψαν πὸς ἦταν καιρὸς νὰ συντρέψουν τὶς λαϊκὲς δυνάμεις στὴν Κρήτη μεταφέροντας και δῶ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο. Προτοξεκίνησαν ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο και ὕστερα ἀπὸ λίγο ἐπανάλαβαν τὰ ἴδια στὸ Ἡράκλειο και τὰ Χανιά παρ' ὄλο πὸν σ' αὐτὰ ἦταν ἀκόμη Γερμανοί. Ἀδιάρφορο πὸς στοὺς ἄλλους Νομοὺς συντρίφθηκαν τὰ ἀντιστακτικά τους σχέδια μπρὸς στὴν ὁμητικὸτητα τοῦ λαϊκοῦ κινήματος. Τὸ σχέδιο τους ἦταν για ὀλοκλήρη τὴν Κρήτη. Μὰ πέτυχαν μόνον ἐκεῖ πὸν δικίμας στρατιωτικά λίθη τους τὸ ἐπέτρεψαν.

Στὶς 10 τοῦ Γενάρη ὕστερα ἀπὸ ἐντολή τῶν Ἑγγλέζων ἀντικαθιστοῦν τὸ Φρούραρχο τῆς Ρεθύμνης, Ἐαμίτη, με τὸν Γύπαρη. Μὲ τὴν Κυβέρνηση τοῦ Πλαστήρα κατέβηκε στὴν Κρήτη με ἀποκλειστικὸ σκοπὸ νὰ χύσει αἷμα Ὁ Ὑπουργὸς Γενικός Διοικητῆς Κρήτης τότε κ. Βολουδάκης ἔρχεται στὸ Ρέθυμνο μαζί με τὸν κ. Ψεφάκη ἀντιπρόσωπο τῆς ΕΟΡ στὴ μιχτι ἐπιτροπή, δίδουν τὶς τελευταίες ὁδηγιές στὸν Γύπαρη και φεύγουν για τὸ Ἡράκλειο. Πίστευαν πὸς με αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ἀποσεισσουν τὶς εὐθῆνες και θὰ ἀποφύγουν τὴν ὄργη τοῦ ρεθεμνιώτικο λαοῦ. Κεῖνες τὶς μέρες κυκλοφορεῖ μιὰ προκήρυξη τῆς Παγκρήτιας Ἐπιτροπῆς τοῦ ΕΑΜ σ' ὄλη τὴν Κρήτη. Κυκλοφόρησε και στὸ

Ρεθύμνο. Αυτή βρήκαν σαν άφορμή για να κάνουν πράξη τα σχέδια, που από καιρό είχαν αποφασίσει.

Την ίδια μέρα που κυκλοφόρησε συλλαμβάνουν το γραμματέα της Ὁργάνωσης του ΚΚΕ, τον κακοποίησαν και τον φυλάκισαν. Την άλλη μέρα στις 16 του Γενάρη αρχίζουν άθρόες συλλήψεις. Συλλαμβάνουν άντρες και γυναίκες και τους φυλακίζουν. Σύγχρονα οι Ἐγγλέζοι μοιράζουν 600 όπλα.

Από το ΕΑΜ καταβάλλονται άπεγνωσμένες προσπάθειες. Είναι καιρός ακόμα να αποφύγουμε την άπηλούμενη σύγκρουση. Ο λαός κινητοποιείται με επιτροπές και άπαιτεί να μη χυθεί αίμα άδελφικό. Μά οι Ἐγγλέζοι ήξαιραν πώς η ευκαιρία ήταν κατάλληλη και δεν έπρεπε να τους ξεφύγει.

Οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ μέσα στην πόλη ήσαν ελάχιστες. Δεν ξεπερνούσαν τους 35—40 ένοπλους. Οι κύριες δυνάμεις βρισκόνταν στα Χανιά πολεμώντας τους Γερμανούς. Ἔτσι τα πράγματα για αυτούς ήταν πολύ εύκολα. Οι δικές τους δυνάμεις ήσαν κατά πολύ υπέρτερες. Σύγκριση δεν μπορεί να γίνει καμιά. Η άπόφαση του ΕΑΜ ως την τελευταία στιγμή άποφασιστική για την άποφυγή του έμφυλου πολέμου.

Όμως η άπόφαση από τους Ἐγγλέζους είχε παρθεί. Τα όργανά τους υπάκουαν τυφλά. Στις 17 του Γενάρη η Ν. Ἐπιτροπή του ΕΑΜ συνεχίζει τις άκατάβλητες προσπάθειές της για την άποφυγή τής σύγκρουσης. Ο Γύπαρης όμως δηλώνει στους δυό άντιπροσώπους του ΕΑΜ που κρατάνε έλαφή ως την τελευταία στιγμή μαζί τους, «ότι έχει κρεμάσει το ζουνάρι και το ΕΑΜ ως κάνει ό,τι θέλει.» Ὅρισμένα διαλλακτικά στοιχεία τής ΕΟΡ ενεργοούν πατριωτικά, αλλά άντιδροούν συστηματικά και μεθοδικά οι Ἐγγλέζοι. Στις 3 το άπόγευμα αρχίζει η μάχη. Οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ βρισκόνται σε δυό σημεία τής πόλης. Μία δύναμη από 25 ένοπλους στα χτίρια του Συντάγματος του ΕΛΑΣ και άλλη μία από 11 άντρες με 6 όπλα και 1 όπλοπολυβόλο στα γραφεία του Κ. Κ. Ε. Δυό φυλάκια από πέντε άντρες το καθένα, σε δυό υψώματα τής πόλης είχαν άποσυρθεί γιατί αυτό ήταν ένας από τους βασικούς όρους των διαπραγματεύσεων.

Ὑστερα από μάχη που κράτησε 4 ώρες οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ που βρισκόνταν στο Σύνταγμα άποφάσισαν την άποχώρηση για να άποφευχθεί το ματοκύλισμα του άμαχου πληθυσμού. Σ' αυτή την τετράωρη μάχη είχαμε ένα νεκρό και έναν τραυματία. Ταυτόχρονα είχε χτυπηθεί και η φρουρά των γραφείων του ΚΚΕ. Η άμυνά της που κράτησε 24 ώρες ήταν άποφασιστική. Και δώ είχαμε άλλο ένα νεκρό.

Στις 18 του Γενάρη αρχίζει το άνθρωπομάζωμα. Ὡς το μεσημέρι έκλεισαν στις φυλάκες 150 άντρες και γυναίκες. Πολλούς άπ' αυτούς συνέλαβαν και όδήγησαν στη φυλακή Ἄγγλοι στρατιώτες. Τις πρωινές ώρες τής ίδιας μέρας σ' ένα μικρό σπιτάκι κοντά στη Σοχώρα δινότανε μια μεγάλη μάχη. Ένας γέρος 88 χρονών, ο γέρο Μανωλεσάκης άγωνιστής σ' όλους τους άπελευθερωτικούς άγώνες τής Κρήτης, γίνεται ο στόχος των «παλληκαριών» τής ΕΟΡ. Ἄντιμετωπίστηκαν από το γέρο λαϊκό άγωνιστή 30 άντάρτες μια όλόκληρη ώρα. Ὡσπου τέλος τον σκότωσαν με χειροβουβίδα.

Οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ που έδωσαν τη μάχη στην πόλη συγκεντρώνονται στα τρία Μοναστήρια Ν. Δ. του Ρεθύμνου. Ἐκεί όμόφωνα πέρνεται η άπόφαση να τραβήξουν προς τα Χανιά να ένωθούν με τις υπόλοιπες δυνάμεις και να συνεχίσουν τον άγώνα τους ενάντια στους Γερμανούς. Ὅμως κυκλώνονται από πολυάριθμες δυνάμεις και δίνεται μάχη σκληρή. Οι μικρές δυνάμεις του ΕΛΑΣ διασπούν τον κλοιό και κατευθύνονται στο χωριό Κοξαρέ. Στη μάχη αυτή συνελήφθη άοπλος ο γραμματέας του Συμβουλίου Πόλης τής ΕΠΟΝ Μανούσος Πραματευτάκης και δολοφονήθηκε. Στο μεταξύ οι έφεδρικές δυνάμεις του ΕΛΑΣ του άνατολικού τμήματος τής Ρεθύμνης χτυπιούνται από δυνάμεις τής ΕΟΡ στο «Ρούσο σπίτι» ενώ έρχόταν για ένίσχυση τής πόλης. Στη μάχη αυτή σκοτώθηκαν 4 παιδιά του λαού. Δυό έλασίτες και δυό έσορίτες.

Ὑστερα άπ' αυτές τις μάχες συγκεντρώνονται όλες οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ έφεδρικού και μόνιμου στο χωριό Κοξαρέ. Ἐκεί παίρνεται για δεύτερη φορά η άπόφαση να ένισχύσουν αυτές οι δυνάμεις τον άγώνα του ΕΛΑΣ στα Χανιά.

Ὅμως ὁ Ἑγγλέζος Παῦλος πού δὲν τὸν ἱκανοποιούσε τὸ χυμένο αἷμα καὶ μὲ διαταγή του πού τὴν ὑπόγραψε ὁ Γύταρης γίνεται γενικὴ ἐπιστράτευση τῆς Ε. Ο. Ρ. Συγκεντρώνουν πάνω ἀπὸ 1500 ἄντρες καὶ κυκλώνουν τὰ βουνὰ τῆς Κοζαρῆς. Στις 20/1/45 ὁ συγκεντρωμένος ἐκεῖ ΕΛΑΣ ἔχει κυκλωθεῖ ἀπὸ παντοῦ. Γίνεται σκληρὴ μάχη καὶ δίνουν τὴ ζωὴ τους τὰ καλλίτερα παλληκάρια τοῦ ΕΛΑΣ. Τὸ χωριὸ πού εἶχε καεῖ ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς λεηλατεῖται γιὰ δευτέρη φορά. Οἱ κάτοικοι ξαναζοῦν τὶς ὥρες τῶν γερμανικῶν μπλόκ. Γυναῖκες καὶ ἄντρες συγκεντρώνονται, ὑβρίζονται, κακοποιοῦνται, μὲ μοναδικό τους ἔγκλημα τὸ ὅτι τὰ εἶχαν δώσει ὅλα στὸν ἀγώνα γιὰ τὴ λευτεριά. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ὀδηγοῦνται εἰς φυλακὴν στὸ Ρέθυμνο.

Μπλόκα μὲ τέλεια γερμανικὸ σύστημα γίνονται καθημερινὰ σὲ δεκάδες χωριά καὶ καθημερινὰ προσθέτουν στὶς φυλακὲς ἀγωνιστὲς τῆς λευτεριάς καὶ τῆς δημοκρατίας. Μιὰ φοβερὴ τρομοκρατία ἀπλώθηκε στὴν πόλη καὶ στὴν ὑπαιθρο. Ὁ ρεθιμιώτικος λαὸς ξαναεῖ τὶς μαῦρες μέρες τῆς κατοχῆς. Οἱ προδότες οἱ περισσότεροι ἀποφυλακίζονται. Ἀσύδοτοι καὶ ἐλεύθεροι οἱ πουλημένοι μὰ καὶ πολλὰ τίμια παιδιὰ τοῦ λαοῦ ὀργιάζουν. Μπλόκα, ἔρευνες, δολοφονίες, εἶναι ἡ πολιτικὴ τῆς

στρατιωτικῆς ἐπικράτησης τῆς ἀντίδρασης γιὰ πολὺν καιρό. Ἡ νίκη τους στηρίχτηκε στὰ ὅπλα τῶν Ἑγγλέζων. Κι' ὅπως παντοῦ πού ὀργάνωσαν τὸν ἐμφύλιο πόλεμο ἡ νίκη τους ἦταν νίκη στρατιωτικὴ πού στηρίχτηκε στὶς ξένες λόγχες τὸ ἴδιο γίνηκε καὶ στὸ Ρέθυμνο. Πολιτικὰ τὸ ΕΑΜ νίκησε καὶ συνέχισε καὶ συνεχίζει τὴν πάλη του γιὰ τὴ λαϊκὴ ἀπελευθέρωση. Τὸ αἷμα τῶν 27 ἀδικασκοτωμένων παιδιῶν τοῦ ρεθιμιώτικου λαοῦ (17 ἀπὸ τὸ ΕΑΜ καὶ 10 ἀπὸ τὴν ΕΟΡ), ἔνωσε καὶ καθημερινὰ ἐνώνει τὸ λαὸ στὸς ἀγῶνες γιὰ τὴ Δημοκρατία. Ὁ ρεθιμιώτικος λαὸς ἀπάντησε περήφανα στὸ Δημοψήφισμα. Ἔρχεται μέσα στὸς πρῶτους δημοκρατικούς Νομοὺς τῆς Ἑλλάδας.

Ὁ λαὸς τῆς Ρεθύμνης θὰ θυμᾶται πάντα τοὺς ἀγωνιστὲς τῆς Λευτεριάς καὶ καπετάνιους τοῦ ΕΛΑΣ Λεμονιά, Σήφη, γέρο Μανωλεσάκη. Τοὺς ἀξιωματικούς Γιώργη Τρουλινό, Γιώργη Λαμπρινό, τοὺς πολιτικούς καθοδηγητὲς Καφατζῆ, Πορτάλο, Πραματεντάκη καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀγωνιστὲς πού ἔδωσαν πρῶτοι τὴ ζωὴ τους στὴν Κρήτη μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση, θυσία γιὰ τὴ Δημοκρατία καὶ τὴ Λευτεριά.

ΜΑΡΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

Η Βη ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ Κ. Ε. Π. Κ.

Στά τέλη του 1945 συνήλθε η Βη Όλομέλεια της Κ. Ε. Π. Κ. Ήξετάσε τή χαώδη πολιτική και οικονομική κατάσταση που δημιούργησε η «Λαοπρόβλητη σ' όλη τήν Έλλάδα, τίς άπεγνωσμένες προσπάθειες της, νά σπάσει τήν ένότητα του κρητικού λαού και νά καταπνίξει τó δημοκρατικό του φρόνημα.

Τά σημεία, πού ιδιαίτερα στάθηκε ή Όλομέλεια είναι: α) Η διαφοροποίηση των μαζών στην Κρήτη και ή μετάσταση τους πρός τ' άριστερά, πού όφείλεται 1) στην έγκληματική έξωτερική πολιτική των λαοπροβλήτων και των καθοδηγητών τους, 2) στην τραγική οικονομική κατάσταση, πού όδηγησαν οι μεταδεκεμβριανές κυβερνήσεις τó λαό, 3) στην άσúγα στη προσπάθεια των Άγγλων και των ύποτακτικών τους νά φέρουν στην Κρήτη τó καθεστώς του έμφυλλου πολέμου και τήν ως τήν ώρα ματαίωση αúτων των σχεδιών από τόν κρητικό λαό μ' έπικεφαλής τήν Κομμ. Όργάνωση.

β) Άν και ή ένότητα του κρητικού λαού είναι άρκετά στέρεη έξ αιτίας των άγώνων, των Κρητικών παληών και νέων, δέν έχει άξιοποιηθεί, για τήν ανάπτυξη μαζικών άγώνων πού θ' άποσκοπούν τή βελτίωση τής ζωής των εργαζομένων, τήν άπομόνωση των έμπρηστών του έμφυλλου πολέμου και θ' άτσαλώσουν πιό πολύ αúτην τήν ένότητα. Οι μαζικοί άγώνες ιδιαίτερα των άγροτών καθυστερούν στην περιοχή μας. Καθήκον τής Κ. Ο. Κ. είναι νά μπει έπικεφαλής των άγώνων πού ώριμάζουν και νά τούς δυναμώσει.

γ) Ό τύπος, ή διαφώτιση γενικά, πρέπει νά καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες άκόμη, για νά διαλύσει τίς πλάνες και τίς συγχύσεις πού κατεργάζονται με ίντέλιγντζε-σερβίτικο τρόπο, οι έχθροι του λαού.

δ) Η Όργάνωση ξεπερνώντας τίς οργανωτικές αδυναμίες πρέπει νά πάρει όλα τά μέτρα για νά τσακίσει κάθε προσπάθεια άναταραχής στην περιοχή μας.

Οι διαπιστώσεις πού έγιναν γενικά και ό τρόπος πού πιάστηκαν τά θέματα από τήν Βη Όλομέλεια άποδείχνουν άκόμη μία φορά τήν προήλωση τής Όργάνωσης μας στην πολιτική τής όμαλότητας και τής δημοκρατικής τάξης στο νησί μας, τήν μέχρι αúτοθυσίας άφοσίωση των Κομμουνιστών και στην Κρήτη στην ύπόθεση του λαού και τήν άπόφαση τους ν' άγωνιστούν, μαζί μ' όλόκληρο τó λαό κάτω από τήν καθοδήγηση τής Κ. Ε. Π. Κ. για τή βελτίωση των όρων τής ζωής, για Λευτεριά, Άνεξαρτησία, Τάξη, Ήσυχία.

Ο κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΟΜΟΛΟΓΕΙ

Στά τέλη του περασμένου μήνα πραγματοποιήθηκε στα Χανιά σύσκεψη τής δημοκρατικής άριστεράς (ΕΑΜ, ΣΚ-ΕΛΔ, ΧΡΙΣΚΕ, Δημοκρατικός Σύλλογος) και του κ. Σ. Βενιζέλου και στελεχών του Κόμματος του, για τήν έξευρεση τρόπου συνενόησης όλου του δημοκρατικού κόσμου του Νομού και τής ματαίωσης του έμφυλλου πολέμου στην Κρήτη. Η δημοκρατική άριστερά πρότεινε μία σειρά μέτρα πού θα πρέπει νά παρθούν από όλα τά δημοκρατικά Κόμματα και Όργανώσεις για τήν έπιτυχία του σκοπού πού έξθεσε ή σύσκεψη. Ό κ. Βενιζέλος άρνήθηκε τή συμβολή του, όχι για κανένα άλλο λόγο, αλλά γιατί δέν του τó έπιτρέπει ή... «συνεργασία του με άλλα Κόμματα».

Δέν μπορεί βέβαια νά μäs πείσει ό «δημοκράτης» κ. Σοφοκλής, ότι ή συνεργασία του με δημοκρατικά Κόμματα του άπαγορεύει νά προωθήσει τήν δημοκρατική τάξη στην Κρήτη. Έτσι όμολογεί μόνος του τή συνεργασία του με τó μοναρχισμό και τήν εúθνη του και ένοχή του, στις προσπάθειες τής διάσπασης του δημοκρατικού λαού του νησιού. Έτσι έξηγείται όμως και ή έπιτάχυνση τής άπογύμνωσης του από τόν κρητικό λαό.

ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ

Ό κ. Βενιζέλος έχει άντιληφθεί φαίνεται αúτη τήν άπογύμνωση και τήν άποδίδει ίσως στη μετάσταση των όπαδών του, στον κ. Τσουδερό πού παρουσιάστηκε στο τελευταίο του ταξίδι στην Κρήτη, με δημοκρατικότερες, άπ' αúτον φράσεις, και περισσότερο προσαρμοσμένες στη θέληση του λαού για κατευνασμό γενικά και ματαίωση του μακελιού στην Κρήτη. Χωρίς καθυστέρηση λοιπόν κατέβηκε νά τόν ξορκίσει. Και γι' αúτó έκανε τίς δηλώσεις του στα Χανιά, πού είναι κάπως λιγότερο αρειμάνιες από τήν προκήρυξή του τής 1 του έτους πού άπαιτεί «Κράτος πυγμής».

Έπί τέλους άς μάθει ό κάθε πολιτικός τής «Παληάς Σχολής» ότι σήμερα ό λαός έχει πολύ όξυμένο τó κριτήριο του, και βρίσκειται πλάι σ' αúτόν, πού άγωνίζεται όχι με τά λόγια, μά πραγματικά για τά λαϊκά συμφέροντα και τή δημοκρατική τάξη.

ΧΡΟΝΙΚΟ

22)12. Το ΧΡΙΣΚΕ σὲ διακήρυξη του καλεῖ τον κρητ. λαὸ σὲ συναγεμῶν ἢ ἀπαιτήσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἢ ἀποσύρει τοὺς Κρητικούς ἀπὸ τὰ μέτωπα ἀλληλοσπαραγμῶν.— Ἡ Ἐπιτρ. Πόλης Χανίων τοῦ ΚΚΕ ἀπ' ἀφορμὴ τῆ συκοφαντικῆ ἐστρατείας τῆς «Ἐρευνας» γιὰ δῆθεν προετοιμασία ἐμφυλίου πολέμου ἀπὸ τοὺς Κομμουνιστῆς, καλεῖ τὸ λαὸ ἢ ἀγρυπνεῖ, γιὰτὶ αὐτὴ εἶναι ψυχολογικὴ προπαγανδία γιὰ νὰ ἐπιρροηθοῦν οἱ εὐθύνες τῶν σχεδίων τῶν μοναρχικῶν στὸ ΚΚΕ.

23)12. Μὲ ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου ἐγκληματιῶν, πολέμου οἱ Μπρόγιερ καὶ Μύλλερ χαρακτηρίστηκαν ἐγκληματίες πολέμου.

27)12. Στὸ σπίτι τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου στὴ Χαλέπα, ἐγίνε σύσκεψη μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς δεξιᾶς ἀριστερᾶς στὸν Ν. Χανίων (ΕΑΜ, ΣΚ—ΕΑΔ, ΧΡΙΣΚΕ, Δημ. Σύλλογος) καὶ τοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου καὶ στελεχῶν τοῦ Κόμματός του, μὲ θέμα τὴν ἀποτροπὴ τοῦ ἐμφ. πολέμου ἀπὸ τὴν Κρήτη. Σὲ ἀνακοίνωσὴ τῆς ἢ δημ. ἀριστερᾶς Ν. Χανίων τονίζει, ὅτι, ὁ κ. Βενιζέλος δήλωσε πὺς «κωλύεται νὰ πάρει μέρος σὲ κοινῆς ἐνεργειες μὲ τὴν ἀριστερὰ γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τοῦ ἐμφ. πολέμου». — Οἱ πῶ βασικοὶ ἐργατικὸὶ κλάδοι Ἡρακλείου κατέβηκαν σὲ θωρηκὴ στάση ἐργασίας, σ' ἐνδειξὴ ἀλληλεγγύης στὸν ἀγῶνα τῶν ἀνέργων τῆς πόλης.

29)12. Χωρῆδες ἔκαναν μπλόκο στὸν Κροῦστα Μεγαπέλου καὶ συνέλαβαν 2 ἐπονίτες γιὰτὶ ἔλεγαν τὰ κόλαντα.

30) 2. Ἡ «Ἐλεύθ. Κρήτη» κάνει γνωστὸ ὅτι ὁ Δήμος Ἡρακλείου κατέθεσε στὴν Ἐθ. Τράπεζα 350.000.000 δρ.— Ἐγίνε δολοφ. ἀπέπεια ἐναντίον τοῦ Γ. Ρουκουνάκη μέλους τοῦ ΑΚΕ στὸ σπίτι του στὸν Κροῦστα.

1)1)47. Ἡ Ν. Ε. τοῦ ΕΑΜ Χανίων γιὰ τὸν καινούργιο χρόνον εὐχεται στὸ Χανιώτικο λαὸ νὰ ολοκληρωθεῖ ἢ νίκη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.— Ὁ κ. Βενιζέλος σὲ προκήρυξὴ του παραπονιέται γιὰτὶ δὲν ἐπετεύχθη ἢ ἐνοποίηση τοῦ ἐθνικοῦ κόμμου. Ζητᾶ Κράτος πυγμῆς. (Κατὰ τοῦ ΕΑΜ).

3)1. Ἡ ἀπεργία τῶν ἐπαγγελματιοβιοτεχνῶν σημειώσε ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία σ' ὅλη τὴν Κρήτη.— Στὸ Ἡράκλειο ἔληξε τὴν Κυριακὴ τὸ πωῶ. — Ἡ «Δημοκρατία» κάνει γνωστὸ ὅτι ὁ Γ. Μπροτολῆς μοίρασε σφαῖρες στοὺς μοναρχικούς στὴ Λυκοιναρῆ Ἀποκορώνου.

4)1. Οἱ ἐργάτες στὸ Ἡράκλειο κατέβηκαν σὲ 24ωρη πανεργατικὴ ἀπεργία.

5)1. Οἱ ἐφημερίδες δημοσιεύουν ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ στρατοπεδὸ Ἀγ. Νικολάου ποὺ γράφει «ἐδῶ μᾶς φέρονται ἀπάνθρωπα σὰν Γερμανοὶ καὶ κἀτὶ παραπάνω». — Στὸν Κροῦστα χωρῆδες σὲ μπλόκο ἔπιασαν 10 ἀθώους πολίτες.

10)1. Ὁ ἐργατικὸς ἀκόλουθος τῆς Ἀγγλ. Πρεσβείας κ. Χολὸν ποὺ ἐπισκέφθηκε τὴν Κρήτη ὁμολόγησε ὅτι, ἢ κατάστασις τῆς ἐργατικῆς κατοικίας εἶναι ἀθλία καὶ «ἐξέπλᾳγη γιὰτὶ εἶναι κλειστὰ τὰ Ἐργατικὰ Κέντρα».

11)1. Ἡ Ν. Ε. τοῦ ΕΑΜ Χανίων καὶ ὁ ἠ. πενήντος τῆς «Λευτεριάς» ποὺ σὲ προκήρυξὴ ἢ πρώτη καὶ σὲ δημοσιευμὰ τῆς ἢ δεύτερη, ἀποκάλυξαν τοὺς χωρῆδες ποὺ σκότωσαν τὴ σ. Θάλεια στὰ Χανιά, καθάρματα, ἀθωώθηκαν.— Ὁ ὑπεύθυνος τῆς «Λευτεριάς» δικάστηκε γιὰ ἐξόβριση τοῦ «βασιλέως».

13)1. Οἱ ἐργάτες στὰ Χανιά κατέβηκαν σὲ δύωρη στάση γιὰ δικὰ τους αἰτήματα καὶ σ' ἐνδειξὴ ἀλληλεγγύης στὸν ἀγῶνα τῶν ἀνέργων.

— Στὸ Ἡράκλειο ἐγίνε σύσκεψη τῶν προέδρων τῶν Συνεταιρισμῶν τοῦ Νομοῦ γιὰ νὰ συντονιστεῖ ἢ πάλι τῶν Συνεταιρισμῶν γιὰ τὰ προβλήματα τους.

— Οἱ κρατούμενοι στὶς ἐπανορθωτικῆς φυλακῆς Χανίων ἔκαναν διαμαρτυρία γιὰ τὴν ἀπόρητη ζωὴ τους. Ὁ εἰσαγγελέας Ἐφετῶν ἔκανε δεχτὰ ὅλα τους τὰ αἰτήματα.

— Οἱ ἐξόριστοι Γαύδου σὲ γράμμα τους πρὸς τὸν κρητικὸ λαὸ ποὺ δημοσιεύθηκε στὶς ἐφημερίδες λέγε: «ὑποφέρουμε, βασανίζομαστε, γυμνοί, μᾶ δὲν καμπτόμαστε, ἀτσάλινοῦμε, φερειούμε».

17)1. Σὲ γράμμα τους πρὸς τὴν «Νίκη» Ρεθύμνου οἱ προέδροι τῶν δύο Ἐνώσεων Γεωργ. Συνεταιρισμῶν τοῦ Νομοῦ ἀπαντοῦν στὶς δημαγωγίες τῶν μοναρχικῶν καὶ τῶν συνεργατῶν τους γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐλῆας καὶ ὑποδείκνουν τὸν τρόπο λύσης του.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

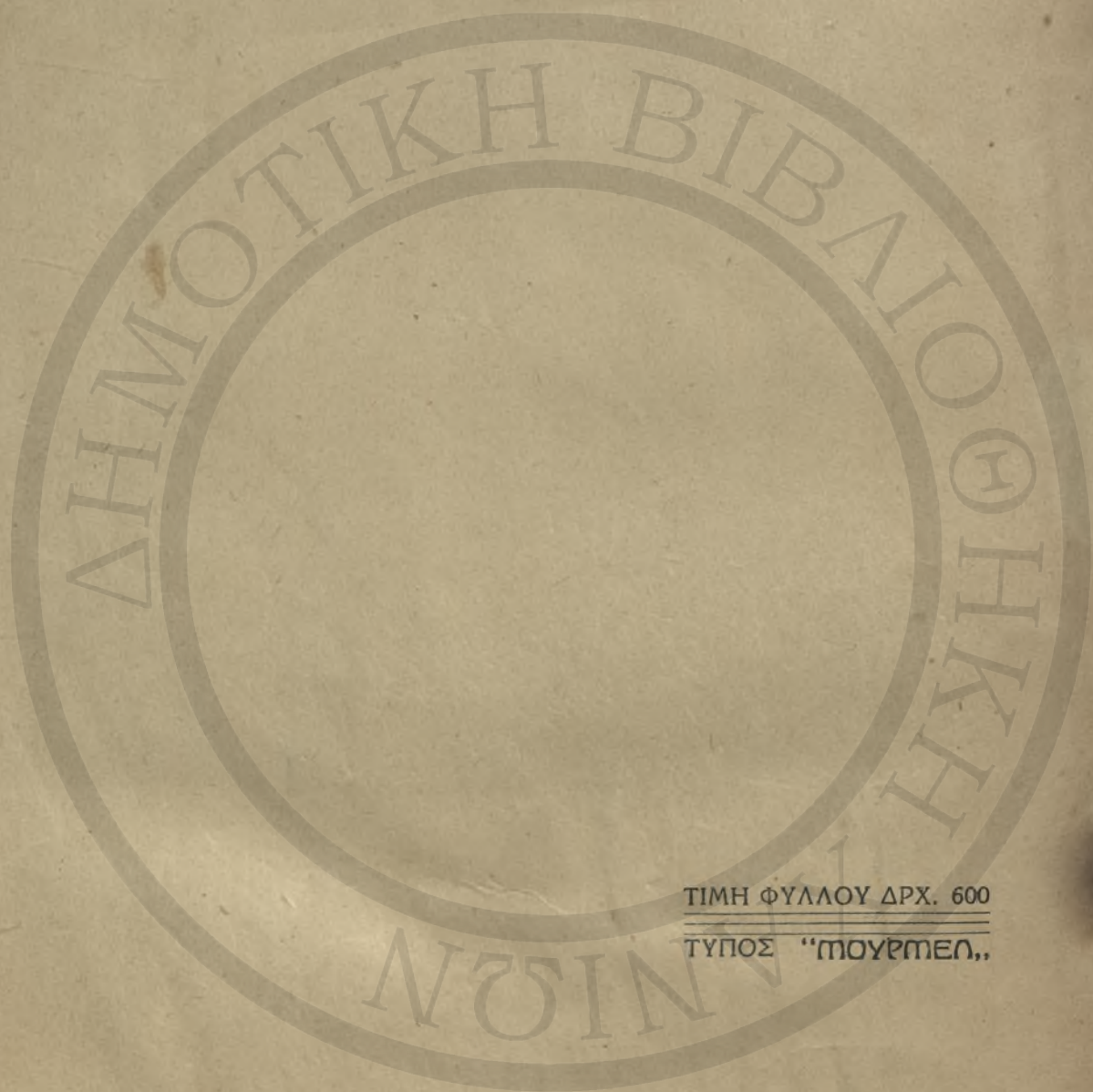
Ἡ συνέχεια τοῦ θέματος «Ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία τοῦ νομοῦ Λασηθίου δὲν συνεχίζεται», γιὰτὶ τὰ χειρόγραφα ποὺ μᾶς ἤλθαν εἶναι ἔλλιπῆ καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ πραγματεύονται τὸ θέμα μόνον τεχνικά, ποὺ εἶναι ἐξῶ ἀπὸ τὸ χαραχτήρα τοῦ περιοδικοῦ.

Παρακαλοῦνται οἱ συνεργάτες μας νὰ στέλνουν ἔγκαιρα τὶς συνεργασίες τους, προσεχτικά καὶ καθαρά γραμμένες μὲ μελάνι καὶ ἀπὸ τὴ μιά μεριά τοῦ χαρτιοῦ.

Ἐξ αἰτίας τῆς αὔξης τῶν τυπογραφικῶν καὶ βιβλιοδετικῶν ἐξόδων μεγάλωσε ἢ διαφορὰ ἀνάμεσα στὰ ἔξοδα καὶ ἔσοδα τοῦ περιοδικοῦ, γι' αὐτὸ ἀεξήθησε ἢ τιμὴ του κατὰ 100 δραχ.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στὸ 3ο τεῦχος τῆς «Μ. Κρήτης» στὸ ἀρθρο «ἀπὸ τὴν προϊστορία τῆς Κομμουνιστικῆς Ὄργανωσης Ἡρακλείου» σελ. 73, στήλη 2η παράγραφος 3. Ἀντὶ «Ὅπως στὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα, ἔτσι καὶ στὴν πρώτη σοσιαλιστικὴ κίνησις, ἢ ἐπιστράτευσις τοῦ 1915 ἢ ἐπανάστασις τοῦ 1916 καὶ ἢ εἰσοδος τῆς Ἐλλάδας στὸν πόλεμον ἀνεκομῆ τὴν ἀνάπτυξὴ τῆς». Νὰ διαβαστεῖ «Ὅπως στὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα, ἔτσι καὶ στὴν πρώτη σοσιαλιστικὴ κίνησις, ἢ ἐπιστράτευσις τοῦ 1915 καὶ ἢ εἰσοδος τῆς Ἐλλάδας στὸν πόλεμον ἀνεκομῆ τὴν ἀνάπτυξὴ τῆς».

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 600

ΤΥΠΟΣ "ΜΟΥΣΜΕΛ."